

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(HİNDOLOJİ) ANABİLİM DALI

VĀMANA PURĀᅇA İNCELEMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Yalçın KAYALI

ANKARA-2011

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(HİNDOLOJİ) ANABİLİM DALI

VĀMANA PURĀᅇA İNCELEMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Yalçın KAYALI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. H.Derya CAN

ANKARA-2011

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(HİNDOLOJİ) ANABİLİM DALI

VĀMANA PURĀᅇA İNCELEMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç.Dr.H.Derya CAN

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tez Sınavı Tarihi.....

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(...../...../20...)

Yalçın KAYALI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
GİRİŞ	iii
1.HİNT MİTOLOJİSİ	
1.1. Vedik Dönem Hint Mitolojisi ve Edebiyatı	1
1.2. Epik Dönem Hint Mitolojisi ve Edebiyatı	10
1.2.1. Purāṇalar ve Sanskrit Edebiyatındaki Yeri	15
2. VĀMANA PURĀṆA HAKKINDA	29
3. VĀMANA PURĀṆA ÖZETİ	41
BİRİNCİ BÖLÜM	
3.1. Hara'nın Maceraları: Satī'nin Hara'dan (Şiva) kendisi için bir ev inşa etmesini istemesi; yağmur mevsimlerinin betimlemesi; Hara'nın Cīmāta-ketu olarak nitelendirilen sıfatlarının kökeni	41
3.2. Hara'nın Maceraları: Sonbahar mevsiminin tasviri; Dakṣa-yacña'nın başlangıcı; bir Kapālin'in oluşması, Şiva-Rudra'nın nasıl Kapālin haline geldiğinin anlatımı	42
3.3. Hara'nın Maceraları: Şiva'nın Kapālin olması hikâyesinin devamı	44
3.4. Hara'nın Maceraları: Satī'nin ölümü, Dakṣa'nın kurbanının, Hara tarafından öldürülmesi	46
3.5. Hara'nın Maceraları: Dakṣa-yacña'nın yok edilişi, Şiva'nın Kāla formunun betimlemesi ve Rāshiler	48
3.6. Badarikā-Āṣrama; Kāma'nın nasıl ananga haline gelişinin anlatımı	50
3.7. Urvaṣī'nin Nārāyaṇa tarafından yaratılması; Prahlāda ve Nara-Nārāyaṇa'nın Badarikā-Āṣrama'daki savaşları	51

3.8. Prahlāda'nın Nārāyaṇa ile savaşının devamı	54
3.9. Asura Andhaka'nın tanrılarla mücadelesi; Tanrıların ve Dānavaların nakledilişi	57
3.10. Andhaka'nın ve tanrılarla savaşının devamı	60
3.11. Rākshasa Sukeşin'in hikayesi, Rşhiler tarafından Sukeşin'e dharmanın öğretilmesi. Bhuvana-koşa, Dvāpalar ve okyanuslar, yirmi bir cehennem	61
3.12. Cehenneme götüren olaylar; nankörlüğün eleştirisi	64
3.13. Cambu-dvāpa'nın dokuz Varshası; Bhārata-varsha ve dokuz dvīpa; Bhārata'daki dağlar ve nehirler, Bhāratadaki yerli halkların yaşam alanları	66
3.14. Brahmaçārin ve Gṛhastha'nın görevleri; Sadācāra	68
3.15. Arınma (temizlenme) ile ilgili konular; kimlerin yiyeceğinin yenmemesi gerektiğii ile ilgili, şauca'nın tanımı. Varṇa ve Āřramaların görevleri	71
3.16. Sukeşi'nin şehrinin tasviri; Sukeşi'nin şehrinin düşüşü ve onun evrende tekrar yer bulması	76
3.17. Tanrılar ve diğerklerinin uyuma dönemleri; Ařūnya-řayana-dvitiyā olarak isimlendirilen vrata; Kṛshṇāřhāmī-vrata ve Rudra'ya ibadet etmenin kuralları	79
3.18. Farklı ağaçların tanrılarının uzuvlarından türemesi; Akhaṇḍa-vrata ve Keşava'ya ibadet etmek; Vaishṇava-pañcana-stotra; Asura Mahiřa'nın doğumu ve ona taç giydirilmesi töreni	81
3.19. Kātyāyanī'nin ortaya çıkışı, tanrılar tarafından Kātyāyanī'ye adanan methiye; ermiş Agastha tarafından Vindhya dağının düşürülüşü	83
3.20. Mahişa'nın tanrıça ile savaş hazırlıkları	85

3.21. Mahiṣa ve tanrıça arasındaki savaş; Mahiṣa'nın öldürülmesi	88
3.22. Samvaraṇa ve Tapatī efsaneleri	90
3.23. Kurukṣetra ve Pṛthūdaka tirthanın oluşma efsanesi	93
3.24. Pṛthūdaka-tirthada tanrılar Menā'yı Pitṛlerin elinden alır	95
3.25. Umā-Pārvatī'nin Menā'dan doğumu; Umā'nın Şiva'nın eşi olabilmek için ödediği kefareti	96
3.26. Yedi ermişin çabalarıyla Umā ya da Pārvatī'nin Şiva ile evliliğinin gerçekleştirilmesi. Pārvatī ve Şiva'nın evliliği; Brahma'nın tohumlarından Bālakhilyaların doğumu	98
3.27. Pārvatī'nin açık tenli bir formu elde edebilmesi için yaptıkları; tanrıça Kauṣiki'nin doğumu, Agni'nin Şiva'nın tohumlarını içmesi; Gaṇeṣa'nın doğumu.	100
3.28. Şankara'nın Kaybettiği Tecalarını Tekrar Elde Edebilmek İçin Gösterdiği Mücadele; Kedāra-tīrtha'nın Oluşumu; Asura Mura Efsanesi; Dört formlu Viṣṇu; Viṣṇu'nun Dört Formunun Betimlemesi; Mura'nın Viṣṇu Tarafından Öldürülmesi	104

İKİNCİ BÖLÜM

3.29. Brahma-saraların yüceliği	108
3.30. Vāmana Efsanesi: Bali'nin Daityaların kralı olarak taç giydirilmesi	109
3.31. Vāmana Efsanesi: Devalar, Kaṣyapa ile Brahmaloğa'ya giderler	110
3.32. Vāmana Efsanesi: Brāhma tanrılara Şveta-dvīpaya gitmelerini orada kurban sunmalarını tavsiye etti	112
3.33. Kaṣyapa'nın Nārāyaṇa'ya övgüsü	113

3.34. Vāmana Efsanesi: Vishṇu onlara nimet bahşeder. Aditi'nin gövde gösterisi	114
3.35. Vāmana Efsanesi: Vishṇu onlara nimet bahşeder. Vāmana Aditi'nin rahmindedir	115
3.36. Vāmana Efsanesi: Prahlāda'nın Vishṇu'ya sunduğu methiyesi	116
3.37. Vāmana Efsanesi: Vishṇu'nun Vāmana (cüce) olarak bedenlenmesi. Vāmana, Bali'nin yacñasına gider	117
3.38. Vāmana Efsanesi: Vāmana, Bali'den Vāmana'nın üç adımına eşit bir kara parçası ister; Bali tarafından isteği yerine getirilir. Vāmana kendi formunu gösterir ve Bali Pātāla'ya gönderilir	118
3.39. Mārkaṇdeya methiyeleri, kutsal Sarasvatī nehrinin Kurukşetra'da yer alması	119
3.40. Kurukshetra'ya övgü, Kurukşetra'nın kuralları	121
3.41. Ormanların, nehirlerin ve Kurukşetra'nın hikayeleri	124
3.42. Kurukşetra hikayeleri	125
3.43. Kurukşetra tirthalarının hikayeleri	128
3.44. Kurukşetra-Sapta-sārasvatatirtha'nın hikayesi	131
3.45. Ermiş Mañkaṇa efsanesi	132
3.46. Brahmā'nın doğumu, Sāmnihatyasaların oluşumu, Bāla-khilyaların doğumu, Şivaliṅga'nın Devadāru ormanına düşüşü	133
3.47. Tanrıların Şiva'ya methiye; Şiva, fil formunu bürünmesi ve Dāruvanadan liṅgayı geri alması	137
3.48. Sthāṇu-tirtha Māhātmya, Sthāṇu-vata ve Sthāṇu-liṅga. Çeşitli liṅgaların Sthāṇu-liṅga kurulması	139

3.49. Kral Vena efsanesi; Pṛthu'nun doğması ve taç giydirme töreni; Vena'nın Cāṇḍāla olarak tekrar doğması fakat Pṛthu'nun çabalarıyla bu durumdan kurtulması; Vena tarafından Şiva'ya methiye **141**

3.50. Sthāṇu-tīrtha Māhātmya da Vena'nın cenneti elde etmesi **145**

4. VĀMĀNA PURĀṆA EFSANELERİNDEN SEÇMELER

4.1. Skanda'nın Doğumu **146**

4.2. Şiva'nın Kutsal Çarkı Vishṇu'ya Vermesi **157**

4.3. Umā'nın Şiva'nın Eşi Olabilmek İçin Ödediği Bedel **168**

4.4. Gacendra Efsanesi ve Grāha; Gacendra-mokṣa-stotra **180**

4.5. Andhaka Efsanesi **193**

SONUÇ **203**

KAYNAKÇA **208**

ÖZET **211**

ABSTRACT **213**

ÖNSÖZ

Hindistan'ın önemli kültür kaynakları arasında yer alan Purāṇalar, Viṣṇu ve Şiva inançlarını yayan Hint edebiyatının önemli eserleri arasında yer alır. Purāṇalar işledikleri konular ve mitsel öğelerin yoğunluğu açısından çok zenginlerdir. Bu metinler önce sözlü olarak aktarılıp sonradan yazıya geçirilmesi açısından da sözlü geleneğin devamı olarak görülebilir. Yazılış tarihleri açısından kesin bilgilere sahip olmadığımız Purāṇalar, zengin edebi içerikleriyle çok değerli eserlerdir.

Purāṇalar, Hint sosyolojisi, kültürel yapısı, edebiyatı ve teolojisi açısından incelenmesi gereken eserler arasında yer alır. Bu eserler binlerce şlokanın yer aldığı hacimli kitaplardan meydana gelir.

Bu zengin edebiyatın sadece küçük bir bölümü olan Vāmana Purāṇa ise sahip olduğu yoğun kültür ve mitsel içeriğiyle büyüleyicidir. Çok zevk alarak yaptığım bu çalışmamda Hintlilerin esrarengiz dünyalarında yeni şeyler keşfederken küçük bir çocuk gibi heyecanlandığımı da belirtmeliyim. Çalışmamı hazırlarken desteklerini benden hiç esirgemeyen kişileri de anmak isterim.

Purāṇalar alanındaki doktora teziyle, bölümümüzün kurucusu Walter Ruben'in yetiştirdiği ilk Türk Hindoloji Profesörü Abidin İtil'in tezinden sonra bu alanda Türkiye'deki ikinci lisansüstü çalışmayı yapan değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. H.Derya CAN'ın tezimin her aşamasında ve her satırında emeği olduğunu belirterek kendisine şükranlarımı sunarım.

Ayrıca bu tezdeki yoğun çabasının yanı sıra yüksek lisans eğitimim boyunca sabır ve hoş görüsünü hiç eksiltmeyen ve hayatıma getirdiği bütün yenilikler için de değerli hocama minnettarım. Şüphesiz ki kendileri olmasaydı bu denli kapsamlı bir konu ne tez olarak seçilebilir ne de bitirilebilirdi.

Ayrıca Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin en üretken hocalarından, değerli hocamız Prof.Dr. Korhan KAYA'ya Sanskrit ve Hindî dillerinden yaptığı çevirilerle toplamda binlerce sayfadan oluşan kitapları ve sözlükleri ile biz öğrencilerinin yolunu aydınlattığı için teşekkürü bir borç bilirim.

Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı ve Hindoloji Anabilim Dalı Başkanı Yrd.Doç.Dr.Ali Küçükler'e de yüksek lisans eğitimim boyunca verdiği destek için teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak Hindoloji 3. Sınıf öğrencisi Esra Büyükbahçeci ve Hindoloji yüksek lisans öğrencisi Fatma Hicret Çetin'e yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Ve tabi ki,

Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak ve ötesine geçmek idealini gerçeğe dönüştürmek için Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin kurulmasını sağlayan ulu önderimiz M. Kemal Atatürk'ü bu vesileyle bir kez daha sonsuz saygı ve minnet duygularıyla anmak isterim.

GİRİŞ

Çalışmamızın giriş bölümünde; Klasik Sanskrit edebiyatının tarihsel süreç içerisinde aldığı yol ve bu süreçte ortaya çıkan eserlerin incelemesini yapmaya çalışacağız.

Klasik Sanskrit Edebiyatı'nın kökeni Veda Dönemine kadar geri gitmektedir. Tarihsel süreç içerisinde bu dönem yaklaşık M.Ö. 1200'lere kadar uzanır. Hinduların kutsal kitapları olan Vedalar bu döneme ait ilk eserlerdir. Bu köklü eserler Hint-Avrupa'nın en eski yapıtlarıdır. Hindular, Vedaları en eski “tanrı sözü” olarak kabul etmişlerdir. Vedalar, Hint toplumunun duygu ve düşünlerinin bir göstergesidir.

Veda dönemine ait diğer önemli bir eser grubu ise Brāhmaṇalardır. “Brāhmaṇa sözcüğü ‘bilgili din adamının açıklamaları’ anlamına gelir. Yapılan açıklamaların büyük bir bölümü kurban bilgisine ilişkindir. Brāhmaṇalar, oldukça uzun bölümlerden oluşur. Bu bölümler teolojik konular içerir. Hintliler, Brāhmaṇaların içeriğini iki ana bölüme ayırmışlardır. İlki Vidhi ‘kural, yönerge’, ikincisi ise Arthavāda ‘anlamını açıklama, yorum’ demektir.”¹

Brāhmaṇalara ek olarak yazılmış metinlere Āraṇyakalar denir. Āraṇyakalar “orman metinleri” anlamına gelmektedir. Bu metinler gizli ve tehlikeli öğretileri içerir.

¹ Korhan Kaya, **Hint Edebiyatı Seçkisi Okyanusun Kıyısında**, İmge Kitabevi Yayınevi, Ankara, 2003, s:11.

Bu nedenle yerleşim alanları yani köylerde değil de ormanlarda öğretilmesi gerekir. Āraṇyakaların ana konusu kurbanın sembolcülüğü, mistisizmi ve Brahman felsefesidir.

“Upanishadlar eski Hintlilerin yaşamı ve ölümü, ölümden sonrası, tanrıyı ve evreni açıklamaya çalıştıkları, bu bağlamda birçok soruna el attıkları felsefe ve teoloji metinleridir. Upanishadlar kendisinden sonraki dönemde ortaya çıkan bütün düşünce akımlarına kaynaklık etmiş metinlerdir. Hindistan dışında, Batı felsefesinde de büyük etkileri olmuştur. Bu metinler öylesine önemlidir ki Upanishadlar olmaksızın bu bilim dallarında çalışma yapmak çok büyük eksiklik yaratır.”²

Tezimin “Hint Mitolojisi” olarak isimlendirdiğimiz ilk bölümünde daha ayrıntılı bilgi vereceğimiz Veda Dönemi Edebiyatı eserlerinin konusunu bu şekilde özetledikten sonra şimdi çalışmamıza konu olan Vāmana Purāṇa’nın da yer aldığı Epik Dönem Edebiyatı eserlerine değineceğiz.

Epik dönem denince ilk akla gelen eserler şüphesiz ki destanlardır. Üç büyük Hint destanı hem Hint edebiyatına hem de Dünya edebiyatına damgasını vurmuştur. Bu destanların isimleri şunlardır: Rāmāyaṇa, Mahābhārata ve Harivaṃṣa.

² Upanishadlar, (Sanskrit Aslından Çeviren: Korhan Kaya), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2008, s:11.

Rāmāyaṇa Hindu kültürüne ait çok önemli bilgiler içerir. Işık ile karanlığın savaşının simgelendiği bir kahramanlık Őiiri gibidir. Destan çok eski bir saray entrikası ve sürgün olayının üzerine yapılmış bir kurgu biçimindedir.’’³

“Mahābhārata’nın konusu da taht kavgasıdır. Mahābhārata’nın içinde bir bölüm olan Bhishma Parvan (25-42) Kŗshṇa’nın Arcuna’ya Hindu inancında önemli bir yere sahip olan kutsal ezgi Bhagavadgītā’yı okuduğu bölümdür.”⁴

Harivaṃŗa adlı destan ise bazı Hindologlar tarafından Mahābhārata’nın eki olarak kabul edilirken bazıları tarafından da Puraṇā olarak kabul edilir.

Purāṇalar, ise destanlardan farklı olarak daha basit bir Sanskritle çeşitli efsaneleri, öğretileri, kral Őecerelerini, tarih ve coğrafyayı, mitoloji ve benzeri konuları karışık olarak veren bir dizi eserin adıdır. On sekiz büyük Purāṇa (Mahapurāṇa) ve on sekiz de k  k Purāṇa (Upapurāṇa) vardır. Bu Purāṇaların M.S.250 ile 1250 yılları arasında yazıldığı düşünülmektedir.⁵

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız Klasik Sanskrit Edebiyatı, sahip olduğu zengin içeriği ile Dünya Edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Bu içeriği zenginleştiren en önemli öğelerinden biri ise mitolojisidir.

³ Rāmāyaṇa, ( ev. Korhan Kaya), İmge Kitabevi Yayınevi, Ankara, 2002, s:4.

⁴ Korhan Kaya, **Hint Destanları**, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, İkinci Baskı, 2002, s:16-17.

⁵ Korhan Kaya, **Hint Edebiyatı Seçkisi Okyanusun Kıyısında.**, İmge Kitabevi Yayınevi, Ankara, 2003, s:88.

Bu nedenle çalışmamızın birinci bölümünde Vedik Dönem ve Epik Dönem olmak üzere ikiye ayrılan Hint Mitolojisinden ve mitolojinin Klasik Sanskrit Edebiyatı eserlerine yansımalarını yer verdik.

İkinci bölümde ise çalışmamıza konu olan epik dönem eserlerinden Vāmana Purāṇa'nın içeriği ve biçimsel özelliklerinden bahsettik.

Çalışmamızın üçüncü bölümünü ise, incelemesini yaptığımız Vāmana Purāṇa'nın özeti oluşturmaktadır.

Dördüncü ve son bölümde ise Klasik Sanskrit Edebiyatının farklı eserlerinde de yer alan mitler seçilerek ve bu mitlerin geçtiği Vāmana Purāṇa efsaneleri tam metinli olarak, edebi eleştirileri ile birlikte sunulmuştur.

Çalışmamız Satyamsu Mohan Mukhopadhyaya, Abibhushan Bhattacharya, Dr. N.C. Nath, Dr. V.K. Verma'nın Sanskrit dilinden İngilizceye çevirdikleri VĀMANA PURĀṆA WITH ENGLISH TRANSLATION adlı eseri temel alınarak yapılmıştır.

Bu çalışmamızın amacı epik dönem edebiyatı ve mitolojisi eserlerinden biri olan Vāmana Purāṇa'yı kısmen de olsa, çeviri-özetleme yöntemi ile dilimize kazandırmak ve gizemli Hint Edebiyatı okyanusuna Türk bir araştırmacı olarak katkıda bulunabilmektir.

1. HİNT MİTOLOJİSİ

1.1. Vedik Dönem Hint Mitolojisi ve Edebiyatı

Vedalar, Hint Edebiyatı'nın en eski ürünleridir. Veda edebiyatı asırlar boyu nesilden nesile aktararak meydana getirilmiş büyük bir edebiyattır. Veda edebiyatı üçe ayrılır:

1. Samhitalar: İlahi, sihir, melodi ve kurban bilgilerinin aktarıldığı koleksiyonlardır. Bu koleksiyonda kendi içinde dörde ayrılır:

a) R̥gveda (İlahi bilgisi):

R̥gveda, 1028 ilahi (sūkta) ve 10 kitaptan (maṇḍala) meydana gelmiştir. İlahileri R̥shi adı verilen ermişler meydana getirmiştir. Bu ilahilerde kullanılan şiir ölçüleri şunlardır: Gāyatrī, Anuṣṭubh, Trisṭubh ve Cagatī'dir.

R̥gveda ilahilerinin sadece birer dinsel metin olarak algılanması mümkün değildir. Zira ilahilerde o dönem Hindistan'ının sosyal, kültürel ve siyasi yapısı ile ilgili bilgilere de rastlıyoruz. Ayrıca kullanılan şiir ölçüleri ise onların edebi anlamdaki doygunluklarının bir kanıtıdır.

Bu ilahilerde bahsedilen konular şöyle özetlenebilir: “Ariler bütün Hindistan da değil sadece İndus nehri civarında yaşamışlardır. Ayrıca Arilerin Hindistan’ın yerlileri olan siyah derili Dasyularla çarpıştıkları da yine bu ilahilerden anlaşılmaktadır. Ariler onları Ganj’in yukarısına doğru sürmüşlerdir. R̥gveda’da Ganj isminden fazla bahsedilmez. Hayvan ve bitki isimleri de R̥gveda’da sonraki dönemlerden farklılık göstermektedir. Şöyle ki, lotus çiçeğinden bahsedilmez. Ayrıca incir ağacı olan Nyagrodha, R̥gveda’da yoktur. O zamanlar en başta gelen kaynaklardan biri, büyükbaş hayvan yetiştiriciliğidir. Bunlardan en ünlüsü boğa ve öküzdür. At da çok değerlidir ve savaşlarda kullanılır. Tanrılara yakarılan pek çok ilahide büyükbaş hayvan ve ata da yakarışlarda bulunur, tanrılar boğalarla, tanrıçalar ineklerle mukayese edilirdi. İnek sütü baş besinlerden biridir; süt ve tereyağı tanrılara sunulan sunakların başında gelir. Vedik şairler, sütün bir mucize olduğunu, çünkü “çiğ” ineğin pişmiş süt verdiğini söylerler. İneğin etini yerler, öküzün derisini kullanırlardı. Deriden şişeler, ok yayı, kayış yaparlardı. Başka endüstri dalları da gelişmişti. Örneğin marangozlar, araba kabini yapıcıları, demirciler vardı. Deniz, Vedik Hintliler tarafından bilinmesine rağmen, bir deniz ticaretinin olduğunu söylemek zordur. Bununla birlikte tüccarların olduğu kesindir. Geniş bir ticaret yapılmaktaydı ve ticarete öküz ve altın eşyalar para yerine kullanılıyordu. R̥gveda’da kast sisteminden tek bir ilahide(X,90) bahsedilmiştir. Buna göre Brahmanlar, Kshatriyalar, Vaişyalar ve Şüdralar olarak bilinen dört sınıf vardır. Din adamları ve savaşçıların altında olan aşağı sınıflardan, çiftçiler, sığır tüccarları, diğer tüccarlar, sanatkar ve zanaatkarlardan çok az bahsedilir. Sonraki dönemlerde R̥gveda’da

olduğu gibi, kralın yanında bir danışman rahip (Purohita) bulunurdu. R̄gveda'da evli çiftten de bahsedilir. (VIII, 31) Vedik şairler savaşlarda tanrılarını yardıma çağırırlardı.”⁶

İlahilerde güneş tanrısına, ay tanrısına veya ateř tanrısına değil, bizzat güneş, ay ve ateşin kendisine yakarılmıştır. Çünkü bunlar ve bunlar gibi tanrılar, doğal fenomenlerin birer görünüşüdür. Bu doğal fenomenler R̄gveda'da mitolojik figürlere dönüşmüştür. Böylece pek çok tanrı ve tanrıça ortaya çıkmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır: Sūrya (Güneř), Soma (Ay), Agni (Ateř), Dyaus (Gökyüzü), Marutlar (Fırtına tanrıları), Vāyu (Rüzgar), Āpas (Su), Ushas (şafak) ve Pṛthivī (Yeryüzü). Bunlardan başka İndra, Varuna, Mitra, Aditi, Vishṇu, Pushan, İki Ařvin, Rudra ve Parcanya gibi tanrı ve tanrıçalar vardır.

İndra Vedik Hintlilerin ulusal tanrısıdır. R̄gveda'nın doğduğu zamanlarda savaşçı bir ulus olduklarından, İndra da buna uygun olarak savaşçı bir tanrıydı.

Agni ateş tanrısıdır. Vedik şairler ondan sıcak ve sevecen bir tonda bahsederler. Bunun nedeni, evlerde evin efendisinin en büyük yardımcısı olmasıdır. Agni onun karısını ve çocuklarını korur. Bu yüzden ona “Gṛhapati” (Evin Efendisi) denir.”

⁶ Maurice Winternitz, A History of Indian Literature, Calcutta, 1927, s:64-66. (The Veda or the Vedic Literature bölümünü Çev: Korhan Kaya)

Yukarıda bahsettiğimiz konular ve daha birçoğu Rgveda ilahilerinin içeriğini oluşturur.

b) Atharvaveda (Sihir formülleri bilgileri):

Atharvaveda “Sihirli Formüller Bilgisi” anlamına gelir. Aslında Atharvan sözcüğü “Ateş Rahibi” anlamına gelir ve olasılıkla Hindistan’da en eski zamanlarda din adamları için bu sözcük kullanılırdı.

Atharvaveda’da 731 ilahi vardır. Bunlar 6000 beyit (şloka) ve 20 kitaptır. XIX ve XX. kitaplar esere sonradan eklenmiştir. XX. kitabın hemen hemen tamamı Rgveda’dan alınarak yazılmıştır.

Atharvaveda’nın dili ve ölçüsü Rgveda ile aynıdır. Atharvaveda’nın Rgveda’dan daha yeni olduğunu kanıtlayan pek çok delil vardır. Bunlardan biri, Rgveda’da hiç görülmeyen kaplanın Atharvaveda’da ortaya çıkmasıdır. Ayrıca Atharvaveda sadece dört kasttan bahsetmekle kalmaz, aynı zamanda din adamlarının ayrıcalıklarından ve onların bu dünyanın tanrıları olduklarından bahseder.

Atharvaveda’daki tanrılar da Rgveda’dakilerle aynıdır. Agni, Indra vb. gibi. Fakat burada tanrıların karakterleri biraz solgundur. Birbirlerinden çok bağımsız olarak dururlar.

Tanrılardan çok şeytanlara, kötü ruhlara sihir ilahileri yazılmıştır ve bu tanrılara da onları öldürmemeleri için yalvarılır. Bu ilahilerde, Upanishadlardaki felsefi gelişime benzer bir felsefi terminoloji gelişimi göze çarpar.

Atharvaveda gerçek din inancının dışında, ruhlar, hayaletler ve büyücülüğe inanan halkın boş inançlarını çok güzel biçimde yansıtması bakımından, halk bilimciler için bulunmaz bir kaynaktır

c) Sāmaveda (Melodi bilgisi):

Purāṇalarda 1000 tane olduğu belirtilmesine rağmen, bize kadar ulaşan Sāmaveda koleksiyonlarının sayısı sadece üçtür. Bunların en iyi bilineni, Kauthumas'ın Sāmaveda'sıdır. İki parçadan oluşur: Ārçika (Beyit birikimi) ve Uttarārçika (İkinci beyit birikimi). Her ikisinin beyitleri de Ṛgveda'da vardır. İkisinin toplamı 1810 beyittir. Bu beyitlerin çoğu, Gāyatrī şiir ölçüsüyle yazılmıştır. Esas unsur melodidir ve her iki parçanın amacı da melodileri öğretmektir.

Ārçika'nın 585 kıtası vardır. Bunlar çeşitli melodilere aittir ve kurbanlarda kullanılır. "Sāman" sözcüğü "beste, melodi" anlamına gelir.

Uttararçika'nın ise 400 şarkısı vardır. Bunların çoğu üç kıtalıdır. Ārçika'daki kıtalarda başta Agni, Indra ve Soma olmak üzere, çeşitli tanrılara

yakarılmıştır. Uttaraṛçika'da ise belli başlı kurban törenlerine göre şarkılar vardır. Udgatar, önce Ārçika'yı, sonra da Uttarāṛçika'yı öğretir.

Sāmaveda Saṃhita, Hint kurban, sihir ve melodi tarihini, özellikle Hint müzik tarihini yansıması açısından değerlidir.

d) Yacurveda (Kurban bilgisi):

Sāmaveda, Udgatar rahibinin şarkı kitabıydı. Yacurveda ise Adhvaryu rahibinin dua kitabıdır. Gramerci Patancali, Adhvaryuların 101 tane Veda okulu olduğundan bahseder. Aşağıda belli başlı beş Yacurveda okuluna ait koleksiyonların isimleri verilmiştir:

- 1) Kāṭhaka: Kāñha okulunun Yacurveda nüshaları,
- 2) Kapishthala-Kāṭha-Saṃhita
- 3) Maitrayani-Saṃhita
- 4) Taittirīya-Saṃhita
- 5) Vācasaneyi-Saūhita

Bunlardan ilk dördü Siyah Yacurveda'ya, sonuncusu Beyaz Yacurveda'ya aittir. Beyaz ve Siyah Yacurveda arasındaki en büyük fark şudur: Beyaz Yacurveda'da sadece dualar (mantralar) olduğu halde, Siyah'ta bu mantraların yanı sıra, kurban törenlerinin yapılışına ilişkin bilgiler vardır. Siyah'ın Beyaz'dan daha eski olduğu sanılmaktadır.

Beyaz Yacurveda'nın 40 bölümü vardır. Son 15 bölümü daha sonraki bir döneme aittir. İlk 25 bölümde çok önemli büyük kurban törenlerinin duaları vardır. Beyaz Yacurveda'da bahsedilen en ünlü kurban törenleri şunlardır: Soma kurbanı, Racasuya (Kralın göreve başlamasıyla yapılan tören), Aşvamedha (At kurbanı), Purushamedha (İnsan kurbanı) ve Sarvamedha (Her şeyin kurbanı). Ayrıca kurban ateşine önem verilirdi.

2. Brāhmaṇalar:

Brāhmaṇa sözcüğü, “Bilgili Din Adamının Açıklamaları” anlamında kullanılmıştır. Bu açıklamalar özellikle kurban törenlerine ilişkindir. O nedenle Brāhmaṇaları “Kurban Bilimi” ne ilişkin metinler olarak nitelendirilir.

Siyah Yacurveda'da, mantraların (duaların) yanı sıra, kurbanın anlamı ve amacı üzerine düşüncelerde ve tartışmalarda, Brāhmaṇa edebiyatının başlangıçlarını görürüz. Daha sonra bir çok Vedik okul, kendi görüşüne göre yorumlar getirmeye başladı. Her okulun bir Brāhmaṇa'sı oluştu. Böylece çok sayıda Brāhmaṇa ortaya çıktı.

Tıpkı Vedalarda olduğu gibi Brāhmaṇalarda da ait olduğu Veda'ya göre ilgili din adamları ayrı ayrıdır. Buna göre Ṛgveda'ya ait olanları Hotar, Sāmaveda'ya ait olanları Udgatar, Yacurveda'ya ait olanları ise Adhvaryu

rahibi sorumluluğu altına alır. Atharva ve Yacurvedaların son dönem kısımları, Brāhmaᅇaların yazılmaya başlandığı zamanla çağdaştır.

Bu kitapları R̥gveda ile karşılaştırdığımızda, kültürel ve coğrafyasal durumlardan bunu anlayabiliyoruz. Yacurveda ve Brāhmaᅇaların yazıldığı bölge, Kuru ve Pañçala kavimlerinin çarpıştığı Kurukshetra'dır.

Bu düzlük "kutsal" olarak nitelendirilir; çünkü tanrılara ait bayramlar burada kutlanırdı. Burası Ganj ve Camuna'nın batısındaki düzlükte, Sarasvatī ve Drshadvatī nehirleri arasındadır. Delhi ve Mathura'ya yakın olan bu bölge, daha sonra "Brahman ülkesi" (Brahmāvarta) olarak adlandırılmıştır. Yacurveda ve Brāhmaᅇalar yazıldıktan sonra, Brahman kültürünün Hindistan'ın her yerine dağıldığı merkez burasıdır.

3. Āraᅇyakalar ve Upanishadlar:

Āraᅇyakalar (Orman Metinleri), gizli ve acayip karakterdeki her şeyi içerir; ancak ormanlarda öğretilmesi tehlikesi olduğu için ancak köylerde öğretilmesi gerekir. Āraᅇyakaların ana konusu, artık kurban töreninin yapılışıyla ilgili kurallar ve seramonilerin açıklaması değil, kurbanın sembolcülüğu ve mistisizmi ile Brahman felsefesidir. Āraᅇyakalar ile Upanishadlar arasında kesin bir sınır çizmek zordur.

“Upanishadlar ise dil ve üslup olarak Brāhmaṇalara benzerler. Süssüz ve düzyazı biçimlidirler. Sadece en eskileri arasında sayılan Kena Upanishad’ın yarısı şiirseldir.

Upanishad sözcüğü upa+ni+sad (bir kimsenin yakınına oturmak, dizinin dibine oturmak) eyleminden türetilmiştir ve bununla öğrencinin hocasının yanına oturup, ondan gizli bilgileri alması anlatılmaya çalışılmıştır. Hintliler gizli bilgilere “rahasyam” derlerdi. Bu nedenle “Upanishad” ve “rahasyam” sözcükleri yan yana kullanılmıştır.”⁷

Upanishadlarda belki de en sık tekrarlanan sözler: “Evrenin Brahman, Brahman’ın da Ātman” olduğudur. Yani “Evren Tanrı, Tanrı da Sensin-veya Benim”. Upanishadlarda bu iki kavram, yani Brahman ve Ātman bir arada yer alır.”

⁷ Upanishadlar, (Sanskrit Aslından Çeviren: Korhan Kaya), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2008, s:10-11.

1.2. Epik Dönem Hint Mitolojisi ve Edebiyatı

Büyük Hint Destanları Rāmāyaṇa, Mahābhārata ve Harivaṃṣa'nın ortaya çıkış tarihleri ile ilgili kesin bir bilgiye sahip değiliz. Ancak Maurya İmparatorluğu krallarından Çandragupta (M.Ö. 315) dönemine ait oldukları düşünülmektedir.

Destanlar yazarları belli olmayan, kahramanlara ait ve epik vezin ile yazılmış kahramanlık destanlarıdır. Bu destanları nitelik açısından birbirinden ayırmak mümkün değildir.

Destanlar nitelik ve nicelik açısından birbirine benzer özellikler içermektedirler. Bu ortak özellikler şöyle sıralanabilir:

Rāmāyaṇa için Vālmiki, Mahābhārata için Vyāsa yazar olarak gösterilse de üç destanında yazarları kesin olarak belli değildir.

Konuları, kahramanlara aittir. Epik vezinle yazılmıştır. Bu destanların konularının geçtiği yer Kuzey Hindistan'dır. Rāmāyaṇa Ayodhya şehrine, Mahābhārata Hastinapura şehrinin merkezine, Harivaṃṣa ise Mathura'nın merkezine aittir. Bu destanların yazılış zamanları ile kesin yargılara varmak zordur. Ancak M.Ö. 300 ile 100 yılları arasında yazıldığı söylenebilir.

Rāmāyaṇa Destanı:

Rāmāyaṇa destanı yirmi dört bin beyit ve yedi bölümden oluşur. Bu destanın Batı Hint Versiyonu, Bengal ve Bombay olmak üzere üç büyük nüshası vardır. Eserin 1. ve 7. bölümü asıl metne sonradan eklenmiştir. Özellikle bu bölümlerde destanın ana kahramanı Rāma Vishṇu'nun bir avatari olarak gösterilmiştir. Destan genel itibariyle Ayodhya kralı Daśaratha'nın oğlu Rāma'nın çocukluğu ve gençliğini anlatır.

Destan şu şekilde özetlenebilir: Rāma, ok yarışının sonunda Videha kralının kızı Sītā ile evlenir. Rāma babasının yerine tahta geçecektir fakat üvey annesi bir entrika ile Rāma'yı tahttan uzaklaştırır. Rāma, karısı Sītā ve kardeşi Lakshmana ile ormana sürgüne gider. Çeşitli serüvenlerden sonra Rāma Rakshasalarla çarpışır. Lanka kralı ifrit Ravana'nın kız kardeşi Rāma'yı baştan çıkarmak ister. Başaramayınca Ravana'ya şikayet eder. Ravana'da bir hile ile Sītā'yı kaçıır. Rāma, maymun Hanuman'dan yardım ister. Büyük bir ordu ile taştan köprü kurarak Lanka'ya ulaşır. Ravana öldürülür. Rāma Sītā'yı alarak Ayodhya'ya döner. Bundan sonra zorlu olaylar ortaya çıkar. Sītā'nın esir düştüğü zaman kocasına sadık kalıp kalmadığı belirsizdir. Bu duruma çok üzülen Sītā kendini ateşe atar fakat ateş tanrısı onu kurtarır. Bu konuyla ilgili diğer bir söylenti ise, Sītā ormanda bir azizin yanına sığınır, orada iki oğlu olur. Bir süre sonra at kurbanı töreninde

Rāma ile karşılaşır. Gerçeği öğrenince tekrar Sītā'yı yanına almak ister. Sītā ise ölümü tercih eder.

Yukarıda özetlemeye çalıştığım bu destan son yüzyıllara kadar tekrar tekrar kaleme alınmış ve bugünkü hale gelişleri çok uzun zaman almıştır.

Mahābhārata Destanı:

100 000 beyitten oluşur. Rāmāyaņa'ya oranla çok daha batıda, şimdiki Delhi'nin kuzeyinde dağlık bir bölgede geçer. Konusu kısaca şöyledir:

İki akraba prens ailesi vardır; Kurular (Kaurava) ve Pāņđular (Pāņđava). Zalim Duryodhana'nın idaresindeki 100 Kaurava ve kral Drupada'nın kızı Draupadī ile ortak evlilik yapan 5 Pāņđava kardeş destanın kahramanlarıdır. Kurular yaşlı kral Dhrtarāshtra'yı kuzenlerini sürgüne göndermesi için ikna etmeyi başarırlar. Pāņđava kardeşler ormana sürgüne giderler ve ormanda geçen birinci günden itibaren birçok serüvenlerle karşılaşrlar. Semavi bir yayı germeyi başaran, 5 kardeşten biri olan kahraman Arcuna, bu müsabakaya sonunda Draupadī'yi kazanır. Bu sırada Duryodhana oradan kaçmak ister, fakat önce hileye başvurur. Beş kardeşin en büyüğünü (Yudhishtira) oyunda hile ile yenerek ellerindeki bütün malları alır ve Draupadī'yi esir eder.

Pāṇḍavaların sürgün hayatları devam etmektedir. 12 sene süresince başlarından çeşitli olaylar geçer ve tekrar geri dönerek krallıkta hak iddia ederler. Böylece savaş başlar.

İki ordu, Hindistan'ın diğer bölgelerinden gelen ordularla birlikte savaşır. Bu savaş kutsal Kuru alanında aralıklı olarak 18 gün devam eder. Kuruların hepsi ölür.

Pāṇḍu kardeşler sağdır; fakat yeni bir saldırıya uğrarlar; orduları geçici bir uykuya dalar. Bir süre sonra 5 kardeş ve tek eşleri Draupadī ile beraber efsanevi bir şekilde ölürlere ve Himālāya dağlarına yükselirler.

Destanda ayrıca Hint düşünce ve ahlak kurallarının da anlatıldığı Bhagavadgītā'ya yer verilir.

Mahābhārata Hintliler için bir hukuk kitabı, daha doğrusu hükümdarlığın yasa kitabı durumundadır.

Harivaṃṣa Destanı:

Harivaṃṣa destan kahramanı Kṛṣṇa'nın Mahābhārata'da anlatılan olaylarda ve başka olaylardaki kahramanlıklarını ve gençliğini konu alır. Bu nedenle bu destan Hintlilerce Mahābhārata'nın bir eki olarak düşünülmüştür. Destan da Kṛṣṇa'nın doğuşu, çobanlar arasında gençliğini geçirmesi, kahramanlıkları, hayvanlarla savaşı ve Mathura kralı ile mücadelesini anlatır.

Kr̥shᅇa kardeşlerini öldürüp ana ve babasını esir alan zalim kralı öldürtür. Sonra doğduğu şehir Mathura'yı Magatha'nın zorba kralına karşı korur. Ancak ayak tabanından aldığı bir yara ile ölür.

Bu destanını oluşturanlar hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Bu destan M.Ö. son asırlarda Mathura'nın çevresinde ve içinde tanrı Viřᅇu'ya inanan rahipler tarafından bir araya getirilmiş olabilir.

Kısacası bu destan Rāmāyaᅇa gibi ahlaki bir krallık ideali göstermez ya da Mahābhārata gibi aristokratik hukuk tartışmalarını içermez. Bir tanrıyı över ve onu kendine örnek alan Hint anlayışını belirtir.

Sonuç olarak bu destanların üçü de mitolojik unsurların çokça yer aldığı, Hint toplumunu derinden etkileyen durum ve konuları kendilerine çekirdek konu olarak almış efsaneler bütünüdür diyebiliriz. Bu destanlar içerikleriyle Hint kùltürü ve yaşam felsefesi üzerinde doğrudan etkisi olan eserlerdir.

1.2.1. Purāṇalar ve Sanskrit Edebiyatındaki Yeri

Purāṇaların Hint Edebiyatı'ndaki yerlerini kesin olarak söylemek mümkün değildir. Ancak Vishṇu ve Şiva inançlarını yayan ve destekleyen metinler olması nedeniyle "Hinduizm" adı verilen dine ait metinlerdir. Öte yandan Purāṇalar konuları işleyiş biçimi açısından destansı özellikler taşır. Hatta Mahābhārata'nın birçok bölümü, Harivaṃṣa'nın tamamı Ramāyāṇa'nın bazı kitapları Purāṇa özelliği taşır.

Ayrıca Purāṇalar kökü Vedalara dayanan bir eskiliğe sahiptir. R̥gveda ve Brāhmanalarda yer alan bazı efsaneler Purāṇalarda da yer alır. Tabi ki bu anlatılar epik dönem etkisiyle biraz daha farklıdır ancak çekirdek konu ve mitsel öğeler açısından hemen hemen aynıdır.

Purāṇa sözcüğü ile aslında "Purāṇam ākhyānam" yani "eski öyküler" kastedilir. Klasik Sanskrit Edebiyatı içinde yer alan Brāhmanalar, Upanishadlar ve Buddhist metinler içinde Purāṇa sözcüğü itilhāsa ile "İtilhāsalar ve Purāṇalar" şeklinde de kullanılır. Kendisinden önceki edebiyatta ismen yer alan Purāṇaların, gerçek varlığını kanıtlayan metinler ise Sūtralardır. Diğer bir kanıt ise en eski hukuk kitaplarından Gautama Dharmasūtra'da kralın, yönetimde kendine otorite olarak Vedaları, hukuk kitaplarını, Vedāṅgaları ve Purāṇaları aldığı söylenir.

Her Purāṇda olması gereken beş temel konu vardır. Bu özellikleri “pañçalakshana” denir. Bu konular şunlardır:

1. Sarga (Yaratılış)
2. Pratisarga (Yeniden Yaratılış, yani, dünyaların periyodik olarak yok edilip, yeniden yaratılması)
3. Vaṃṣa (Soy, yani, tanrıların ve R̥shilerin soy kütükleri)
4. Manvantarani (Manu devirleri, yani, her biri insan ırkının atasını oluşturan Manuların başını çektiği devirler)
5. Vaṃṣānuçarita (Hanedanların tarihleri, yani, kökenleri Güneş ve Ay hanedanlarına kadar giden ilk ve son hanedanlıklar)

Bu beş konudan hiç olmazsa bir kaçı, bir Purāṇa'nın içeriğini oluşturur. Bazen beşi de görülebilir. Bazı Purāṇalarda konu, önemli görülen başka şeyler üzerine kaydırılabilir. Genellikle Vishṇu ve Şiva inançları üzerine bilgiler verilir.

El Biruni (M.S 1030) Purāṇaları bilmekte ve 18 Purāṇa'yı saymaktadır. Şaṅkara (9. y.y.) ve Rāmānuca (12. y.y.)da onlardan eski ve kutsal metinler olarak bahsederler.

Bu metinleri oluşturanlar, tıpkı destanları oluşturanlar gibi, saz şairleri olan Sūta'lardır. Bunlar din adamı olmadıkları için Purāṇalar, Brahmanlara ait metinler olarak kabul edilmezler. Bu nedenle de Purāṇalar daha çok halka hitap eden metinler olmuşlardır.

“Purāṇaların genellikle on sekiz tane olduğu konusunda bir görüş birliği vardır; bunların isimleri de herkes tarafından aynı şekilde benimsenmiştir. Bu on sekiz Purāṇa şunlardır:

1) Brahma	2) Pādma
3) Vişṇu (Vaishnava)	4) Şiva (Şaiva/Vāyavīya)
5) Bhāgavata	6) Nārada (Nāradiya)
7) Mārkaṇḍeya	8) Agni (Āgneya)
9) Bhavişya (Bhavişyat)	10) Brahmavaivarta
11) Liṅga (Laiṅga)	12) Varāha
13) Skānda	14) Vāmana
15) Kūrma (Kaurma)	16) Matsya
17) Gāruḍa	18) Brahmāṇḍa

Bu purāṇalardan hiçbiri, sıralamada ilk veya son sıraya konulamaz; biri yazıldığında diğerleri zaten vardır. Purāṇaların hepsi de abartılı sözlerle bu eserleri okuyan kişilerin hem bu dünyayı hem de öbür dünyayı kazanacaklarını söyler. Bazı yerlerde (Matsya P.53,13; Bhāgavata P.XII, 13; Vāyu P.104, 1-10; Agni P. 272) çeşitli Purāṇaların uzunluklarından bahsedilir, ancak bize ulaşan metinler çok daha kısadır. Padma Purāṇa'nın bir yerinde (I, 62) 18 Purāṇa'nın hepsi, Vişṇu'nun bedeninin bir parçası olarak sayılır (örneğin Brahma Purāṇa onun başı Padma Purāṇaonun kalbi...gibi); böylece hepsi de kutsal kitap damgası yemiş olur. Aynı eserin başka bir yerinde, Vişṇu bakış açısından Purāṇaların üç Guṇa'ya göre

sınıflandırıldığını görürüz. Bu sınıflamaya göre sadece Vishṇuit Purāṇalar (Vishṇu, Nārada, Bhāgavata, Garuda, Padma, Varāha) kurtuluşa götürecektir gerçek “iyilik” (sāttvika) kalitesine sahiptir. Brahma’ya adanmış Purāṇalar (Brahmāṇḍa, Brahmavaivarta, Mārkaṇḍeya, Bhaviṣya, Vāmana, Brahma) ise sadece “tutku”(rācasa) niteliğine sahiptir ve ancak cenneti kazandırmaya yarar. Öte yandan Şivacı Purāṇalar olan (Matsya, Kūrma, Liṅga, Şiva, Skanda, Agni) eserler ise “karanlık” ile dolu olarak gösterilir ve bunlar da insanı ancak cehenneme götürmeye yarar. Bize kadar gelen metinler bu yapay sınıflamayı kısmen kabul eder. Çünkü Purāṇalar tek bir dinsel görüşe ait değildir (Örneğin Matsya Purāṇa hem Vishṇucu hem de Şivacıdır; Brahma P. Vishṇu ve Şiva inançları kadar, güneş inancına da yer verir...vs.) Bütün bunlar da, Purāṇaların bize ilk şekliyle gelmediği yolundaki görüşümüze katkıda bulunmaya yarar.

Bu 18 Purāṇa’nın (Mahapurāṇa) yani sıra bir de ‘ikincil Purāṇalar’ olan Upapurāṇalar vardır ki bunların sayısı da zaman zaman 18 olarak gösterilir (Matsya P. sadece 4, Kurma P. 18 Upapurāṇa olduğunu söyler ve sayar; Brahmavaivarta da 18 olduğunu söyler fakat tek tek saymaz).”⁸

Purāṇa Edebiyatını oluşturan on sekiz büyük Purāṇa’nın genel olarak özellikleri şunlardır:

⁸ Maurice Winternitz, A History of Indian Literature, Calcutta, 1927, s:530-533. (Survey of the Purāṇa Literature bölümünü Çev: Korhan Kaya)

Brahma Purāṇa

On sekiz Purāṇa içerisinde Adi Purāṇa yani ilk Purāṇa olarak kabul edilir. 10.000 şlokadan meydana gelir. Eser, Lomaharshṇa'nın Naimisha ormanındaki ermişleri ziyaret ettiği sırada, dünyanın başlangıcı ve sonuyla ilgili sorular sormasıyla başlar.⁹

Bu Purāṇa genel olarak güneş ve ay hanedanlıklarının kralları, dünyanın yaratılışı ve betimlenmesi, cennet ve cehennem, ilk insan Manu ve soyunun doğuş öykülerini, tanrıların kökenleri ilgili konuları işler. Ayrıca kutsal yerler yani tirthalara da geniş yer verir.

Padmā Purāṇa

55.000 şloka ve 5 bölümden oluşan bu esirin bölümlerine konuları şöyle özetlenebilir:

Paushkara ya da Sṛṣhti Khaṇḍa: 46 bölüm ve aşağı yukarı 8500 beyitten oluşur.

Vyāsa, öğrencisi Lomaharshṇa'nın oğlu Ugraśravas'ı Naimisha ormanına ermişlere Purāṇaları anlatması için gönderir. Yaratılış, güneş

⁹ H.Derya Can, Vishṇu Purāṇa'dan Efsaneler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. S.B.E., Ankara, 2000, s:3.

hanedanlığının soy ağacı, insan ırkının ataları ile ilgili bilgiler içerir. Tanrılar ve ifritler arasındaki mücadeleler ise oldukça ilgi çekicidir.

Bhūmi ya da Tirtha Khaṇḍa: Bu bölüm tamamıyla kutsal yer tirthaların anlatımına yer verilen bölümdür. Ayrıca dünyanın betimlenmesi, aileler, eşler ve Gurulardan (öğreticiler) bahseder.

Svarga Khaṇḍa: Aşağı mitolojik varlıklar, tanrıların dünyaları, Viṣṇu'nun cenneti Vaikunta'nın tanımı yapılır. Diğer Purāṇalarda da yer alan efsaneler de oldukça fazladır. Kast sistemi, yaratılış ve dinsel seremonilerle ilgili ayrıntılı bilgiler verilir.

Pātāla Khaṇḍa: Yer altında yaşayan yılan tanrılardan bahsederek başlayan bu bölüm cennet kavramından genişçe bahsettikten sonra Rāma'nın öyküsüne yer verir.

Uttara Khaṇḍa: Bu bölüm eserin son bölümüdür ve özellikle Viṣṇu'nun bedenlenmeleri özellikle Rāmāyaṇa Destanı'nın kahramanı Rāma bedenlenmesinden bahseder.

Bu beş bölümden oluşan Pādma Purāṇa koyu bir şekilde Viṣṇu inancından bahseder.

Vāyu Purāṇa

Vāyu Purāṇa, 24 000 beyit ve dört bölümden oluşur. Şiva inancına adanmış bir eserdir. Eser yaratılışın betimlenmesi bölümüyle başlar ve kalpa hakkında bilgi vererek devam eder. Hükümdarların soy kütükleri, Daksha'nın kızlarından yaratılan farklı sınıfların betimlemesi, dünyanın sonu, yoganın yararları ve Şivapura (Şiva şehri) tasvirleri ile sona erer.

Vishṇu Purāṇa

Bu Purāṇa, bazı yerlerde Şiva Purāṇa olarak gözüktür, çünkü bu eser Şiva tapınına adanmıştır. Bu “Rüzgar tanrısı Vāyu tarafından açıklanmış bir Purāṇa” dır. Hem Mahābhārata'da hem de Harivaṃṣa'da aktarılır. Harivaṃṣa'daki anlatım, elimizdeki Vāyu Purāṇa ile edebi yönden büyük uyum gösterir. Bu eser de, tıpkı diğer Purāṇalarda olduğu gibi, aynı konuları yani dünyanın yaratılışı, soy ağaçları vs. gibi konuları içerir. Ancak bu Purāṇa, Vishṇu'nun değil Şiva'nın övgüsüne ayrılmıştır. Tıpkı Vishṇu Purāṇa gibi Vāyu Purāṇa'nın da son bölümleri dünyanın sonunu açıklar.

Bhāgavata Purāṇa

Purāṇaların içinde en ünlü olanıdır. Hindistan'da çok iyi bilinir. Bhāgavata mezhebi bugün bile bu Purāṇa'nın büyük etkisi altında varlığını sürdürür. Bhāgavatalar, bir tür Vishṇuit mezhebi taraftarlarıdır. Bugün Hindistan'da bu eserin sayısız derecede çok elyazması ve yeniden basılmış nüshası ile, eser üzerine yapılmış yorum ve çeşitli bölümler için yazılmış açıklayıcı yazıların bulunması; ayrıca birçok Hint diline çevrilmiş olması, bu eserin Hindistan'daki büyük popülaritesinin ve sıra dışı ürünün bir kanıtıdır. Üstelik bu eser, Avrupa'da ilk olarak çevrilen ve basılan Purāṇa'dır. Bununla beraber bu eser, Purāṇa edebiyatının sonraki ürünlerindedir. İçeriği, açık bir şekilde Vishṇu Purāṇa'ya dayanır.

18 000 beyit, 332 bölüm ve 12 kitaptan oluşan bu eser Purāṇalar içinde dil, üslup ve ölçü bakımından en değerli olanıdır. Eserin en ilgi çekici kısmı onuncu kitaptır. Bu kitap Kṛṣṇa'nın çocukluğu, gençliği, ve çoban kız gopilerle yaşadığı aşk sahnelerinden bahseder.

Özellikle Bhāgavata mezhebi bugün bile bu Purāṇanın etkisi altındır.

Nārada Purāṇa

3500 beyitten oluşan bu Purāṇada diğer Purāṇalar'da yer alan dünyanın yaratılışı vb. gibi konulara yer verilmez. Genel olarak Viṣṇu için yapılan tören ve kutlamalardan bahseder.

Günalardan ve bu günahlara denk gelen cehennem azaplarının betimlemelerine yer verilir. Eserin birçok bölümünde kastların ve aşramaların (inziva yerleri) görevleri ile śrāddhalar (inançlar) ve cezalardan ayrıntılı bir şekilde bahseder.

Mārkaṇḍeya Purāṇa

9000 beyitten oluşur ve aziz Mārkaṇḍeya'nın adı ile anılır. Eser, Vyāsa'nın öğrencisi Caimini'nin Mārkaṇḍeya'nın yanına gidip ona bazı sorular sormasıyla başlar. Ancak Mārkaṇḍeya onu lanetleyerek bir kuşa çevirir. Böyle ilginç bir başlangıca sahip olan Purāṇa, Purāṇalar içinde en eski olanıdır. Bu durumun en önemli kanıtları ise Vedik dönem tanrıları İndra ve Brahma'nın epik dönem tanrıları Viṣṇu ve Śiva'dan daha üstün tutulmasıdır. Ayrıca Agni ve Sūrya'ya ait övgülerde yer verilir.

Mārkaṇḍeya Purāṇa, diğerlerinde olduğu gibi dünyanın devirleri, soy ağaçları gibi konularda içerir. Sonradan eklendiğine inanılan Devīmāhātmya kısmında tanrıça Durgā övülür.

Bhavishya Purāṇa

Yaklaşık 7 000 beyit olan bu Purāṇa gelecekle ilgili kehanetler yer alır. Brahmanların ayinlerinden ve bayramlarından ayrıca kâstların görevlerinden bahseder.

Bu Purāṇa'nın bir tür devamı olan Bhavishyottara Purana, her ne kadar birkaç eski mit ve öykü içerse de, daha çok dinsel törenlerin bir çeşit el kitabıdır ve 7000 beyitten oluşur.

Brahmavaivarta Purāṇa

Bu Purāṇa Sūtalar tarafından Naimisha ormanında Ṛshilere anlatılmıştır. 18 000 beyit ve Brāhma, Prakriti, Ganeşa ve Kṛshṇa Canma olmak üzere dört kitaptan meydana gelmiştir. Bu bölümlerde ilk olarak Brahma'nın yaratılışı ile ilgili bilgi verilmekte, Ganeşa ile ilgili epik öyküler anlatılmakta ve son olarak Kṛshṇa'nın doğumu, yaşamı, savaşları ve aşk maceraları anlatılmaktadır.

Agni Purāṇa

Vahni Purāṇa da denir. Bu Purāṇa'ya Agni adının verilmesi, bunun Agni tarafından ermiş Vasishtha'ya aktarılmış olmasıdır. Bu eserde aralarında Rāma ve Kṛshṇa'nın da bulunduğu tanrı Vishṇu'nun bedenlenmeleri (avatarları) anlatılır.

Bu Purāṇa'da coğrafya, astronomi, astroloji, evlilik, ölüm gelenekleri, kehanetler, ev inşası ve günlük yaşamla ilgili başka şeyler, hatta politika bilgisi (niti)

ile savaş sanatı, hukuk, tıp, şiir ölçüsü, hatta ve hatta gramer ve sözlük bilgisi üzerine bölümler bulunmaktadır. Ansiklopedik bir değer taşımaktadır.

Varāha Purāᅇa

Domuz şekline girmiş (varaha) tanrı Vishᅇu tarafından toprak ana'ya (Prthivi) anlatıldığı için bu adı alır. Her ne kadar yaratılışa, soy ağağlarına vs.'ye ilişkin kısa bahisler varsa da, sözcüğün eski anlamıyla bu bir Purana'dan çok Vishᅇu inananlarının dualarını ve kurallarını içeren bir el kitabıdır. Eserin Vishᅇuit karakterine rağmen burada şiva ve Durgā ile ilgili birkaç öyküde anlatılır.

Liᅇga Purāᅇa

11 000 beyitten meydana gelen bu Purāᅇa erdem sahibi olabilmek için nasıl bir hayat yaşanması gerektiğini, zenginlik, mutluluk ve sonsuz kurtuluşu açıklar. Liᅇga kelimesinin sözlük anlamı erkek cinsel organıdır. Taştan yapılmış küçük sütunla simgelenir. şiva tapınıcıları bunu, Doğa'nın şiva'da somutlaşan yaratıcılık ve üretkenliğin bir sembolü olduğunu düşünürler

Skānda Purāṇa

Bu Purāṇa, adını Şiva'nın oğlu, göksel ordular komutanı Skanda'dan alır; onunla ilgilidir ve Şivait doktrinleri açıklar. Bu Purāṇa altı yüzlü Skanda'nın olaylarını anlatır. 81 850 beyit ve 50 bölümden oluşur. Birçok Şiva öyküsü, Şiva'nın Andhaka ve diğer ifritlerle yaptığı savaşlar, cehennemler ve Yoga üzerine bölümlerden oluşur.

Vāmana Purāṇa

Eser tanrı Vishṇu'nun cüce (vāmana) avatarını anlatarak başlar. 10.000 beyitten oluşan bu Purāṇa Şiva ile Umā'nın evliliklerini, Kārtikeya'nın doğumunu, Liṅga tapınışlarının anlatımını yapar.

Çalışmamızın “Vāmana Purāṇa Hakkında” olarak isimlendirdiğimiz 2. bölümünde daha ayrıntılı bilgi vereceğiz.

Kūrma Purāṇa

Vishṇu'nun kalumbağa (kūrma) olarak bedenlenmesi ile başlar. 17 000 beyitten meydana gelmiştir. Brāhmī, Bhāgavatī, Saurī ve Vaishṇavi adlarıyla dört Saṃhitā'dan oluşur. Bu Saṃhitālar erdem, zenginlik, mutluluk ve özgürlükten bahseder.

Giriş kısmında İndradyumna'nın nasıl Şiva bilgisini kazandığı anlatılır. Bu kişi önceki yaşamında bir kral olup, bir sonraki yaşamında Vishnu'ya olan bağlılığından ötürü tekrar bir Brahman olarak doğmuştur. Sonra o Vishnu'ya evrensel tanrı, yaratıcı ve evrenin koruyucusu olarak, "Her şeyin anası ve babası" olarak tapınır. İlk bölümlerde Şiva "En yüce varlık" olarak görülür; fakat aslında Brahma, Vishnu ve Şiva'nın bir ve tek olduğu defalarca yinelenir.

Puranaların bilinen beş teması (Yaratılış, Soyağacı vs.) Kūrma Purāṇa'da da konu edilir ve bu bağlamda Vishnu'nun avatarlarından bir kaçına değinilir. Bunun yanı sıra bir bölümün tamamı Şiva'nın çeşitli bedenlenmelerini anlatır.

Matsya Purāṇa

Büyük Tufan olayının anlatımıyla başlar; bu tufanda Vishnu balık (matsya) biçimiyle sadece Manu'yu kurtarır. Manu'nun içinde tek başına bulunduğu tekneyi selden çekip çıkaran bir balık biçiminde bedenlenmiş Vishnu ile Manu arasındaki karşılıklı konuşma, bu Purāṇa'nın ana konusunu oluşturur. Yaratılış ayrıntılarıyla ele alınır; bunu soyağaçlarının sayımı izler.

14 000 beyitten oluşur. Bölümlerin birçoğu Vishnu ve Pādma Purāṇa'daki bölümlerle benzerlik gösterir. Bu eser hem Vishnu'cu hem de Şiva'cıdır.

Garuḁa Purāᅇa

Bu, Viᅇᅇucuların Purāᅇasıdır. Adını mitolojik kuş Garuḁa'dan alır. Bu eseri tanrı Viᅇᅇu bizzat Garudaya anlatmış, o da bunu Kaşyapa'ya aktarmıştır. Beş ünlü temadan bazılarına (yaratılış, dünyanın dönemleri, güneş ve ay hanedanlıklarının soy kütükleri) değinir fakat en büyük önem Viᅇᅇu için yapılan tören ve bayramlar (vratalar), günahları bağışlayan seramoniler (prayaşçittas) ve kutsal yerlerin övülmesi ile Viᅇᅇu inancına verilir. Ayrıca Şakti inanişından izlerde vardır; beş tanrı (Viᅇᅇu, Şiva, Dūrğa, Sūrya, Ganeş) ya yapılan tapınışlar için kurallar içerir. Bu Purāᅇada, tıpkı Agni Purāᅇa gibi, bir tür ansiklopedidir.

Brahmāᅇa Purāᅇa

Kūrma Purāᅇa'daki listede on sekizinci Purāᅇa, "Vayaviya Brahmanda" (yani Vāyu tarafından açıklanmış Brahman yumurtası Purāᅇa'sı) diye adlandırılır.

Brahmaᅇa Purāᅇa'nın bir bölümü olarak sayılan Adhyatma Rāmāyaᅇa (Rāma'nın en yüce Ātman olduğu Rāmāyaᅇa) çok ünlü bir kitaptır. 12 200 beyitten meydana gelir. Tantrik karakter taşıyan bir tapınma kitabıdır. Tantra metinlerinde olduğu gibi, bunda da Şiva, karısı Umā ile karşılıklı konuşma yapar. Rāma, eser boyunca tanrı Viᅇᅇu olarak gözükür; Ravana tarafından kaçırılan Sītā ise aslında bir hayaldir. Gerçekte Lakshmī ve Prakrti ile özdeş olan Sītā eserin sonundaki ateş testine kadar ortalıkta gözükmez.

2. VĀMANA PURĀᅇA HAKKINDA

Purāᅇalar için kesin bir sıralama yapamamamıza karşın Pādma Purāᅇaya göre Vāmaᅇa Purāᅇa, büyük Purāᅇalar listesinde on dördüncü sırada yer almaktadır ve erken çağlarda oluşan Purāᅇa edebiyatının önemli bir parçasıdır. Yazılış tarihi yaklaşık olarak M.S. 450-900 tarihleri arasındır.¹⁰ Bu Purāᅇa adını Viřᅇu'nun ilk insan avatarı olan Vāmana'dan alır. Vāmana avatarının yer aldığı çok sayıda efsane Purāᅇaya da ismini vermesine neden olmuştur.

Bu Purāᅇa genel itibariyle tanrı Viřᅇu ve şiva'ya ibadet, Devī-māhātmya, Skanda'nın yaratılışı, devalar ve asurlar arasındaki savaşlar ve çok sayıda Kurukshetra hikāyesini konu edinir.

Vāmaᅇa Purāᅇa, dar bir dinsel görüş içermez. Sadece Viřᅇuit ya da şivait değildir. Çok çeşitli görüşe ait dinsel konuları bünyesinde barındırır ve ayrıntılarıyla betimler.

Orijinal metninin yaklaşık 40.000 beyit olduğu tahmin edilen Vāmaᅇa Purāᅇa'nın şu anda ulaşabildiğimiz nüshaları sadece 10.000 şlokalık kısmı içermektedir. Ancak Hindistan Tarihi'nin altın çağı olarak kabul edilen dönemdeki dinsel hareketlilik ve konuları hakkında oldukça detaylı bilgi vermesi açısından önemini asla kaybetmemiştir. Matsya, Nārada ve Skanda Purāᅇada Vāmaᅇa

¹⁰ Wendy Doniger O'Flaherty, **Hindu Mitoljisi** (Çev. Kudret Emiroğlu), İmge Yayınevi, Ankara, s:17.

Purāṇa'nın el yazması nüshasının bir Brahman'a hediye olarak verildiğinden bahseder.

Tanrıca Devī ve tanrı Sūrya ile ilgili bölümler ve onlara karşı yapılması gereken ibadet biçimleri bu Purāṇanın en beğenilen temalarını oluşturur. Ayrıca Asuralardan Prahlāda, Bali ve Sukeşin'in ders verici efsaneleri ve dharmayı elde etmek için verdikleri çabada oldukça dikkat çekicidir. Efsanelerde gerçek bir dindarın yapması gerekenler örneklendirilerek bütün detaylarıyla tasvir edilmiştir.

Eserin başlangıç şlokası Bhāgavata dinlerinin ortak ve karakteristik özelliklerini içeren Vishṇu'ya selam, saygı ve hürmet sözcükleriyle başlar. Sonraki şlokalarda ise Ermiş Pulastya¹¹ ve Nārada¹² arasındaki konuşmalar yer alır. Bu konuşmalarda da tanrı Vishṇu'nuyu övücü göndermelere yer verilir. Sonraki bölümlerde de Vishṇu inancına sahip olmanın erdemleri ve bu erdemleri elde etmek için ziyaret edilmesi gereken kutsal hac yerlerinden bahsedilmiştir.

Vishṇu inancını destekleyen çok sayıda efsane içerdiği gibi Şivait unsurların daha üst tutulduğu efsanelerin sayısı da oldukça fazladır. Zira on yedi Vishṇucu efsaneye yer verilirken on bir adet Şivacı efsaneye rastlanmaktadır.

¹¹ Vishṇu ve Şiva için de kullanılan Pracāpati adı, Brahmā tarafından yaratılmış ve insanlığın ilk ataları olan on aziz için de kullanılmıştır. Bu on aziz şunlardır: Marīçi, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaka, Kratu, Vasishṭha, Praçetas (veya Daksha), Bhṛigu, Nārada. (K. Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:147)

¹² Ṛigveda ilahilerinden bir kısmını yazdığı söylenen ermiş. Pracāpatilerden ve Yedi Ermiş'ten biridir. Ṛigveda'ya göre Kanva ailesindedir. Vishṇu Purāṇa'ya göre ise Kaşyapa ve Daksha'nın kızlarından birinin oğludur. Başka yorumlar da vardır. Gandharvaların, yani göksel müzisyenlerin başıdır ve vīnā'yı (bir tür lavta) o icat etmiştir. O, cehennem diyarlarına da gitmiş ve gördüklerinden memnun kalmıştır. (K. Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:131)

Şivait efsanelerin büyük bir bölümünde Şiva-lingalar ve onların inşa edilmiş öykülerine yer verilir. Ayrıca bu kutsal öğelerin erdemlerinden de uzun uzun bahsedilir. Eserin ikinci bölümünde Kurukshetra Tirthalarının kuruluş öyküleri ve taşıdığı kutsallık Mahābhārata Destanındaki anlatım ile paralellik gösterir. Ancak bu efsanelerin sonradan eklenen bölümler olduğu da düşünülür. Çünkü bu hikayeler eserin Bengali ve Güney Hindistan el yazmaları nüshalarında yer almaz.

Eser genel olarak iki bölümden oluşmaktadır. Ancak ikinci bölüm olarak nitelendirilen kısım eserde Saromāhātmya olarak isimlendirilmişken birinci bölüme herhangi bir isim verilmemiştir. Ayrıca ikinci bölüm yirmi üçüncü efsaneden sonra başlar ve yirmi sekiz efsaneden oluşur. Birinci bölüm ise ikinci bölüm böylece bittikten sonra kaldığı yerden devam eder.

Epik dönem tanrıları Vishnu ve Şiva'ya ait birçok önemli efsaneye yer verildiği gibi bazı efsanelerde vedik dönem tanrılarına da oldukça fazla atıfta bulunulmuştur. Hatta bazı efsanelerde İndra, kısmen de olsa Şiva ve Vishnu'nun önünde yer almıştır.

Şimdi de eserde adları defalarca geçen ve epik dönem trimürtisini oluşturan tanrıların genel özelliklerini özetleyeceğiz.

“**Brahma:** (Brāhman, Brahmā) Sözcük yansız hali olan Brahma ve Brāhman biçimlerindeyken evrenin en yüce gücünü belirtir. Bu güç, kendi kendine oluşmuş, öncesiz ve sonsuz, bütün her şeyi içine alan Güç’tür. Madde ötesi, görünmez ve her şeyi yaratandır.

Sözcük eril halinde kullanılırsa (Brahma olarak) o zaman diğer iki üyeliğini Vishnu ve Şiva’nın yaptığı tanrı üçlemesinin bir diğer üyesini anlarız.

Hint mitolojisinde Brahma’nın bir günü ve bir gecesi 1 kalpa’dır. (8.640.000.0000 yıl). Tüm dünya mitolojileri içerisinde, evrenin yaratılış zamanıyla ilgili bilimsel verilere en çok yaklaşan rakam budur; çünkü Brahma yaratılışı bir günde yapmıştır.

Brahma kırmızı renkli, dört başlı bir tanrıdır. Aslında beş başı vardır, ama o beşinci baş, saygısız konuştuğu için tanrı Şiva’nın üçüncü gözü tarafından yakılmıştır. Bu yüzden ona Çaturana (Dört Yüzlü) denir. Dört kolu vardır. Ellerinde bir asa veya kaşık, bir tesbih, bir su testisi, bir de Veda kitabı bulunur. Karısı bilim tanrıçası Sarasvatī’dir (Brahmī). Binek hayvanı kuğu veya kazdır. Bu nedenle ona Hansavāhana (Kuğu Binicisi) denir. Barındığı yerin adı Brahmavçindā ‘dır. Sularda doğduğu için bir adı da su (nara) sözcüğünden türetilen Nārāyaṇa’dır.

Brahma balık, kaplumbağa ve domuz biçimlerinde diğer kalpalarda (kitapta aynen böyle yazıyor neden altını çizdi anlamadım) yaratıcı olmuştur. Bu biçimler daha sonra Vishnu’ya atfedilmiştir. Zaten zamanla diğer iki akımın, yani

Vishņucularla Şivacuların çabaları sonucu Tanrı Brahma geri plana itilmiş ve bu iki tanrı (Vishņu ve Şiva) ön plana çıkartılmıştır.

Brahma'nın adlarından bazıları da şunlardır: Çaturmukha (Dört Yüzlü), Pitāmaha (Büyükbaba), Lokeşa (Dünyanın Efendisi), Dhātçi (Destekleyen), Sanat (Eski), 'Yaratıcı' anlamında Vidhi, Vedhās...¹³

“**Vishņu:** (Göksel Tanrılar) Diğer iki üyesi Brahma ve Şiva olan Hindu tanrı üçlemesini (trimūrti) oluşturanlardan biridir. Hindular tarafından çok sevilen ve tapınılan bu tanrı, Vedalarda önem sırasında ikinci planda kalır. Bu tanrı, Vedik ve Veda sonrası olmak üzere iki aşamada incelenebilir.

Veda dönemindeki Vishņu: Rgveda'da diğer tanrılara oranla daha az önemi vardır. Ona ait beş ya da altı ilahi vardır. Onun insansı davranışları olduğu, uzun adımlarla yürüdüğü, vücudunun genişçe olduğu ve bir çocuktan daha kısa olduğu söylenir.

Vishņu on Avatārası vardır. Bunlar: 1) Matsya, 2) Kūrma, 3) Varāha, 4) Narasinha, 5) Vāmana, 6) Paraşurāma, 7) Rāma (Rāmaçandra), 8) Kṛişņa, 9) Buddha, 10) Kalkī'dir (Kalkin). Bhāgavata Purāņa'da ise, bunlara ek olarak Purusha, Nārada, Nara, Nārāyaņa, Kapila Dattātreyya, Yacña, Rishabha, Pṛithu, Dhanvantari, Vedavyāsa, Balarāma sayılarak, Vishņu'nun yirmi iki tane bedenlenmesi olduğu söylenir. Genel olarak kabul edilen ilk on avatāradır:

¹³ Korhan Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü., İmge Kitapevi Yayınları, II.Baskı, Ankara, 2003., s:56-57.

1) Matsya (Balık): Hint edebiyatında ilk olarak Şat. Brah.'da (I, 8, 1), Tufan efsanesinde görülür. Burada insan ırkının atalarından yedinci Manu'yu selden kurtarır. Bhāgavata Purāṇa bununla ilgili farklı bir mit anlatır. İlk dört avatāra Satyayuga'da (Dünyanın İlk Dönemi) olur.

2) Kūrma (Kaplumbağa): Vishṇu, Satyayuga'da selden kaybolmuş birtakım değerli şeyleri bulmak için kaplumbağa biçiminde doğar. Bu değerli şeyler şunlardır: Amṛita (abı hayat), Dhanvantari (tanrıların doktoru ve amṛita kabını taşıyan), Lakshmī (şans ve güzellik tanrıçası, Vishṇu'nun karısı), Surā (şarap tanrıçası), Çandra (ay), Rambhā (güzel kadın örneği olan peri), Pāricāta (kutsal ağaç), Surabhi (Bolluk ineği), Airāvata (örnek fil), Dhanus (ünlü yay), Visha (zehir).

3) Varāha (Domuz): Hiranyaksha adında bir kötü ruh, denizin altında toprağı delerek gizlenir. Vishṇu, domuz kılığında bin yıl süren mücadeleden sonra ifriti öldürür ve yeryüzüne çıkar.

4) Narasiṃha (İnsan Aslan): Vishṇu, dünyayı zalim Hiranyakaşipu'nun kötülüğünden korumak için bu biçimde bedenlenmiştir. Onun oğlu Prahlāda Vishṇu'ya inandığını söyleyerek babasını kızdırır. Hiranyakaşipu oğlu Prahlāda'ya her türlü eziyetler ederek onu bu inançtan vazgeçirmeye çalışır fakat boşunadır. Zalim kral, her yerde hazır ve nazır olan Tanrı Vishṇu'nun, sarayın salonundaki sütunda olup olmadığını merak eder. Prahlāda'nın öcünü almak isteyen Tanrı Vishṇu

yarı insan yarı aslan biçimiyle sütunun içinden çıkar ve gaddar Daitya kralı parçalara ayırır (Prahāda efsanesi, Vishṇu Purāna I, 17-19'da anlatılır).

5) Vāmana (Cüce): Bu tip, Vishṇu'nun üç adımıyla ilgilidir. Tretāyuga'da (Dünyanın İkinci Dönemi) Daitya kralı Bali, çilecilik ve bağıllıkla tanrılardan üç dünyayı kazanır. Tanrıların gücü kesilir. Vishṇu bunu düzeltmek için, Kaşyapa ve Aditi'nin cüce çocukları olarak doğar. Bali'nin önünde eğilerek ona üç adım atıp çok toprak kazanmasını teklif eder. Bali bu ricaya uyar. Vishṇu cennet ve dünya üzerinde iki adım atıp durur. Üçüncü adımı Bali'den rica eder. Bu adım cehenneme (Pātāla) giden adımdır.

6) Paraşurāma (Baltalı Rāma): Tretāyuga'da, Brāhman Camadagni'nin oğlu olarak doğmuştur. Amacı, Brahmanları kshatriyaların (askerlerin) küstah yönetiminden korumaktır.

7) Rāma (Rāmaçandra 'ay benzeri Rāma'): Rāmāyaṇa Destanı'nın kahramanıdır. Ay soyundan Ayodhyā kralı Daşaratha'nın oğlu Rāma, Tretāyuga'da, zalim Rākshasa Rāvaṇa'yı öldürmek üzere bedenlenmiştir.

8) Kṛshṇa (Kara): son dönem tanrıları içinde en popüler olan tanrı Kṛshṇa'dır. İnananları onun, Vishṇu'nun en mükemmel bedenlenmesi olduğuna inanırlar. Mhb. ve Harivaṇṣa'da onun pek çok mucizesi ve macerası anlatılır. Kṛshṇa neredeyse zafer oradadır.

9) Buddha (Aydınlanmış): Buddhizm kurucusu Buddha'nın Vishnu'nun bir bedenlenmesi olarak öne sürülmüş halidir.

10) Kalkī (Kalkin 'beyaz at'): Kālī çağının sonunda beyaz bir atın üstünde oturur biçimde görünecektir.

Ganj Nehrinin Vishnu'nun ayağından doğduğu söylenir. Koruyucu ve yineleyici olarak görülen Vishnu, çok sevilen bir tanrı haline getirilmiştir. Onun bin adı (sahasranāma) vardır. Karısı şans tanrıçası Lakshmi'dir. Cennetin adı Vaikuntha'dır. Binek hayvanı göksel kuş Garuda'dır. dört eli vardır. Ellerinden birinde bir deniz kabuğu (Pañcacanya), birinde müthiş çark silahı (vacranābha), üçüncü elinde bir gürz (Kaumodakī) ve dördüncü elinde de bir nilüfer çiçeği vardır. Purānalarda Vishnu ile ilgili sayısız öykü ve efsane vardır.

Vishnu'ya verilen bin addan bazıları şunlardır: Açıyuta (düşmez- kalkmaz), Ananta (sonsuz), Çaturbhuca (dört kollu) Govinda (sığır çobanı) Hari (sarı), Hrishikeşa (duyu organlarının efendisi) Canārdana (insanların taptığı), Keşava (saçlı), Lakshmīpati (Lakshmi'nin kocası). Madhusādana (Madhnu'yu yok eden), Padmanābha (nilüfer göbekli), Purushottama (insanların en üstünü), Vāsudeva (Vāsudeva'nın oğlu Kṛshṇa).¹⁴

¹⁴ Korhan Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, İmge Kitabevi Yayınları, II.Baskı, Ankara, 2003, s:204-208.

“**Şiva:** Vedik dönemde doğanın fırtına, şimşek veya yangın gibi yıkıcı felaketlerinin kişileştirilmiş tanrısı olan Rudra, epik dönemde Şiva olarak adlandırılır. Bu nedenle bu tanrıya Şiva-Rudra dendiği de olur. Yok edici niteliğinden ötürü, yaratıcı tanrı Brahma ve koruyucu tanrı Vishnu ile birlikte bir üçlü oluştururlar. AUM (veya OM) hecesiyle simgelenen bu üçlüye trimūrti adı verilir. Upanishadlarda karakteri Vedalara göre daha belirgindir. O, varlığın tekliğini simgeleyen tek tanrıya verilen adlardan biridir. Adı korkunç Rudra olarak geçtiği sırada, ondan merhametli (Şiva) diye söz edilir, ayrıca dağlarda yaşadığı ve dağların koruyucusu olduğu söylenir (Şvetāşvatara Upa. III, 1-6). Böylece karısının Pārvatī adını almasını anlayabiliyoruz. Yok edici tanrı olarak ‘Zaman’ ile özdeşleştirilmesinden ona ‘zaman’ anlamında Kāla denmiştir (çünkü zaman her şeyi yok eder). Ancak bu yok ediş işlevi, dişil enerjisi ya da karısına yüklendiği için karısı Kālī adını da almıştır. Karısının öteki adları Durgā, Umā, Gaurī, Bhavānī, Devī vs. dir. Bunlardan Kālī ve Durgā kan dökücü karaktere sahiptir. Şiva’nın yarı erkek yarı dişil biçimine ise Ardhanārī denir. Şiva’nın sembolü, erkeklik organıdır (Liṅga). Alnının ortasında üçüncü gözü vardır. Bu yüzden ona Triloçana (Üç Gözlü) denir. Beş yüzlü, dört kollu, yakışıklı bir erkektir. Okyanusun çalkalanması sırasında oluşan ve dünyayı tehdit eden zehri içtiği için boynu zehrin etkisiyle maviye boyanmış, bu nedenle de ona Mavi Boyunlu denmiştir. Başının üstünde hilal taşır. Kaplan derisinden elbise giyer. Binek hayvanı Nandi adlı öküzüdür. Cenneti Kailāsa dağlarının doruklarındadır.

Purāṇalarda Şiva'dan çok sık söz edilir. Hatta on sekiz büyük Purāṇadan bazıları (Matsya, Kūrma, Liṅga, Şiva, Skanda, Agni Purāṇalar) Şivacı olarak kabul edilirler. Savaş tanrısı Skanda ile fil başlı bilgelik Gaṇeşa Şiva'nın oğullarıdır. Purāṇalarda onunla ilgili birçok efsane anlatılır.

Şiva'nın elinde Trişūla denilen üç uçlu mızrak vardır. Bu, kimilerine göre yaratıcı, koruyucu ve yok edici nitelikleri simgelemektedir. Başka bir elinde de Damaru denilen bir davul taşır. Hizmetçilerine Pramatha denir, bunlar çok çeşitli doğaüstü canlılar, hortlaklar ve Gaṇalar denilen yığınlardan oluşur.

Oğlu Gaṇeşa, Gaṇaların başıdır (Gaṇa + İşa). Karısı Durgā, Şākta ve Tantrika mezhebi inananlarının baş tanrıçasıdır.

Şiva'nın birçok adı vardır. Rudra'dan başka ona Mahākāla da (Büyük Zaman) denir. İşvara (yüce efendi), Mahādeva (büyük tanrı), Mahāyogī (büyük çileci), Hara (zapteden), Girīşa (dağın efendisi), Paşupati (hayvanların efendisi), Şankara (uğurlu), Trambaka (üç gözlü), Ugra (hiddetli) Bhūteşvara (hayaletlerin şefi) gibi daha binlerce adı vardır.”¹⁵

M. Winternitz'e göre Purāṇalar üç gurup halinde sınıflandırılır. Vishṇuit Purāṇalar (Vishṇu, Nārada, Bhāgavata, Garuḍa, Padma, Varāha) kurtuluşa götürecek gerçek “iyilik” (sāttvika) kalitesine sahiptir. Brahmacı Purāṇalar (Brahmāṇḍa, Brahmavaivarta, Mārkaṇḍeya, Bhavishya, Vāmana, Brahma) ise sadece “tutku”(rācasa) niteliğine sahiptir ve ancak cenneti kazandırmaya yarar.

¹⁵ Korhan Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, İmge Kitabevi Yayınları, II.Baskı, Ankara, 2003, , s:204-208.

Öte yandan Şivacı Purāṇalar olan (Matsya, Kūrma, Liṅga, Şiva, Skanda, Agni) eserler ise “karanlık” (tāmasa) ile dolu olarak gösterilir ve bunlar da insanı ancak cehenneme götürmeye yarar.

Padma Purāṇa’ya göre; Sāttvika Purāṇalar kurtuluş ve iyilik konularına, Rācasa Purāṇalar, cenneti kavrama, Tāmasa Purāṇalar ise cehennem konularına yer verir.

Bhavişya Purāṇa da ise: Rācasa Purāṇaların dinsel törenleri anlatırken, Tāmasa Purāṇalar dharma anlayışından bahseder.

Matsya Purāṇa ise Sāttvika Purāṇalar genel olarak Hari’yi övdüğünü, Rācasa Purāṇaların Brahma’yı övdüğünü ve Tāmasa Purāṇaların ise Agni, Şiva’yı övdüğünü söyler.

Üç Purāṇadaki bu bilgilerden hareketle Vāmana Purāṇa, Brahma’ya adanmış Purāṇalar içinde yer alır. Ayrıca içeriği itibariyle günahlardan arınma yolları, tanrıların affına ve lütuflarına sahip olabilmek için yapılması gereken ibadetler ve kutsal hac yerlerine ayrıntılı bir şekilde yer vermesi sebebiyle “rācasa” Purāṇalar sınıfında yer alır.

Bu puṇadaki tanrı Brahma ile ilgili bahisler ise oldukça ilgi çekicidir. Çoğu efsanede Brahma başlangıçta var olan ve her şeyin yaratıcısı olarak aktarılmıştır.

Vishnu'nun affediciliği ve lütufkarlığından ya da Şiva'nın yok ediciliğinden bahseden ve onları öven efsanelerde, tanrı Brahma hep ayrı bir yerde tutulmuş, ondan tanrıların atası olarak bahsedilmiştir. Tamamen tanrı Brahma'ya atfedilmiş efsanelere çok rastlanmasa da çoğu efsanede timürtinin diğer iki üyesi Şiva ya da Vishnu'ya övgü sunulurken Brahma'nın yüceliğinden de söz edilmiştir.

Vishnu Purāna'yı İngilizceye çeviren H.H.Wilson çalışmasının ön sözünde¹⁶ :
“Vāmana Purāna'daki mitsel karakterlerin diğer Purānalara oranla daha ılımlı olduğunu ifade etmiş, Şiva ve Vishnu'nun hemen hemen eşit tutulduğundan ancak Brahma'nın bir adım daha önde olduğundan bahsetmiştir.”

Padma Purāna, Purānaların tamamını Hari'nin uzuvlarının bir parçası olarak kabul etmiştir. Bu sınıflandırmada Vāmana Purāna'yı Hari'nin cildi olarak değerlendirmiştir. Cilt bütün bir vücudun kaplaması ve koruyucusudur. Bu bağlamda Purānalar içerisinde Vāmana Purāna hepsinin kapsayıcısı ve koruyucusu sayılabilir.

¹⁶ Vāmana Purāna, (1968) (Çev. Satyamsu Mohan Mukhopadhyaya, Ahibhushan Bhattacharya, N.C. Nathi V.K. Verma), India, s:XXIV-XVIII.

3. BÖLÜM

VĀMANA PURĀᅇA ÖZETİ

3.1.

Hara'nın Maceraları, Satī'nin Hara'dan (Şiva) Kendisi İçin Bir Bina Yapmasını İstemesi, Yağmurlu Mevsimin Tasviri; Hara'nın Cimūta-ketu İsminin Kökeni

Vāmana Purāᅇa'nın bu ilk efsanesi Nārada'nın tanrı Vishᅇu'ya Vāmana avatarı hakkındaki kuşkulu soruları ile başlar. Pulastya ona Vāmana avatarının hikāyesini anlatır. Vishᅇu'nun bu bedenlenmesi ve iyiliksever ifritlerin kralı Balī, bu hikāyede tasvir edilir. İfritlerin diğeri bir kralı olan Guru, Shukracharya tarafından yok edilmiştir. Aslında Shukracharya'da Vishᅇu'nun kendini, Vāmana bedenlenmesinde gizleyerek ortaya çıktığı bedenlenmesidir. Sonrasında Bali'nin iyiliğı, dinsizliğı ve torun Prahlāda tasvir edilmiştir.

Vāmana avatarının tanımlanmasından sonra, tanrıça Pārvartī¹⁷, olağanüstü tanrı Şiva'dan yağmurdan korunabilmesi için bir ev inşa etmesini istemiştir. Fakat Şiva, bu isteğı gülünç bulmuş, kendisinin ölümün derin mekânında ikamet ettiğini ifade etmiştir. Ancak Pārvartī isteğini yinelemiştir.

¹⁷ Şiva'nın karısı, Himalaya Dağları'nın (Himavat) kızıdır. Ona Mahadevā (Büyük Tanrıça) de denir. Mahābhārata'da birçok adıyla anılır. En çok da Purāᅇalar'da ve daha sonraki edebiyatta ondan söz edilir. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003: 73.)

Bunu üzerine tanrı Şiva bulutların üstünü örterek yağmurun Pārvarī'ye dokunmasını ve rahatsız etmesini engellemiştir. Bu olaydan sonra Şiva'nın cennetteki isimlerinden biride, Cīmūtaketu olarak bilinmeye başladı.

3.2.

Hara'nın Maceraları, Sonbahar Mevsiminin Betimlemesi, Dakṣayacña'nın Başlangıcı; Şiva'nın Kapālin Oluşu ve Nasıl Kapālin Haline Geldiğinin Anlatımı

Bu bölüm Şaṅkara'nın yağmur mevsiminin başlaması için bulutları çağırmasıyla başlar. Mavi bulutların gelişi ile gökyüzünün olağanüstülüğü ortaya çıkar, nehirler taşar, lotuslar güzel kokularını yayar, kargalar yuvalarını terk eder, göllerin suyu çamura bulanır.

Ay ışıkları netleşir. Sürüngenler çalılıkların arasında dolaşır. Erdem mutluluğun gölgesindedir artık. Göllerdeki lotuslar ve gökyüzündeki yıldızlar parlarken, su kendini arır.

Bu mevsimde, Satī bulutlara eşlik ederken Şaṅkara büyük dağ Mandaraya ulaşmıştır. Sonbaharda, Viṣṇu uyanır, büyük Dakshaların atası kurban vermeye başlar. Bu kurban törenine on iki Āditya davetlidir, tanrıların lideri İndra ve ona eşlik eden Kaşyapa, Vasishtha, Arundhati, Atri ve Anasuyā gibi ermişler, Vedalar ve Vedāngalardan öğrendiklerini ayinlerde uygularlar.

Pracāpati, oğullarını, kızlarını ve herkesi -Şaṅkara ve Satī haricinde- kurban törenine çağırmıştır. Şiva'yı çağırmamıştır. Şiva, Kapālin formuna girmiştir. Şaṅkara'nın Kapālin formuna girmesinin sebebi ile ilgili Brahman tarafından anlatılan eski hikâye şöyledir: Eski zamanlarda tanrı bin yıllık uykusundayken dünyanın bütünü kapsayan bir su baskını olmuştu. Bu uykusunun sona erdiği gecede dünyaları yaratmıştı. Tanrı Brāhman ve Şaṅkara, her ikisi de bencilliğin üstesinden gelebilen büyük yaratıcılarıdır. Brahma; Veda ve Vedāṅgelerde güçlü yeteneklerinden bahsedilen, duran ve hareket eden kâinatın beş yüzlü yaratıcısıdır. Diğeri üç gözlü, üç uçlu mızrak taşıyan Şaṅkara'dır. Egolarının tesiri altındaki Rudra Brāhman'a "Sen kimsin ve buraya neden geldin?" dedi. Brāhman " Asıl sen, bana kim olduğunu söyle, senin bu dünyadaki annen ve baban kimdir?" diye cevap verdi. Brāhman ve Şaṅkara arasındaki bu tartışma yüzünden öncesi ve sonrası olmayan Şaṅkara kızmıştı ve gözleri korku saçıyordu. Büyük Şaṅkara kaba konuşmalarına devam eden Brāhman'ın kafasının üzerine tırnağını koyarak onu sinirlendirdi. Ancak Brāhman öfkesini yendi, Kuṇḍala ve okları dört kolu ile taşıyarak, "Ey kötü Şaṅkara git. Seni öldürmeyeceğim, Zaten senin gibi bir günahkârı kim öldürmek ister ki?" dedi. Bu konuşmaları duyunca Şaṅkara çok utandı ve inzivaya çekildi. Badarikā Nara ve Nārāyaṇa'nın da ikametgâhları olan Himālaya dağlarındaki kutsal Sarasvatī nehrinin aktığı yerdeydi. Nārāyaṇa, Şaṅkara'yı görünce, "Ey Şaṅkara, ben büyük Kāpālīka'yım. Sol elimi üç uçlu mızrağın ile kopar. Bunu duyan Şaṅkara, Nārāyaṇa'nın elini koparır. Bu kopma sonunda Nārāyaṇa'nın kolundan bir oğul doğar. Şaṅkara bu oğlun

Brāhma'nın oğlunu öldürmesini ister ve ona ilk yay Ācagava¹⁸'yı savaşması için verir. Cesur savaşçı, açık bir alanda Brāhman'ın oğlu ile savaşmak için hazırlandı, en güçlü bu iki savaşçı arasında büyük bir savaş başladı. Brāhman “Ey Şambhu, bu savaşçının doğumu ile gerçek bir dövüşçü yaratmışsın. Senin oğlun gerçek bir savaşçı gibi savaşmayı biliyor. Çünkü o, gerçek bir varlıktır ancak benim kahramanım ise ruhsal bir varlıktır.” dedi. Bunun üzerine Şaṅkara, Viriñci'nin yarattığını güneşe fırlattı ve sonra Nārāyaṇa'nın kahramanı onun bedenine doğru savrularak yok oldu.

3.3

Hara'nın Maceraları: Şiva'nın Kapālin Olmasının Devamı

Bu bölümde: Brāhman elini Rudra'nın kafatasını iyice kavramış bir şekilde tutarak, “Ey korkak kimsin ve buraya neden geldin?” diye soran sorusuyla başlar. Korkunç Brahmaṇicide, Kapālin'e: “Senin için geldim, ey Şaṅkara” dedi. Sonra üç uçlu mızrak taşıyan Brahmaṇicide formuna bürünür ve Şarva Badarikā mabedine ulaşır, fakat aziz Nara ve Nārāyaṇa'yı bulamaz. Dharma'nın oğullarını bulamayınca endişelenir ve kutsal Yamunā'da banyo yaparak arınmak ister. İbadetini kutsal nehirlerde, hac yerlerinde, mabetlerde ve kutsal tapınaklarda Yoga yaparak geçirir.

¹⁸ Şiva'ya ait ilk kutsal yay. (J.Dowson,1953:10).

Sonra Şankara, Kurucāṅgala'yı ziyaret eder ve orada çark taşıyan Vishṇu'yu görür. Kutsal görünüşe sahip lotus gözlü, çark, gürz ve deniz kabuğu taşıyan ellerin sahibi Vishṇu'ya şu ilahi ile hitap eder:

“Ey tanrıların efendisi, sana itaat ediyoruz, sana boyun eğiniyoruz. Ey Garuḍa, dünyaların efendisi sana boyun eğiniyoruz. Ey Vāsudeva, ey çark, gürz ve deniz kabuğu taşıyan sana selam olsun. Sen kâinatın efendisisin, dünyasın, susun, gökyüzüsün, ateşsin, rüzgârsın, aklın zekâsısın. Sen dört Vedasın ve vedaların bütün bilgisine sahip olansın.”

Şankara tarafından disk taşıyan Vishṇu böyle övüldükten sonra, Brahmaṇicide'nin yok edileceğini bildirdi. Bunları duyunca Şankara, Vishṇu'yu başıyla selamladı ve dedi ki: “Brahmaṇicide ölse de, onun kafatasından kurtulamam. Onun kafası elimde kalır.” Mahādeva bunları duyunca “ Öyleyse bu kafatası bundan sonra Kapālin olarak ya da Kapālamocana olarak bilinecek. Ancak eğer ki kutsal gölde yıkanırsan bu kafatasından kurtulabilirsin. Böylece bu nehir de Kapālamocana, olarak bilinecektir.” dedi.

3.4.

Hara'nın Maceraları: Satī'nin Ölümü, Daksha'nın Kurbanının Hara Tarafından Öldürülmesi

Pulastya'nın, Nārada'ya anlattığı bu efsane, tanrı Hara'nın kafatası taşıyıcısı haline gelmesi ve bu nedenle Dakshalar tarafından kurban törenine davet edilmemesinin aktarıldığı şloka ile başlar. Bilindiği gibi Satī kafatası taşıyan Hara'nın karısıdır. Daksha ona saygı duysa bile yinede onu kurban törenine davet etmez. O sırada Cayā, Gautama'nın kızı Mandara'ya gider, büyük dağın güzel mağaralarında tanrıça Satī'yi görür. Satī, Cayā'ya; neden yalnız olduğunu ve diğerlerinin neden gelmediğini sorduğunda Diğerlerinin atalarına kurban vermeye gittiğini öğrenir. Bütün ermişler, ermişlerin karıları, tanrılara kurban vermeye gitmişlerdir. Dünyaların yaratıcısı, hangi sebepten dolayı davet edilmemişti. Cayā'nın bu anlattıklarını duyan Satī, yıldırıma benzeyen bir sesle adeta can çekişiyordu. Gözyaşları çığ gibiydi. Adeta ölümün kucağına düşmüştü.

Onun ağlamasını duyan Şankara hemen onun yanına geldi ve Satī'nin yerde boylu boyunca yattığını, bir sürüngen gibi paramparça bir halde olduğunu gördü ve Cayā bütün olanları yani Satī'nin kurban törenine davet edilmemesinden dolayı çok üzülüp, bitap düştüğünü Şankara'ya anlattı.

Şaṅkara o kızgınlıkla saçlarından aslan yüzlü Gaṇaları yarattı. Gaṇaların lideri olan Vīrabharda Himalayaların her tarafını arayarak kurban töreninin nerede yapıldığını buldu. İndra ve diğer tanrılar, bilgeler, Yakshalar ve Gaṇdharvalar bu durumu öğrenince neler olacağını merak etmeye başladılar. Sonra giriş kapısının koruyucusu Dharma yılanlara benzeyen yay ve oklarıyla Gaṇaların lideri Vīrabharda'yı oradan uzaklaştırdı. Gaṇaların lideri Dharma'yı görünce bir eline ateşe benzeyen mızrağını, ikinci eline oklarını, üçüncü eline yaylarını ve dördüncü eline topuzunu aldı ve Dharma'yı vurmaya karar verdi. Kral Dharma, çeşitli savaş aletleri taşıyan dört elli Gaṇaları görünce sekiz elli bir forma büründü ve Gaṇaların liderini öldürmeye çalıştı. Ancak Gaṇaların lideri, onun bu direnişini görünce Dharma'yı öldürmek için son hamlesini yaptı ve fırtınadaki yağmur damlları gibi yoğun bir şekilde oklarını göndermeye başladı.

Dharma Gaṇaların lideri tarafından mağlup edilince Vīrabhadra kurban töreni alanına girdi. Disk taşıyan Vishṇu'yu gördü. Vīrabhadra elindeki mızrağı ile ona saldırıcağken Vishṇu Susarşana¹⁹'yı fırlatarak onu yakaladı. Sudarşana diskini eline geçirmişti ve elindeki bu diski ona doğru fırlatarak, onu yok etti. Güçlü kollara sahip olan Hari'nin Vīrabhadra'sı yerde ağzından kanlar gelerek boylu boyunca yatıyordu. Sonra Vīrabhadra, efendisi Şiva'nın yanına gitti. Olanları Şiva'ya anlattı. Şiva, Gaṇaların liderinin Vishṇu ile böylesine kanlı bir şekilde dövüşmesinden dolayı çok kızmıştı. Sonra Şaṅkara, kurban töreni alanına elindeki üç uçlu mızrağı ile gitti.

¹⁹ Epik dönem tanrılarında Vishṇu'nun savaş aletlerinden kutsal çarka verilen isimdir.

3.5.

Hara'nın Maceraları, Yaksha Yacña'nın Yok Edilişi, Şiva'nın Kāla Formunun Betimlemesi; Rashilerinin Tanımlaması

Pulastya: “Şaṅkara'nın gözleri sinirden kıpkırmızı kesilmişti. Hari, kurban töreninin yapıldığı alandan ayrılarak Kubcāmra'ya gitti.” dedi. Birkaç tanrı sinirden deliye dönmüş Şaṅkara'nın avucunun içindeydi. Bazı tanrılar ise onun darbeleriyle yok olmuştu. Üç uçlu mızrak ve bazı taşıdıklarını gözlerinin ateşiyle yok etti. Sonra Pūṣan Hara'nın ve diğer tanrıların Hari tarafından öldürüldüğünü görünce, Maheṣvara'ya saldırdı. Tanrı Şaṅkara Pūṣan'ın saldırdığını görünce onun iki elini bir eliyle yakaladı. Şaṅkara tarafından yakalanan Pūṣan'ın her bir parmağından Şaṅkara'nın elinin gücü sayesinde kanlar akmaya başladı. Sonra büyük bir hızla durmaksızın, adeta bir aslanın genç bir geğiyi kovalaması gibi onu güneşin etrafında döndürdü. Bu dönüş sonrası Pūṣan kollarının gücünü ve vücudunun heybetini kaybetti. Maheṣvara onun bütün uzuvlarının kan içinde kaldığını görünce onu oraya bıraktı. Sonra Pūṣan güler ve dişlerini göstererek Iṣvara'ya; “Ey Kapālin gel, gel.” dedi. Bu duruma çok kızan Şaṁbhu Pūṣan'ın dişlerini söktü. Dişleri kırılan ve yüzü kan içinde kalan Pūṣan yıldırımlarla yarılmış bir dağın yüzeyi gibiydi. Kan içinde onun yere uzandığını gören Bhaga dehşet saçan gözlerle Şaṅkara'ya doğru sertçe baktı. Bunun üzerine kızgın Şaṅkara onunda gözüne bir yumruk attı. Şaṅkara'nın kızgın bakışlarıyla tanrılar Prahlāda ve diğer ermişlerin hepsi yere serildi. Sonra Şaṅkara gökyüzüne doğru hareket ederek, Kālarūpin formuna girdi.

Bu efsanenin geri kalan bölümünde ise Pulastya, on iki burç ile ilgili bilgileri Nārada'ya aktarıyor. Vṛṣa (Boğa) burcudur. Budha'nın evi (Merkür), Mithuna(İkizler) bir çift insan olarak betimlenir.

Hırçın bir Karkī'ye benzeyen (yengeç burcu) suda, çayırlarda, kuyularda ve nehir yataklarında ve toprağın üzerinde yalnız olarak betimlenir.

Güneş'in evi Sūrya, Siṃha (Aslan Burcu), dağlarda, ormanlarda, vadilerde ve mağaralarda yaşayan bir avcıdır. Başak burcu tohumun kadın tarafından ekilmesi ve kadının memnun bakışlarını ifade eder. Şukra'nın ikinci evi Tulā (Terazi burcu), elinde bir terazi bulunduran adam olarak anlatılır.

Pulastya efsanenin sonunda şöyle der: “Kutsal noktaları, tapınakları ve Brahmanaların yaşam alanları ile on iki burcu sana bütün ayrıntılarıyla anlattım. Bunlar sırdır ve ilk anlatıdır.”

3.6

Badarikā Āşrama: Kāma'nın Nasıl Anaᅇga²⁰ (vücutsuz) Hale

Geldiğinin Anlatımı

Bu efsane Pulastya'nın Şu sözleriyle başlar: "Ey ermiş Dharma'nın bu ruhani bedenlenmesi, Brahman'ın akıldan doğurduğu bir formudur. Dāksāyaᅇi onun karısıdır ve ondan dört erkek çocuğa sahiptir. Bu çocukları: Hari, Kᅇshᅇa, Nara ve Nārāyaᅇa'dır. "Ey Nārada! Hari ve Kᅇshᅇa yoga yaparken meydana geldi." "Dünya'nın ilk ve iki nazik, en yüce ermişleri Nara ve Nārāyaᅇa da Himālayalardan meydana gelmiştir." Kutsal mekan Badarikā'da birbirlerine güç gösterisinde bulundular. Bu gösteriden rahatsız olan İndra, diğer bir kutsal mabet olan Rambhā'ya giderek diğer Apsaraslarla²¹ birlikte Nara ve Nārāyaᅇa'yı kışkırttı. Daha sonra ateş tanrısı arkadaşı ilkbahar ile birlikte onların yanına geldi. İlkbaharın gelişi ile KimŐuka ağaçları gösterişli bir ateş gibi dünyayı süsledi. Palāsa çiçeklerinin parıltısı ile file benzetilen kış mevsimi yerini aslana benzetilen ilkbahara bırakıyordu.

Zarif ilkbahar, kutsal mekân Badarikā'ya yayılmıŐtı. Nārāyaᅇa Badarikā'da aşk tanrısını gördü. Aşk tanrısı HarŐa'nın oğludur ve ona Kāma denir.

²⁰ AŞk tanrısı Kāma'nın Şiva'nın hayatına müdahale ederek Şiva'nın karısı Pārvatī'ye aşık olması nedeniyle, Şiva korkutucu gözleriyle onu küle döndürerek, aşk tanrısının vücuttan yoksun bir şekilde ruhani bir varlık olarak kalmasına sebep olan formudur. (M.Williams, 1988:29.)

²¹ Bu aşağı mitolojik varlıklar, aşklarıyla ünlüdür. Dans eder ve Şarkı söylerler. Diğer yarı-tanrı olan Gandharvaların eŐleridir. Sayıları hakkında epik eserlerde birçok varsayım olmasına rağmen yaklaşık yuz beş bin oldukları tahmin edilmektedir. (K. Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003,40-41.)

Her zaman ve her yerde var olan ve var olacak olan tanrı Şaṅkara aşk tanrısının vücudunu ele geçirip, onu küle çevirdi ve Himalayalardaki tanrıların kendi aralarındaki güç gösterilerini izlemeye gitti. Yaşlı aşk tanrısı onun okları tarafından yakılınca, vücutsuz olan yani anaṅga olarak bilinmeye başladı.

3.7.

Urvaṣī'nin Nārāyaṇa Tarafından Yaratılması; Prahlāda ve Nara-Nārāyaṇa'nın Badarikā-Āṣrama'daki Savaşları

Pulastya dedi ki: Ey Brahman, üstün özelliklere sahip bilge Nārāyaṇa aşk tanrısını gördü ve gülümseyerek şöyle dedi: “ Ey aşk tanrısı, sen böyle boş boş oturmaya devam et.” Ardından Apsaraslara bakıp, onlara onurlandırıcı bir hoş geldiniz dedikten sonra, tanrı ilkbahara dedi ki: “Lütfen gel ve otur.”

Sonra çiçeklerle çevrelenmiş sürüngenlerden birini alarak, onun kalçasından altınla kaplı uzuvlara sahip bir genç kız yarattı. Bir bedene sahip olmayan aşk tanrısı, kalçadan doğan zarif bir güzelliğe sahip genç kızını görünce onun sevgili Rati olup olamayacağını düşünmeye başladı. Güzел gözler, hoş kirpikler, kıvrık saçlar, çekici köprü burun ve büyüleyici bu yüz, onun yüzü gibiydi. Aşırı derecede güzel genç kız, lotus gibi büyüleyiciydi. Genç kızın güzelliği o kadar alımlıydı ki aşk tanrısı bile bu güzellik karşısında adeta büyülenmişti.

Aşk tanrısı Urvaşı'ye bakarak, "Ey Nārada! Nasıl olur da böyle biri yaratılabilir?" dedi. Nārada: "Ey aşk tanrısı! Ey Apsaraslar! Ey Madhava! Benim uzvumdan yaratılmış ve cennetten gelen bu genç kızı İndra'ya hediye edin." dedi. Bu isteği yerine getirmek için cennete doğru ilerlediler ve Nara-Nārāyaṇa'nın özünü yansıtan bu genç kızı İndra'ya sundular.

Bir zamanlar korkunç Hiraṇyakaṣipu öldükten sonra Prahlāda kendi imparatorluğunu kurmuştu. Hükümdarlığı süresince diğer tanrılar ve Brahmanlar ona itaat ettiler. Krallar bu dünyadaki kurbanlarını ona sundular. Brahmanlar düzenli olarak kurban törenleri düzenlediler ve dinlerinin kurallarını sıkı sıkıya uydular.

Sonra büyük ermiş Çyavana Bhārgavaların efendisi, kutsal yer Ākuliṣvara'yı ve kutsal nehir Nardamā'yı ziyaret etti. Çyavana, gezinirken, Prahlāda tarafından onurlandırılmış, ifritlerin şehrine girdi ve Prahlāda onu gördü.

Konuşma sanatındaki ustalığı ile bilinen Çyavana "Ey Prahlāda! Bugün buraya yüksek erdem sahibi kutsal nehirde yıkanmak için geldim." dedi. Prahlāda ona şu soruyu sordu: "Evrenin tamamını oluşturan dünya, cennet ve aşağı dünyadaki kutsal yerler nerelerdir? Bunları bana söylerseniz mutlu olurum."

Çvayana “Naimiṣa dünyadaki, Pushkara cennetteki, Cakratīrtha aṣađı dünyadaki bilinen en kutsal yerlerdir.” diye cevap verdi.

Prahlāda “ Yükselerek kutsal Naimiṣa-tirtha’ya gidelim ve lotus gözlü, sarı elbiseli Nārāyaṇa’ya ulaşalım.” dedi. Ardından ifritlerin görkemli tanrısı bir ava çıktı ve bu deneyimi sırasında kutsal, temiz suya sahip Sarasvatī’ye ulaştı. Kendisinden biraz uzakta siyah geyik derisi giymiş iki ermiş gördü. Onların sert tavırları dikkatini çekti ve aklı karıştı. Onların her bir tarafında iki yay vardı. Ṣarṅga²² ve Ācagava yayaları.

Sonra ifritlerin tanrısı onlara “Ben, ifritlerin tanrısı ve dini yönetimin köprüsü olarak buradayken sizin burada, bu dünyadaki yetkiniz nedir?” diye sordu. Nara-Nārāyaṇa şöyle cevap verdi: “Kimse bize karşı savaşamaz. Nara-Nārāyaṇa gerçek savaşçılardır.” İfritlerin efendisi sinirlendi. “Her ne olursa olsun bu iki ermişi ben yeneceğim.” Dedi. İfritlerin büyük tanrısı böyle konuşarak savaşa hazırlandı. İki tarafta kızgın oklarıyla ve korkunç savaş aletleriyle çok vahşice savaştı.

²² Tanrı Şiva’ya ait kutsal yaylardan birine verilen isimdir.

3.8.

Prahlāda'nın Nara- Nārāyaṇa ile Savaşının Devamı

Nārāyaṇa ifritlerin efendisini elindeki Śārīṇa yayı ve dönen Sādhāya çarkı ile geldiğini görünce ifritlerin efendisi vahşice Nārāyaṇa'nın kafasına vurdu. Çark ile kafasına vurulan Nārāyaṇa'nın gözlerinden yaşlar aktı.

Nārāyaṇa'nın başına çark ile vuran ifrit yüz parçaya bölündü. Bunun üzerine sinirden kıpkırmızı kesilmiş suratıyla ifritlerin efendisi ve cesur savaşçıları, yaylarını ve akbaba tüyleriyle süslenmiş oklarını fırlatmaya başladılar.

Sinirli ifritler, yaylarını gererek Nārāyaṇa'nın kollarını ve yüzünü hedef alıyorlardı. Ancak Nārāyaṇa'ya ulaşan her bir ok parçalanıyordu. Bunun üzerine ifrit Parigha çarkını fırlattı ama büyük tanrı, bu çarkı bir okla parçaladı.

Sonra ifritlerin efendisi topuzu eline aldı ancak o da Nārāyaṇa tarafından parçalara bölündü. Mücadele etmekten yılmayan büyük aziz Nārāyaṇa, ifritlerin efendisini bir okla vurdu. Bu darbe ile yıkılan Prahlāda ancak uzun bir zaman sonra savaşa dönebildi. Nara ve Nārāyaṇa ile bin yıl savaşmasına rağmen ifrit bir türlü başarı elde edemedi. Bin yıllık bu süreden sonra Nārāyaṇa hala ifritlerin efendisi tarafından mağlup edilememişti. İfrit,

Vishnu'ya yaklaşarak "Ey Vishnu niçin Nārāyaņa'yı yenemiyorum, bunun sebebini bana söyler misiniz?" dedi.

Vishnu dedi ki: "Kuvvetli kolların sahibi Dharma'nın oğlu senin tarafından mağlup edilemez, ey Prahlāda! Nārāyaņa mükemmel bir Brahma'dır. Tanrılar ve Asurlar tarafından bile savaşlarda mağlup edilemez.

Bu sözler üzerine Prahlāda şöyle cevap verdi: "Ey tanrıların tanrısı, kutsallığın en üst noktası üç dünyanın üstesinden gelebilen ve hatta İndra'yı bile mağlup edebilirken, Nārāyaņa'yı niçin mağlup edemiyorum?"

Vishnu dedi ki: "Ey büyük ifrit! Çünkü o karşılığında bir şey istemeksizin dünya için her zaman iyi şeyler yapmıştır. Bu yüzden ben ona Dharma'yı oluşturan özelliklerin koruyuculuğunu da verdim. Eğer onu mağlup etmek ve zafere ulaşmak istiyorsan kendini ona adamalısın.

Büyük Vishnu'dan bu tavsiyeleri alınca, ifritlerin efendisi çok mutlu oldu ve Abdhaka, Daityaların ve Dānavaların koruyucusu, bir krallık kurdu.

Sonra ifritlerin efendisi, Nara ve Nārāyaņa'yı görünce onların ayaklarına doğru eğilerek selamladı. Bu hareketin üzerine Nārāyaņa şöyle dedi: "Ey büyük Asura! Niçin önümüzde eğiliyorsun da bizi mağlup etmeye çalışmıyorsun?"

Ey büyük tanrı, seni kim mağlup edebilir ki? Sen Nārāyaṇa'sın. Ayrıca sen Viṣṇu'nun Śārṅga yayının taşıyıcısısın.

Kainatın efendisi (Keṣava) dedi ki: “ Ey erdemli ifrit! Senden bu sözleri duyduğuma çok mutlu oldum. Bu davranışından dolayı sana bir nimet bahsedebilirim.”

Prahlāda dedi ki: “Ey Nārāyaṇa benim fiziksel ya da düşünsel olarak işlediğim günahların yok edilmesi, kâinatın efendisi tarafından affedilmem benim için en büyük nimetidir.”

Nārāyaṇa dedi ki: “O istediğin zaten yerine getirildi. Günahlarının hepsi yok edildi.”

Şimdi kendi ikametgahına geri dönerek Viṣṇu'ya adadığın krallığın başına geçmelisin. İfritlere, doğru öğütler vermelisin. Bu sözlerin üzerine Prahlāda tekrar Nārāyaṇa'nın önünde eğilerek çok memnun bir şekilde ülkesinin başına döndü.

İfritlerin efendisi kurduğu krallığında ifritleri doğru yola yönlendirerek vücutlarını yoga ile eğitmelerini tavsiye etti. Bugünden sonra ifritlerin efendisi büyük gücü elde etmiş oldu.

3.9.

Asura Andhaka'nın Tanrılarla Mücadelesi, Tanrıların ve Dānavaların Gönderilişi

Nārada dedi ki: “Ey ermiş! Kör olduğu bilinen Andhaka niçin Prahlāda tarafından bir kral olarak görevlendirildi.”

Pulastya dedi ki: “Andhaka krallığını kurarken Şaṅkara'nın gönlünü almayı başardı. Sonrasında nimetlerle kutsanan ifrit haline geldi. Andhaka tanrılarının ve evrenin her bir tarafındaki kralları kendi yönetimi altına almak için büyük çaba gösterdi.”

İndra da ifritlerin efendisine yardım için büyük ordusuyla oradaydı. Tanrılarının ordusu, filler, atlar, hızlarıyla bilinen savaş arabaları ile yenilmez lider İndra'nın emri altındaydı. Dahası on iki Āditya²³ ordunun önlerinde Şaṅkara'nın yanındaydı ve ortalara doğru sekiz Vasu²⁴ yer alıyordu.

Nārada dedi ki: “Ey kutsal bilge, Rudra'nın hizmetindekileri ve diğerlerini bütün ayrıntılarıyla anlatır mısınız? Çok merak ediyorum.”

Pulastya şöyle dedi: “Dinle, ordunun niçin orada olduğunu sana özetle anlatacağım.” Ey Nārada! Korkunç ve koyu renkli bizon Rudra'nın

²³ Veda sonrası edebiyatta Āditya, güneşe verilen adlardan biridir. Duran ve hareket eden her şeyin destekleyicisidirler. İnsanların içlerindeki iyiliği ve kötülüğü görürler. Yalandan ve kötülükten hiç hoşlanmazlar. Aditi'nin oğullarıdır. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:32)

²⁴ Sekiz tane tanrıdan oluşan bir sınıfa verilen isimdir. Vedik Mitolojide tanrı İndra'nın hizmetçileri olarak bahsedilirken epik dönemde ise Aditi'nin çocukları olarak karşımıza çıkar. (J. Dowson, 1953:352.)

kalçasından doğmuştu. Hızlı gitmesi ile bilinen Pauḍraka kral Dharma'nın binek hayvanıydı.

Rudra'nın kulaklarının kirinden oluşmuş, koyu renkli, çok büyük, Varuṇa'nın binek hayvanı ise Caladhi olarak isimlendirilmişti. Dağ görünümündeki korku saçan Ambikā ise Kubera'nın binek hayvanıydı.

Savaş arabası Cadramā beş yüz kuğu tarafından sürülürken, Ādityaların savaş arabalarını atlar sürüyordu. Vasuların binek hayvanı fillerdi. Kinnaralar ve Aṣvinīkumāraları ise atlar taşıyorlardı. Korkunç görüntüye sahip Marutların binek hayvanı geyiklerdi. Kavilerin (Bhṛgular) binek hayvanı papağanlardı. Gandharvalar ise yürüyorlardı, binek hayvanları yoktu.

Büyük ve ulu tanrılar olağanüstü güçleriyle araçlarında giderken savaş için hazırıldılar. Nārada dedi ki: “Saygıdeğer tanrıların taşıtlarını çok güzel tasvir ettiniz. Daityalar ve Dānavaların durumlarını da anlatır mısınız?”

Pulastya dedi ki: Dinle, ey büyük Brahma! Dānavaların binek hayvanı da anlatacağım. Andhaka'nın bin tekerlekten oluşan savaş arabasını en iyi atlar sürüyordu. Prahlāda'nın parlak renkli sekiz at tarafından sürülen görkemli ve uğurlu savaş arabası altından yapılmıştı. Virocana'nın bir fil ve Kucambha'nın ise bir atı vardı.

Kuvvetli Bala ve Vṛttha ise yürüyor, ellerinde asa ve topuz taşıyorlardı. Hemen hemen Tanrıların güçlerine eşit bir güce sahiptiler. Savaşın şiddeti o

kadar ağırlaşmıştı ki savaş alanı kırmızıyı andıran kahverengi toz bulutuna dönüşmüştü. Oğlu babasını fark edemeyecek haldeydi. Hatta bazı savaşçılar düşmanları yerine kendi safhındakilere saldırıyordu. Bu karmaşada savaş arabaları çok hızlı hareket ediyordu. Her iki tarafın savaşçıları da çok kızgındı. Kendi can güvenliklerini sağlamak için birbirlerini öldürmek zorundaydılar. Tanrıların ve ifritlerin arasındaki bu savaş çok çetin geçiyordu.

Bu korkutucu büyük savaşta tanrıların ve Asurların ölümü, çekingen Rākshasaları²⁵ ve Yakshaları²⁶ korkutmaya başlamıştı. Kargalar savaşçıların akan kanını içiyor ve cansız bedenlerini yiyorlardı. Çakallar, garip bir sesle uluyordu. Savaş meydanı yanıyormuş gibi görünüyordu. Çakalların ulumaları tanrılar ve ifritleri de büyük bir korkuya düşürmüştü.

Bu savaşta Hiraṇyāksha'nın oğlu Andhaka'nın bin at tarafından çekilen savaş arabası ilerliyor ve tanrıların efendisi Indra bütün görkemiyle savaş meydanına doğru ilerliyordu. İfritlerin kralı Prahlāda sekiz atının çektiği savaş arabası, mükemmel savaş aletleri ile bizon süren Yama²⁷ ile Virocana ise Varuṇa ile Cambha güçlü Kubera ile savaşıyordu. Şambara Vāyu²⁸ ile

²⁵ Bu aşağı mitolojik varlıklar yarı tanrı niteliğine sahip yaratıklardır. Ancak şehvet düşkünlüğü, zorbalık, yalancılık gibi karakterleri nları tanrılardan ayırır. Hint kutsal metinlerinde vedalardan başlayarak bütün bir mitolojinin içinde yer almaktadırlar. Özellikle epik dönemde iyi karakterde gösterebilirler.(H.D.Can, Hint Mitolojisinde Rakshasalar, 1996).

²⁶ Zengin tanrısı Kubera'nın hizmetçileri olan doğaüstü bir yaratık grubudur. İçlerinde kötülerini kadar iyileri de bulunur. Sihir ve büyü güçleri vardır. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:214).

²⁷ Ölüm tanrısıdır. Gökyüzünde bilinmez uzaklıklarda oturur. Tanrıların evi olan barınakları flüt ve şarkı sesleriyle çınlar. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003: 215).

²⁸ Rūgar tanrısıdır. Parlak bir arabası vardır ve bu arabayı, kırmızı veya mor renkli bir çift atın çektiği söylenir. Arabasını Indra ile paylaşır. İnsanlara çocuk ve ün kazandırır, zenginlik verir. Soma içmeyi çok sever. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:202).

Manyu²⁹ ise Agni ile savaşıyordu. Diti'nin oğulları ve diğer önemli ifritler, Agni, Sūrya, Vasular ve büyük yılanlar ile mücadele içindeydi. Binlerce ok yayından fırlatılıyordu. Mücadele çok yoğundu. Öyle ki nehir kana bulanmıştı. Bu koşullarda dahi tanrılar ve ifritler müzik aletlerini çalıyorlardı. Aziz grupları ve Siddhalar gökyüzünde cesur savaşçıları övüyor ve Apsarasların en iyilerinin cennete gittiğini ifade eden tavırlar sergiliyorlardı.

3.10.

Andhaka'nın Tanrılarla Savaşının Devamı

İndra yayını ve oklarını eline aldığı anda ve Andhaka da üstünde tavus kuşu tüylerinin olduğu oklarını aldı. Birbirlerine okları fırlatmaya başladılar. Bu duruma çok kızan İndra elindeki bütün okları yayında gererek Daityaların kralına doğru yöneltti. Andhaka bu durumu fark etti ve İndra'nın bu saldırısına karşı Daityaları korudu. İndra emrindeki bütün filleri onun üstüne doğru saldı ve kendisi geri dönerek ifritlerin kralı Prahlāda'yı öldürme arzusuyla emrindekilerle birlikte onu izledi. Bunları duyan Hiraṇyāksha'nın oğlu dedi ki: “Korkmayın. Ben burada olduğum sürece hiçbir tanrı bana ve size zarar veremez.”

Bu sırada savaşçı Virocana: “İfritlerin ordusunun komutanı öldürüldü.” diye haykırdı. Bunu duyan ifritlerin efendisi ve diğerleri bir ateş yakarak Varuṇa'nın yanına koştu. Andhaka Varuṇa ile savaşmak için

²⁹ Öfke anlamına gelir. İndra'nın şiddetli öfkesinin kişileştirilmiş hali olduğu düşünülür. Ateş gibi yanar. İndra gibi zaferler kazanır, zenginlik verir, düşmanları öldürür. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:121).

gelmişti. Ancak tanrıların ordusu Andhaka'yı ezmeye başladı. Savaş devam ederken gözleri sinirden kıpkırmızı olan ifritlerin efendisinden şöyle bir ses duyuldu: "Ah! Ne? Maya ve ifrit Şambara'yı kim yenmeye çalışıyor?" Askerler şöyle cevap verdiler: "Ateş tanrısı tarafından esir alındılar, geliniz ve onları kurtarınız." Bunun üzerine ifritlerin efendisi Agni'yi yakalayınca "dur" diye bağırarak ona saldırdı ve başından yaraladı. Sonra Agni vahşice süren bu mücadelede Andhaka'ya vurmaya başladı.

Andhaka korkmuştu ve yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı. Savaş böylelikle sona ererken tanrılara (İndra, Rudra, Yama ve Soma) onurla itaat etti ve Andhaka dünyaya geri döndü.

3.11.

Rākshasa Sukeşi'nin Hikâyesi, Dharma Öğretisinin R̥shiler Tarafından Sukeşi'ne Anlatılması, Bhuvana-koşa, Yedi Dvīpalar, Okyanuslar, Yirmi Bir Naraka (cehennemler)

Efsane Nārada'nın şu sözüyle başlar: "Sukeşi'nin şehrinin, gökyüzünden dünyaya Sūrya tarafından atıldığı söylenmiştir. Bu olay ne zaman ve nerede oldu? Sukeşi kimdir? Sūrya tarafından dünyaya atılan bu şehri ona kim vermiştir?"

Pulastya şöyle dedi: "Vidyukeşin olarak bilinen ifritlerin kralının, Sukeşi olarak bilinen bir oğlu vardı. Ondan çok memnun olan Şiva ona

gökyüzünde hareket eden bir şehir verdi. Bu şehre hiçbir düşman tarafından ulaşılamazdı. Bu şehir Şaṅkara'nın Sukeşi'ne bir nimetiydi.

İfritlerin efendisi bir keresinde Magadha'da bir ormana gitmiş, orada kutsal ermişlerin ibadethanelerini görmüş. Sukeşi şöyle demişti: “Aklımda bir şüphe var ey büyük ermişler! Diğer dünyadaki en kutsal olan şey nedir? Erdemler arasında en şerefli hangisidir?”

Ermişler dedi ki: “Dinle, her iki tarafta da mutluluğun kaynağı ve en büyük tanrıların kim olduğunu sana anlatacağız.”

Sukeşi dedi ki: “Dharmanın özellikleri nelerdir? Lütfen anlatır mısınız?” Ermişler: “Kurban vermek, Vedaları bilmek ve ezberden okumak, tanrı Vishṇu'ya adanma ve itaat etme tanrıların gerçek dininin özelliklerindedir.”

Fiziksel cesaret, konuk severlik, politika bilgisi, ahlak bilgisi gerektiğinde düşmanlık ve savaşmayı bilmek, Şiva'ya adanma, ifritlerin üstün dininin özellikleridir.

Meditasyon, vedaların ezberden okunması, gerçek varoluşun bilgisi, Siddahaların³⁰ dininin özellikleridir.

³⁰ Yarı tanrısal olan ve gökyüzünün çeşitli katlarında yaşadıkları düşünülen, kutsal ve saf bir topluluktur. Epik dönemde insanlara dostça davranan bir hayalettir. 88.000 oldukları söylenir. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:172).

Güçlü dini meditasyon, dans, enstrümantal müzik, oruç, tanrıça bilgisi ise Gandharvaların dininin özellikleridir.

Bilginin en iyisine sahip olma, eşsiz dünya deneyimi, kahramanlık inancı, Bhavānī'ye adanma Vidhyādharaların³¹ dininin özellikleridir.

Bilim, müzik sanatı, Sūrya'ya adanma, çeşitli sanat becerilerine sahip olmak, dinin kurallarına uymak, Rshilerin dini olarak bilinir.

Vedaları ezberden okumak, hayırseverlik, ibadet, iyilik, şiddetten uzak durma, affedici olmak, duyguları kontrol etmek, Şaṅkara'ya ibadet etmek, sınırlı olmamak Yaksaların dininin göstergesidir.

Ey ifrit! Şimdi de insanoğlunun erdemlerini dinle. Dünya üzerinde ve yedi kıtada yer alan insanoğlunun bu erdemleri diğerlerinininkilerle de benzerlik gösterir.

Tanrılar arasında, tanrıların tanrısı olan Brāhma da büyük bir dağın zirvesinde oturuyormuş gibidir. Tanrı Brāhma bütün bu dinleri ve onların yaşadığı bu kıtaları yaratmıştır.

Sukeṣī şöyle dedi: “Ey ermişler kaç tane korku verici cehennem var?”

Ermişler: “Ey büyük ifrit yirmi bir adet farklı derelerde cehennem vardır. İlki

³¹ Adlarının anlamı “Bilgi taşıyan” dır. Yer ve gök arasında yaşayan aşağı yaratıklardır. İndra'nın hizmetindedirler. Özellikle sihir biliminde olmak üzere geniş bilgi sahibi olup herhangi bir şekle girebilirler.(K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:204.)

Raurava olarak bilinir, ikincisi Mahāraurava olarak bilinir ve zemini erimiş bakır ile örtülüdür.

Üçüncüsü Tāmīra, dördüncüsü ise Andha-tāmīraka adındadır. Diğer on yedisi ise şöyle isimlendirilmiştir. Kālacakra, Apratishṭha, Ghatīyantra, Ashipatravana, Tatakumbha, Kūṭaṣālamali, Karapatra, Śvānabhocana, Sandaṃṣa, Lohapiṇḍa, Karambhasikatā, Ghorā, Kshāranadī, Kṛmibhocana, Vaitaranī, Soṇitapūya-bhocane, Samṣosana. Böylelikle sana bütün cehennemlerin bilgisini verdim.

3.12.

Cehenneme götüren olaylar, nankörlüğün eleştirisi

Sukeşi dedi ki: “ Hangi olaylar cehenneme gitmeye neden olabilir? Lütfen bana bu olayları anlatır mısınız?”

Ermişler dedi ki: “ Ey Sukeşi, hangi olayların cehenneme giderek acı çekmene neden olabileceğini bizden dinle.”

Vedaları, Brāhmanaları ve tanrıları eleştiren günahkarlar ve Puraṇaların öğretilmesine saygı duymayanlar, yaratıcısı ve koruyucusuna karşı hata yapanlar, kurban verilmesini engelleyenler ve bu kurbanların tanrılara sunulurken süslenmesini istemeyenlerin tamamı cehenneme giderler.

Ey ifritlerin efendisi, aynı sırada oturan farklı insanlara farklı türde muamele eden kişiler Viğbhocana olarak adlandırılır ve cehenneme giderler.

İnsanlardan bir grup, yiyeceklerini başkalarıyla paylaşmadan eğlenirlerse Şleshmabhocana cehennemine giderler. İnsanlar eğer ki bir ineğe dokunarak kirletirlerse, sıcak kaplara atılarak yakılırlar.

İnsanlar arkadaşlarının eşlerini, annelerini, erkek kardeşlerine, babalarına, kız evlatlarına, bayan akrabalarına, öğretmenlerine dokunurlarsa Rauvara cehenneminde dizlerine kadar yanacaklardır.

Vedalardan, kurban ateşinden, eşi, ailesi ve tanrıya olan bağlılığından vazgeçerlerse dağların zirvesinden Yama'nın hizmetçileri tarafından aşağıya atılacaktır. Eğer ki insanoğlu ve Brāhmanalar inekleri ya da Soma'yı para karşılığında satarsa, bunun cezası olarak Mahāurava cehennemine gönderilir.

Böylelikle Raurava ve diğer korkutucu cehennemlerin tasvirlerini ve bu cehennemlere gönderilmelerin sebeplerini anlattım.

Tanrılardan Vishnu, dağlardan Himālaya, savaş aletlerinden Sudarşana, kuşlardan Garuda, yılanlardan Ananta, nehirlerden Gaᅇga, çiçeklerden lotus, kutsal mekânlardan Kuruncāngala, hac yerlerinden Pᅇthūdaka, kutsal ormanlardan Nandana, göllerden Uttaramānasaen ulu olan yerlerdir. Dinin gerçekliğinin kâinattaki yansıması ise Brāhman meclislerindedir. Kurban

törenlerinden en iyisi Aşvamedha, ermişlerden Agastya, Āgamalardan ise Vedalar en kutsal olanıdır.

Puraṇālardan en iyisi Matsya Puraṇā, Samhitalardan Svāyambhuvasamhita, lotus göllerinden Pampā, vahşi hayvanlardan Rksharācalar, ağaçlardan Banyan, inekler arasında Kapilā en iyisi iken cehennemler arasında Vaitaraṇī en kötüsüdür.

Ey ifritlerin kralı, günahların en kötüsü nankörlüktür.

3.13.

Cambu-dvīpa'nın dokuz Varshası, Bhārata-Varsha ve onun dokuz dvīpası; Bhārata'nın dağları ve nehirleri, Canapadalar ve Bhārata kabileleri

Sukeşi dedi ki: “Ey ermişler! Dokuz bölüm içeren Cambudvīpa'yı tasvir edeceğim.” Ortasında Ilāvṛtra varsha vardır. Doğusunda ise Bhadrāşva varsha, kuzey doğusunda Hiraṇya varsha, güney doğusunda Kinnara varsha yer alır.

Güneyinde Bharata'nın yer aldığı, güney doğusunda Hari'nin, doğusunda Ketumāla'nın, kuzey doğusunda Ramyaka'nın, kuzeyinde Kuruvarsha ve kuzey batısında Kimpurusha varshanın yer aldığı söylenir. Bu dokuz kutsal yerin çevresi Campaka ağaçları ile çevrilidir. Ayrıca bu kutsal yerlerde yaşlanmak ve ölüm yoktur. Bu kutsal yerleri birbirinden ayıran sadece denizlerdir. Bu kutsal kıtada yedi önemli dağ bulunur. Bu dağlar, Mahendra, Malaya, Sahna, Şuktimān, Rksha, Vindhya, Pāriyāradır. Bu önemli dağların yanı sıra yüz binlerce daha dağ vardır.

Önemli nehirlerin bazıları ise şöyledir: Sarasvatī, Pañcarūpā, Kālindī, Hiranvatī vb. Bu nehirlerin tamamı kutsaldır ve günahattan arındırır. Her biri dünya için anne kadar kutsaldır. Bu kutsal nehirlerin yanı sıra binlerce küçük nehir de vardır ve bu nehirlerden bazıları yağmurlu mevsimlerde oluşurlar.

Ey Şukeşi! Canapadalar, Vindhya dağlarının bir uzantısıdır. Bu dağlık bölgede, Nirāhāra, Haṃsamārga, Kupatha, Tañgaṇa vb. dağlar yer alır.

Ey ifritlerin efendisi, şimdi sana Kumāradvīpa'daki yerleri detaylarıyla anlatacağım. Bu yerleşim alanlarındaki yerel geleneklerden ve uyulması gereken kurallardan bahsedeceğim.

3.14.

Brahmaçarin'in Görevleri ve Gṛhastha; Sadāçāra (erdemli tavır)

Ermişler dedi ki: “Ey büyük ermiş, şiddetsizlik, doğru sözlülük, hırsızlığın olmaması, yardımseverlik, sabır, kendini kontrol etme, aç gözlü olmamak, saflık ve tutarlılık işte bu on özellik bütün kastlar tarafından takip edilen dharmanın kurallarıdır.

Sukeşi dedi ki: Ey büyük ermişler! Brāhmaṇaların hayatlarının dört evresinde uyması gereken kuralları bana anlatır mısınız? Şu ana kadar bildiklerim benim susuzluğumu giderecek düzeyde değil.

Ermişler şöyle anlatmaya başlar: “Kutsal ateşle yanmaya başladıktan sonra, öğrencilerin artık bekar kalması önemli bir sınırdır. Gurukula’da ikamet etmek zorundadırlar ve burada öğrenci olmanın gerektirdiği görev ve sorumlulukları yerine getirmelidirler.”

“Veda çalışmak, kutsal ateşe dayanıklı olmak, banyo yapmak, dua etmek, hocasından izin aldıktan sonra yemek yemek, öğretmene bağlılık, öğretmeninden duyarak öğrendikleri vedalardan bir ya da ikisini veya hepsini bilmek, evin sahibinin ve liderinin öğretmen olduğunu bilmek kuralların bazılarıdır. Bu kurallara uyan Brāhmaṇa böylelikle ölümü yenmiş olur.”

Ermişler dedi ki: “Şimdi iyi bir tavır sahibi olmanın ne demek olduğunu ve bu durumun özelliklerini anlatacağız. Ev sahibi kendini iyi davranış göstermeye adanmış olması gerekir. Kurban ve hayırseverlik özelliklerinden hiçbir zaman ödün vermemelidir. Kötü davranışlı bir adam asla burada mutlu olamaz. İyi davranışlara sahip olmaya çalışılmalı zira iyi davranışlar şeytani da yok eder.”

İyi davranışlardan biri Peity ağacının köklerine sahip olmak, onun çiçekleri ve meyvelerine sahip olmaktır. Bu ağaca sahip olan biri kutsanmış olur.

Sabahları erken kalkma ve akıldan Brāhma Muhūrta’yı düşünüp tanrıları ve ermişleri çağırmak, Şaṅkara tarafından sabahları ezberden okunması yararlı olacağı bildirilmiş duaları tanrıların efendisine söylemek, erdemli davranışlardır. Örneğin, “Brāhma, Viṣṇu, Şaṅkara, Sūrya ,Çandra, Maṅgala, Budha, Guru, Şukra ve Şani bu sabahı benim için hayırlı kılın.”

Eğer ki bir insan benliğini adayarak aklından onu çağırır ve ezbere ilahiler okursa Suprabhāta nimetini elde eder ve kötü rüyalarındaki şeytani etkiler tanrının yardımıyla yok olur.

Uyanıp yatağından çıkarken Dharma³² ve Artha³³'yi düşünmeli ve ayağa kalkar kalkmaz Hari'yi düşünüp ismini telaffuz etmesi gerekir. İnsan bütün bunları bilerek ayaklarını yıkamalı ve yere oturup yüzünü kuzeye ve doğuya çevirmeli, yüzünü iki kez sabunsuz olarak duru su ile yıkayıp duyu organlarına ve başına eliyle dokunup Sandhyā'yı gerçekleştirmeli. Saçlarının ve dişlerinin bakımını yaptıktan sonra yüzünü aynada görmeli. Sonra kafasını, uzuvlarını yıkamalı ve ardından Dūrvāgrastena, bir testi suya, bir ineğe, buzağıya, boğaya, altına, bala, bir Brāhman kız çocuğuna, beyaz kutsal çiçeklere, ateşe, güneş ışınlarına, Pīpal ağacına dokunmalı ve kendi kastının getirdiği sorumlulukları yerine getirmelidir.

Görevlerinden vazgeçmemeli veya aksatmamalı. Görevlerinin ve faziletli davranışlarının başında ailesi ve kabilesine olan sorumlulukları gelir. Gereksiz yere konuşmamalı ve yalan söylememeli. Vedalar ve Şastraların dışına çıkacak sözler sarf etmemelidir. Bu kaynaklardaki dini öğretilerin dışına çıkmamalıdır.

İnsanlar sabahın ve akşamın alacakaranlık dönemlerinde, kadınların özel dönemlerinde, diğer insanların karlılarıyla, hayvanlarla ve suyun içinde cinsel münasebete girmemelidir.

³² Hint felsefesine göre kişinin tabiatın akışına uygun, doğru, ruhun muhtaç olduğu ruhani hisleri tatmin etmeksidir. Dünyavi arzuları daha yüce arzular yolunda feda etmektir. Dünya yaşantısı ile ruhani değerler arasında ahenk kurabilme, temiz ve dürüst yaşabilmektedir. (K.Çağdaş, 1974:35).

³³ Hint felsefinde kişinin hayattan zevk alırken aslında en yüce amacın ruhsal bağımsızlık olduğu bilincinden ayrılmamasıdır. (K.Çağdaş, 1974:35).

Şrāddha ve kurban törenleri haricinde hayvanlar öldürmemeli ve uygunsuz evlilikler yapmamalı. Boş işlerle uğraşma ve bu sebeple dinin gerektirdiği şeyleri yapmayarak zamanını geçirenler, amaçsız yapılan ve hayır gibi gözüken şeyler için para kaybedenler ve hayvanları öldürenler, günahkâr olur ve cehenneme giderler.

Başkasının parasına ya da eşine göz dikmekte cehenneme götüren davranışlardandır.

Pazar ve Salı günleri yağlanmaktan, cuma günleri traş olmaktan, cumartesi günleri ise et yemekten kaçınılmalıdır. Çarşamba günleri ise kadınla münasebete girilmemelidir. Ayrıca bir erkek başını günlük olarak yıkamalıdır. Çünkü yağlanmış bir vücutla hiçbir yere dokunulmaz. Vücut yıkandıktan sonra hemen kıyafet giyinmelidir. Kralının hoşgörülü olmadığı ve cezalandırmada adil olmadığı bir ülkede de yaşamak tercih edilmemelidir.

3.15.

Arınma (temizlenme) ile İlgili Bahisler; Kimlerin Yiyeceğinin Yenmemesi Gerektiği ile İlgili Olan Şauca'nın tanımı. Varṇa ve Āşramaların Görevleri

Ermişler dedi ki: “Ey güçlü kollara sahip olan, hangi yiyeceklerin yasaklanmış ve hangilerinin yenmesinin uygun olacağını sana anlatacağız.”

“Bitkisel ya da hayvansal yağ ile pişirilmiş pirinç yemek uygundur. Yağsız ancak süt ile hazırlanmış pirinç, tavşan, kirpi, balık, kaplumbağa vb. hayvanların etlerini yemek uygundur.” dedi.

Çeşitli mücevherler, mercanlar, inciler, taş ya da ağaçtan yapılmış nesnelere, bitki özlerinden yapılmış aksesuarlar, savunma için kullanılan aletler, pirinç, siyah ceylan derisi, yeni kıyafetler ve her türlü ağacın kabuğundan yapılan süslerin kullanılması uygundur.

Anne sütü gibi yaşamın önemli unsurları Brahmanaların ağzından çıkar ve bütün saflığıyla sıcak sulara düşerler.

Nesnelerin arıtılması, dünya ve suyun onların kötü kokularından kurtuluncaya değin temizlenmesiyle mümkün olur.

Bir çocuk annesinin göğsünden sütünü emerken, bir eşek yükünü taşıırken, bir kurt geyiği yakaladığında en saf halindedir. Yol, çamur, su, ot ve tuğla kümeleri rüzgâr tarafından arıtılarak temizlenir.

Bir cahillik sonucu kirlenmiş bir yiyeceği yemiş olan birinin bir ya da üç gece oruç tutması gerekir. Aksi takdirde bu kişinin arınmasının mümkün olmayacağı eski bilgilerde bize aktarılmıştır.

Adet dönemindeki bir kadına, bir köpeğe, çıplak bir adama ve dokunulmazlara dokunan biri arınmak için banyo yapmalıdır.

Yağlı bir kemiğe dokunan birisi ise kıyafetleriyle yıkanmalıdır. Ancak sadece kemiğe dokunduysa biraz su yudumlamalı, bir ineğe dokunmalı ve güneşe bakmalıdır.

Yalnız bazı kişiler vardır ki onların yaptığı şeylerin yenilmesi yasaklanmıştır. Sutikā, Şaṅḍha, Mārcāna, Ākhu, Apavidhā, Nagna.

Bir Brahman erkek ile bir Brahman kadından eğer birisi görevlerini yerine getirmiyorsa, ikisi de Sutikā diye adlandırılır ve onların yaptığı yiyecekler yasaklanmıştır.

Biri adak sunmuyor, banyo yapmıyor, hayırseverlikten vazgeçmiş, tanrılara ibadeti terk etmişse ona Şaṅḍha denir. Kurban sunarken ve kutsal sözcükleri mırıldanırken riyakârca davranan ve ölümden sonraki dünyayı hiç düşünmeyen o kişiye Mārcāra denir. Hayırseverlikte bulunmayan ve kurban törenlerinde adak sunmaktan zevk almayan kişiye Ākhu denir. Böyle birinin yemeğini yiyen birisi Kṛçhra sunarak arınabilir. Tanrılardan ve koruyucularından vazgeçerek inekleri, Brahmanalar ve kadınları öldüren kişilere Apavidhā denir. Ailesinde, Veda ya da Śāstra olmayan kişilerin yeminleri kabul olmaz ve bu kişiler Nagna olarak isimlendirirler.

Günlük dini görevlerini ihmal etmiş bir kişi tarafından hazırlanan yemeği yiyen kişi gerekli ayinleri yapıp üç gece oruç tutarak bu durumun getirdiği günahkârdan korunabilir.

Bir münecim, avcı, fahişe ya da cimri biri tarafından hazırlanan yemeği yiyen biri de ancak üç gece oruç tutarak arınabilir.

Günlük dini görevlerden ancak ölüm ya da doğum durumunda muaf olunabilir. Ancak hiçbir koşul altında yapılması gereken dini ayinlerden feragat edilemez.

Bir çocuğun doğumunda baba, aile üyelerinden birinin ölümünde ise akrabalar banyo yapmalıdır.

Ölen kişinin vücudu yakılmadan önce yıkanmalıdır. Sonra yakın akrabaları ölen kişi için bir adak sunmalıdır. Dördüncü ya da yedinci gün ise kemikleri toplanmalıdır.

Kemikler toplandıktan sonra, kemiklerin eklemleri kutsal su ile şerefendirilmelidir. Toplanan bu kemikler cenaze töreni için hazırlanmış olan pirinç topları ile ölmüş atalarına sunulur. Böylece Şrāddha gerçekleştirilmiş ve arınma tamamlanmış olur.

Bir kişinin ölüm sebebi, zehirlenme, asılma, yanma veya boğulma ise o kişi için arınma töreni zorunlu değildir. Ayrıca ocukken ölmüş kişiler için de arınma töreni zorunlu değildir. Zaten arınma ölüm esnasında gerçekleşmiştir.

Öldükten sonra dünyanın kirliliğinden kurtulma Brahmanalar için bir gün bir gece, Kshatriyalar için üç gün, Vaişyalar için altı gece, şdralar için on iki gündür.

Bütün kastleardaki insanoğlu ise arınmayı şraddha töreni ile gerçekleştirir. Bu tören on, on iki, on beş gün sürebilir.

Erdemli ve engin bilgi sahibi olmak isteyen biri, üç Vedayı çalışmış olmalı ve anlamlarını iyice bilmeli, üstünde düşünmeli, parasını doğru yollardan kazanmalı, kurbanını en iyi şekilde sunmaya çalışmalıdır. Yukarıda saydıklarımızı yerine getiren biri burada ya da buradan sonraki yaşamında bütün arzularına kavuşur.

şimdi sana Vānaprastha'yı tarif edeceğim. Akıllı bir adam Vānaprastha törenini gerçekleştirerek ruhunu arındırır. Sukeşi kutsal ermişlerin önünde eğilerek öğrendiği kuralları tekrar tekrar söyleyip gökyüzündeki şehrine doğru gitti.

3.16.

Sukeşı'nin Şehrinin Tasviri, Sukeşı'nin Şehrinin Düşüşü ve Onun Evrende Tekrar Yer Bulması

Pulastya dedi ki: Ey Nārada! Sukeşı şehrine ulaşarak bütün ifritleri bir toplantıya davet etti ve ardından şu duyuruyu yaptı.

“Şiddetsizlik, gerçeklik, hırsızlık yapmamak, duyguları kontrol etmek, hayırseverlik, adalet, tatlı sözler, iyilik için adanma ve iyi ahlaki tavır cennete gitmenin yoludur.”

“Ermişler Dharma'nın bütün evrelerini bana anlattılar. Sizin de hiçbir şeyden şüphe etmeden bu öğretileri uygulamanızı istiyorum.”

Sukeşı'nin bu öğüdü üzerine ifritlerin hepsi Dharma'yı uygulamaya başladılar. Bu nedenle ifritlerin şehri, üç dünyanın tamamında, bütün bir gün ve gece Çandra gibi gözüküyordu. İfritlerin büyüleyici şehri parlaklığı ile gökyüzünde ay gibi parlıyordu. Öyle ki göllerdeki lotuslar gecenin hep devam ettiğini zannediyordu. Çakravākalar ayırt edilemiyordu. Çünkü şehrin parlaklığı gece parlayan ay gibi ışıdamaya devam ediyordu. Çandra'nın bu bitmek bilmeyen parlaklığı sayesinde Lakshmī ve bütün ermişler, büyük yogine Şrāvaṇa ayının başlangıcından Dvitiyā olarak bilinen Asunya-Sayanā'ya kadar dört ay ibadet ediyordu.

Şiva ve Hari bu durumdan çok memnundular ve bu nedenle Vishnu, güvenliğin sağlayıcısı olarak Çandra'yı görevlendirmişti. Bu gibi birçok sebepten dolayı Sūrya'nın eskisi gibi parlamadığı ve Çandra'nın daha güçlü olduğu açıkça görülüyordu.

Bu konuşmalar cennetin efendisini olan güneşe görevinin başına geri dönmesi gerektiğini hatırlatarak, ifritlerin sebep olduğu bu güçsüzlüğe karşı önlemler almaya zorladı. Sonra, kızgınlıkla Sūrya ifritlerin şehrine bakarak bu gece-gündüz karmaşasına neden olan ışınları seyretti.

Sinirden gözleri yuvalarından çıkacakmış gibi bakan Sūrya, bu şehri gökyüzünden aşağı düşürdü. Şehrin aşağı düştüğünü gören Sukeşi, "Bütün selamım Bhava, Şarva'ya olsun." diye haykırdı.

Bu ses cennetten "Şiva'ya adanmış olan düşüyor" diye duyuldu. Bunu duyan Şiva, "Kim tarafından düşürülüyor" diye tepki gösterdi.

Parlaklık sağlayan binlerce ışık saçan Sūrya tarafından atıldığını öğrendiğinde, ifritlerin şehri gökyüzünden aşağı atılmıştı. Şiva da Sūrya'yı görür görmez kızgın bir tavırla aşağı attı. Rüzgârın etkisiyle Sūrya büyük bir kaya parçasından düşen bir taş gibi savruldu ve atmosferde parçalanmaya başladı. Sonra Rshiler Sūrya'ya ulaştı ve ona şöyle dediler: "Hari'nin ülkesine düşün." Düşmüş olan Sūrya ermişlere dedi ki: "Hari için kutsal olan yerin neresi olduğunu lütfen bana anlatır mısınız?" Ermişler, "Şu an Vishnu için kutsal olan yer gelecekte ise Şiva için kutsal olacaktır." Bu kutsal yer Yogşāyi'de

başlar Keşava'ya kadar uzanır ve orası Vārāṇasī olarak isimlendirilir. Şiva'nın gözlerinin ateşinden acı çeken tanrı Sūrya, Varuṇa ve Asi'nin arasına düşmüştür.

Sonra tanrıların efendisi Brahma, Şiva'nın gözünden düşen Sūrya'nın affedilmesi için üç uçlu mızrak taşıyan tanrıların tanrısının yanına gitti ve durumu anlattı. Sonra Sukeşi akrabaları ve şehriyle beraber Brahma'nın sayesinde cennete dönebildiler. Brahma'da kendi ikametgâhı olan Vairāca'ya geri döndü. Sukeşi'de büyük bir mutluluk ile tanrı Vishṇu ve Şaṅkara'nın önünde saygıyla eğildi.

Ey Nārada, eski günlerde yaşanan olay işte böyledir. Sukeşi'nin şehri Sūrya tarafından dünyaya atılıyor ve bu nedenle Şaṅkara'nın gözlerinin ateşiyle Sūrya yakılıyor. Ancak sonra Şaṅkara, Brahma'nın iknası ile tekrar parlamak ve ışık saçmak için dünyadaki görevine geri dönüyor. İfritlerin efendisi Brahma'nın yardımı ile şehrini tekrar kuruyor.

3.17.

Tanruların ve Diğerlerinin Uyuma Dnemleri, Aşunya-şayana-Dvitiy Olarak İsimlendirilen Vrata; Kşshntam-vrata ve Rudra'ya İbadet Etmenin Kuralları

Tanruların tanrısı Nryaņa, shdha'da başlayıp ve Uttaryaņa bitene kadar başında yılan Ananta ile birlikte uyumak için yatağına gitti. Tanrular, Gandharvalar, Yakshalar ve tanruların anneleri de uykuya daldılar.

Nrada dedi ki: “ Nryaņa'nın uykuya dalmasına sebep olan şey nedir?”

Pulastya dedi ki: “Ey ermiş, Gneş Mithuna (ikizler) burcuna geldiğinde kinatın efendisi uyumak için hazırlanır.”

Trayodas'de, Kodamba çiçeklerinin kokusu ile sarılı yatağına giderek uyur. Catudasi'de Yakshalar altın lotuslardan yapılmış ve yastıklarla çevrili yataklarına giderler. Prñim ayında şankara kaplan derisinden yapılmış olan yatağına gider. Gneř, Karkaa burcuna girdiğinde ise tanrular Daksinyana olarak yani gecenin tanruları olarak bilinir. Pratipad'ta ise Brahma, mavi lotuslardan yapılmış yatağına giderek uyur.

Dvitiy'da ise Vişvakarman ve Prvat, aturthi'de ise Gaņeřa, Sasñhi'de Krtikeya, Satam'de ise Srya gkyzndeki yataklarına uyumaya giderler.

Ey ermiş, böylelikle tanrıların uyuduğu dönemleri sana anlatmış oldum. Yağmur mevsimi geldiğinde ise tanrılar hala uyuyorlardı.

İşte bu uyku günlerinin birinde dört kollu Hari, eşi Lakshmī ile yataklarındayken, güzel kokulu bir meyve düştü yatağa, sonra bir tane daha ardından bir sürü meyve daha. “Ey tanrı Nārāyaṇa, senin bahsettiğin nimetler sayesinde hiçbir şeyden mahrum kalmayacağız. Ey nimet verici ve erdemli olan.” diye Lakshmī dua etti. Sonra tanrılar birer birer uyanmaya başladılar. Nārāyaṇa Tulā (terazi) burcuna geldiğinde uyandı. Kāma ve Şiva ise daha sonra uyandılar.

Erdem sahibi tanrılar uyandıktan sonra ineğin idrarı ve su ile banyo yapıp beyaz Dhattūra çiçeğinin tohumlarını Şaṅkara’ya sunarak ona olan bağlılıklarını gösterdiler.

Ashṭamī’de oruç tutarak Navamī’de banyo yaparak, Kārtika ayında sütte banyo yaparak ve Karavīra çiçekleriyle ibadet ettiler. Naivedya’da bal ya da sütle pişirilmiş pirinci Brahmanların aracılığıyla, Şiva’ya sundular.

3.18.

Farklı Ağaçların Tanrılarının Uzuvarından Türemesi, Akhañda-vrata ve Keşava'ya İbadet Etmek; Vishñava-pañcara-stotra; Asura Mahisha'nın Doğumu ve Ona Taç Giydirilme Töreni

Pulastya dedi ki: “Ey Brāhman! Ne zaman ki lotus kâinatın efendisinin göbeğinden meydana geldi işte o zamandan sonra diğer çiçek ve ağaçlarda diğer tanrılar tarafından meydana getirildi.

Kandarpa'da onun elinden yaratıldı. Yakshaların lideri ise Banyan ağacının yaratıcısıdır. Sert beyaz elma ağacı ise Maheşvara'nın göğsünden türetilmiştir. Brāhman'ın vücudunun ortasında ise parlak zümrüt gibi olan Khandira, Vişvakarman'ın vücudundan ise mükemmel ekme meyvesi ağacı oluşmuştu.

Pārvatī'nin avuç içinden Kunda çalılıkları, Gañeşa tapınağında ise Sindhuvārakalar yetişmiştir. Yama'nın sağ tarafında Palāşa, güney ve kuzey tarafında ise siyah Udambara yetişmiştir. Rudra ise Vṛsha adlı şifalı bitkileri yaratmıştır. Skanda'dan Bondhuciva, Ravī'den Aşvarttha, Kātyāyanī'den Şamī ve Lakshmi'nin elinden Bilva, Sādhyaların kalbinden Haritacandana ağacı yaratılmıştır.

Bu güzel çiçekler, yapraklar, güzel renkli-kokulu meyveler, tohumlar ve bitkiler için kainatın efendisine ibadet edilmelidir.

Bu nimetlerle donatmış bir yıl sona ererken oruç tutulmalı ve yeni yıla banyo yapmış bir şekilde girerek gelen yeni yılda olabilmesi muhtemel huzursuzluklar engellenmelidir.

Arınmış yağ ile banyo yapılmalı ve kurban Keşava'nın ayaklarına çiçeklerle donatılmış bir şekilde sunulmalıdır.

Kâinatın tanrısına altın, çeşitli mücevherler, kıyafetler, tatlı yiyecekler sunulmalıdır.

Böylece Keşava'ya gösterilmesi gereken saygıyı sana anlattım. Şimdi sana Vishṇupañcara'yı anlatacağım.

Ey Govinda! Sudarşāna diskinin, Kaumodaki gürzünün, Saunanda sabanının, görkemli diskin, Sārṅga yayının, Candrama kılıcının taşıyıcısı sana sığınyorum, beni koru. Ey Canārdana! Garuda'nın sahibi beni gökyüzünde ve aşağı dünyada koru.

Sonra Nārada şöyle bir soru sorar: “Kātyāyanī kimdir? Mahishasura kimdir ve kimin soyundandır? Lütfen bana detaylarıyla bu konuları anlatır mısınız?”

Pulastya dedi ki: “Günahların yok edicisi Kātyāyaṇī’nin hikâyesini sana anlatacağım. O, aynı zamanda Savadā, Varadā ve Durgā olarakta bilinir.

Eski zamanlarda iki korku verici ifrit Rambha ve Karambha vardı. Her ikisinde dünyada büyük sorunlara neden oluyordu. Bir keresinde erkek evlada sahip olabilmek için yıllarca Pañcanada suyunun akışına engel olmuşlardı. Karambha suyun başına Rambha ise ateşin ortasına oturarak, suyun akmasına ve kutsal ateşin yanmasına engel oldular. Suyun akışını engelleyen Karambha’nın ayakları timsah formundaki İndra tarafından yakalanarak öldürülmüştü. Rambha kardeşini ölü bir vaziyette görünce, saçlarından güneş kadar parlak bir kılıç alarak kendini öldürmeye çalışmıştı. Ama Agni, Rambha’ya her şeye rağmen bu ders verici hikayenin bitmemesini söyleyerek bu eylemini engellenmiştir. Ona bir evlat bağışladı. Bu oğul, Raktabica adı ile bilinir ve zamanla İndra, Rudra, Sūrya ve Marutları da eline geçirmişti.

3.19.

Kātyāyaṇī’nin Ortaya Çıkışı, Tanrılar Tarafından Kātyāyaṇī’ye Yapılan Övgü; Ermiş Agastya Tarafından Vindhya Dağının Düşürülüşü

Brahma’nın himayesi altında Nārāyaṇa’nın eşi Lakshmī ve diğerleri Nārāyaṇa ve Şaṅkara’nın ikametgahına gittiler. Nārāyaṇa ve Şaṅkara’nın orada beraber oturduklarını gördüler. Lakshmī ve yanındakiler Mahisha ve diğerlerinin aşırılığı ile ilgili hikayeyi onlara şöyle anlattılar: “Aşvinler, Sūrya, Çandra, Vāyu, Agni, Brahman, Varuṇa, İndra ve diğerleri ifrit Mahisha

tarafından ele geçirildi.” Şaṅkara ile birlikte olanları dinleyen Viṣṇu, üstün güçleri sayesinde Mahisha tarafından ele geçirilen tanrıların yerini ve durumunu öğrendi.

Onları içinde buldukları durumdan kurtarmak için Viṣṇu, Şaṅkara, Brahma ve İndra tarafından Kātyāyanī yaratıldı. Onun yüzünde Şiva’nın, gözlerinde ise Agni’nin saçlarında Yama’nın on sekiz ayağında ise Viṣṇu’nun ışığı vardı.

Üç uçlu mızrak taşıyan Şaṅkara, ona bir mızrak, Viṣṇu disk, Varuṇa sedef bir kabuk, Vāyu bir yay, İndra yıldırım, Yama değnek, Kubera gürz, Kāla keskin kılıç, Çandra kolye, Himavat dağı aslan, Okyanus çiçekten yapılmış bir taç ve Viṣvakarman ise balta verdi.

Böylesine donatılan tanrıça Devī’yi görünce bütün büyük tanrılar çok memnun oldular ve şöyle dediler: “ Bütün tanrılar tarafından takdir edilen tanrıça Devī’ye selam olsun.”

Nārada dedi ki: “Ermiş Agastya’nın niçin ve kim için dağı düşürdüğünü bana anlatır mısınız?”

Pulastya dedi ki: “Vindhya dağı yüksekliği sebebiyle güneşin olağanüstü görünüşünü engelliyordu. Bu yüzden güneş, bir kurban töreninin sonunda Agastya’ya doğru yaklaşıarak onunla konuştu: “Çok uzaklardan sana geldim. Vindhya dağı heybetiyle benim görünüşümü engelliyor!” dedi.

Güneşin bu sözlerini duyan Agastya Dañdaka’dan ayrılarak Vindhya dağına gitti ve dađa dedi ki: “Artık sen yaşlandın, yüksekliğin ve erdemin zirvesine ulaştın. Sana kutsal tirthaya gitmeni öneriyorum.” Böyle söyledikten sonra büyük ermiş gökyüzüne doğru yükseldi. Vindhya dağı büyük ermişin önerisine uyararak tirthaya doğru gitti. Böylece yüksek Vindhya dağının zirvesi Agastya tarafından aşığı çekilmişti. Güneşin eski ihtişamına kavuşmasından mutlu olan Durgā da memnun olmuştu.

3.20.

Mahisha’nın Tanrıça ile Savaşı Hazırlanışı

“Pulastya dedi ki: Büyük iki ifrit Cañda ve Muñda kutsal Kātyāyanī’yi dağın zirvesinde gördüler ve şöyle dediler: “Ey ifritlerin lideri bize Vindhya dağını ziyaret etmemiz için izin verin.” Oradaki en güzel soydan gelen tanrıçayı ziyaret edelim.

Onun saçları bulut kümeleri, yüzü ay, gözleri ateş gibi parlıyordu. On sekiz kolunun her birinde savaş aleti taşıyordu. Beli üç katlı kıvrımı sayesinde çok güzel görünüyordu. Onun bu büyüleyici güzelliği aşk tanrısının bir ürünüydü. Onun göbeği güzel görüntüsünün bir tamamlayıcısı niteliğindedi. Çekici baldırları fethedilmez bir şehrin yüksek duvarları kadar güçlü ve alımlıydı.

Aşk tanrısı tarafından yaratılan onun bu ihtişamlı görünüşü en güzel erkek ve kadını sembolize ederdi.

Mahishasura ise güzel dizlere sahipti. O da Brahma'nın elinden yaratılmış biri olarak oldukça güzel ve heybetli görünüyordu. Onun iki ayağı lotus gibi görünüyordu. Pençelerindeki mücevherler gökyüzündeki yıldızlar gibi parlıyordu. Büyüleyici Mahishasura çeşitli türlerde farklı savaş aletleri taşıyordu.

Mahishasura Vindhya dağlarından ikamet eden büyüleyici güzellikteki Devî'yi duyunca yüzlerce kişiden oluşan düşman ordusunu bozguna uğratabilecek yeteneğe sahip olan Maya'nın oğlu Dundubhi'yi elçi olarak gönderdi.

Gökyüzünde yer alan Dundubhi Devî'ye yaklaşarak dedi ki: Ey genç kız, Ben büyük ifritin habercisiyim.”

Kātyāyanī, Dundubhi'ye şöyle cevap verdi: “Gel ey ifritlerini efendisinin elçisi. Hiçbir etki altında kalmadan mesajımı ilet.”

Dundubhi dedi ki: “Tanrıların düşmanı ifrit Mahishasura, size şu mesajı gönderdi.” Ey Devî! Siz çok güçsüz olan tanrılar; savaşta benim tarafımdan yok edileceksiniz. Böylece, cennet, dünya ve aşağı dünya hepsi benim emrim altına girecek ve bütün krallar benim hükümdarlığımı kabul edecekler. Ben İndra, Rudra ve Sūrya'yım hatta ben bütün dünyanın tanrısıyım. Cennette, dünyada ya da aşağı dünyada benimle savaş meydanında karşılaşılabilecek güçte kimse yoktur.

İfritin sözlerini duyan, Durgā Kātyāyanī, Maya'nın oğluna şöyle dedi: “Dānavaların kralı ile savaşmayı kabul ediyorum.” İfritler Kātyāyanī ile savaşmak için Vindhya tepelerine geldiler.

Durgā tanrılara dedi ki: “Ey tanrılar! İfritlerin savaş aletlerinden korunmak için herhangi bir zırh kullanmıyorum. Erdemden yoksun bu ifritlerden korunmak için Pañcara ilahilerini söylemem yeterli olacaktır. Durgā büyük ifrit Mahisha'ya hiçbir tanrının onun gibi bir ifrit tarafından mağlup edilemeyeceğini söyledi.

Böyle kutsal güçlerle donatılmış Vishṇu Pañcara sayesinde tanrıça büyük ifrit Mahishasura'yı ayak darbeleriyle öldürdü.”

3.21.

“Mahisha ve Tanrıça Arasındaki Savaş; Mahisha'nın Öldürülmesi

Nārada dedi ki: “Tanrıça Kātyayānī'nin yardımcıları ve binek hayvanıyla Asura Mahisha'yı nasıl öldürdüğünü anlatır mısınız?”

Ey Brahman! Hala düşünür dururum. Elllerinde silahları varken neden onları ayaklarıyla öldürdü. Pulastya dedi ki: “Bu eski, Satyayuga devrinde geçen, günah ve korku giderici kutsal öyküyü dinle.”

Öfkeli ve kötü Narama filleri, atları ve arabaları ile saldırdığında, tanrıça dağdan gelen ok yağmuruna karşın kendi müthiş yayını gerdi. Durgā tarafından gerilen bu yay, şeytan ordusu üzerinde bulutlarda çakan bir şimşek gibi parladı.

Tanrıça şeytan ordusunu oluşturanlardan bazılarını oklarıyla, bazılarını kılıcıyla, bir kısmını da sopa, mızrak ve kalkanlarıyla öldürdü.

Durgā tarafından öldürülen Daityalar ve Dānavalar o gecenin ölüm gecesi olduğunu düşünerek, korkuyla kaçıştılar.

Mahisha, mızrağını tanrıçaya doğru savurdu ve üç uçlu mızrağını da aslana doğru fırlattı. Tanrıçaya doğru gelen bu iki cisim onun bir bağırmasıyla (haykırışıyla) kül oldu.

Dānava'yı yakalayan tanrıça onu sol eliyle hızlıca çevirdi ve onu bir davul çalarmış gibi dövmeye başladı. O böyle bir müzik aletine dönüşünce, kahkaha ile onun derisini yüzen tanrıçanın bu gürültülü gülüşünden birçok tanrıça ortaya çıktı.

İfritlerin ordusunun büyük kayıplar vermesi üzerine şeytanların generali ve ordu komutanı Çikshura tanrıçayla dövüşmeye başladı.

Öfkelenen tanrıça, saldıran şeytanın beş okla bacaklarını, ellerini ve başını uçurdu. Böylece onu öldürdü. Dānavalar çok sinirlendi ve tanrıçaya saldırmak için hazırlanırken Durgā, güzel bir damaru alarak neşeyle onlara müzik çalmaya başladı.

Sivri boynuzlarıyla dağları, ovaları mahveden, denizleri ve bulutları birbirine katan Mahishāsura Durgā'nın peşine düştü. Bunu üzerine tanrıça bu ifriti bir iple bağladı. Şeytan bir fil haline geldi. Tanrıça filin ön kısmını parçaladı. Bu seferde bir boğaya dönüştü.

Şeytan ordusunu yok eden Hari'nin diski fırlatıldığında hiçbir işe yaramadı. Kubera'nın da sopası atılır atılmaz yere düştü. Keza Varuṇa'nın ilmiği de bir süre sonra ifritin boynuzlarına dayanamadı.

İndra'nın üzerine savrulan şimşegi de yok etti. Bunun üzerine tanrıça yumuşak ve narin ayağıyla onu tıpkı ıslak bir deri parçasını ezer gibi ezdi.

İfrit bir dağ kadar dayanıklı olmasına rağmen, tanrıçanın gücüne karşı gelemedi. Tanrıça onun boğazını bir mızrakla kesti ve ifritin içinden elinde kılıçla bir adam çıktı. Tanrıça onun da başını uçurdu. O anda ifritlerin ordusu "eyvah" diyerek ağlamaya başladı.

Bütün tanrılar korkunç görünüşlü ve bütün evreni kurtaran Nārāyaṇī'nin başarısına tanıklık ederek onu kurtardılar.³⁴

3.22.

Samvaraṇa ve Tapatī Efsaneleri

Nārada dedi ki: "Ey Pulastya. Ey ulu Brahma'yı bilenler bana Devī'nin vücut bulma hikâyesini tekrar anlatır mısınız?" Pulastya şöyle cevap verdi: "Ey Ermiş. Dinle. İnsanlığın iyiliği için, onun ifrit Şumbha'nın içinden vücut bulması hikâyesini sana anlatacağım." Şaṅkara tarafından Umā olarak bilinen Himavat'ın ermiş kızı evlendirildi. Koşa'dan Kauşiki yaratıldı.

³⁴ ³⁴ Korhan Kaya, **Dūrğa'nın Mahishasura'yı Öldürmesi**, Argos Gemicileri Dergisi, Sayı 6, Ankara, Nisan-Haziran 1998.

Devî'nin tekrar bedenlenmesi için bir yığın Bhūtalar Vidyadharalara eşlik etti. Böylece Nişumbha, en iyi savaş aletleriyle Şumbha'nın içinde tekrar bedenlendi.

Pulastya dedi ki: "Ey Ermiş! Sana Pārvatî'nin yaratılışını ve sayısız kez yaratılan Skanda'nın hikâyesini anlatacağım.

Tanrıların komutanı her zaman galip gelen ve en saygın ifrit yönetim gemisinin başına geçmeyi reddetti ve Şiva'nın formuna girerek disk ve gürz taşıyan büyük tanrı Nārāyaṇa'ya gitti ve ona sığındı.

Nārāyaṇa, İndra ve diğer tanrılarla beraber huzuruna gelen ifritlerin öfkeli tanrısını gülümseyerek ağırladı ve sonra Nārāyaṇa ona: "Senin iyiliğin için ne yapmamı istersin?" dedi.

Cennet soyundan gelen Agnişvāttā olarak bilinen Menā adındaki ruhani bir kızın varlığından bahsedip, güzelliği ve dindarlığı sizden (Nārāyaṇa) kaynaklanıyor diyerek bağlılığını gösterdi.

Bunun üzerine tanrı şu hikayeyi anlatmaya başladı: "Ṛksha, Kṛta çağı başlangıcında hanedanlık sürecinde büyük ve kudretli bir kraldı. Şamvaraṇa, Ṛksha tarafından yaratıldı."

Dharma'ya her zaman bağı kaldı ve kendini bana adadı. Onun dini öğreticisi (hocası) Vasishtha idi ve o Varuṇa'nın oğluydu. Onun açık fikirliliğinin ve düşüncelerinin hepsi kaynağını Vedalardan alıyordu.

Bir gün büyük bilge Vasishtha'nın gözetimine girerek onun öğrencisi olabilmek için prens her şeyi bırakarak ormana gitti. O bütün yalnızlığıyla Vaibhrāca ormanında bir av deneyimi yaşarken Umādara'nın himayesi altına girdi. Aldatıcı ruhlar tarafından zor kullanılarak ormanda gezdirildi.

O sırada Apsaraslar ve ilahi genç kızlar da oradaydı. Onların arasında genç güzel bir kız gördü. Prens ve genç kız karşılıklı olarak aşk tanrısının oklarıyla vuruldular. Aşk tanrısının okları her ikisini de üzdü. Prens atın arkasından düştü ve Gandharvaların kutsal suyu yüzüne serpmesiyle ayıldı. Apsaraslar prensi kaldırarak babasının evine götürdüler. Her şeyin bilgisine sahip ermiş Vasishtha prensi görmeye gelen Tapatī onun için ıstırap çektiğini görünce, Sūrya'dan kız evladı Tapatī'yi prens Samvaraṇa için istedi. Sonra Sūrya'nın kızını alarak, Vasishtha kendi kutsal mekânına geri döndü.

Daha öncesinde ise Tapatī şöyle dua etmişti: “Ey tanrım! Bana özlemimi çektiğim bir evlilik ver. İyi özelliklerde, dürüst bir prens.”

Prens büyük Brahman'nın kutsal mekânına geldiğinde Vasishtha'yı gördü ve ona eğilerek itaat etti. Prens ayağa kalktığında ise Tapatī'yi gördü. Onu gördüğünde daha önceden de onu gördüğünü hatırladı. Ancak yine de

sordu: “Bu güzel genç kız kimdir?” “Ey Prens! O bu dünyada Tapatī olarak bilinir. Prens bu güzel genç kızın elini evlenmek için tuttu. Sūrya’nın nazik kız evladı bu mükemmel sarayda olmaktan mutluluk duyuyordu.

3.23.

Kurukshetra ve Pṛthūdakartīrtha Efsanelerinin Oluşumu

Tanrı Vishṇu dedi ki: Kraliyet işaretini taşıyan erkek çocuğu, Tapatī’den dünyaya geldi. O diğer Saṃskāralar ve Cātakarmalar tarafından kutsandı.

Vasishṭha, Mitrāvaruna’nın oğlu dokuz yaşındayken kutsal töreni gerçekleştirdi. Böylece o Veda ve Şastralara göre düzenlenen dini törenle erdemli biri haline geldi.

On yıl içinde kutsal bilgilerin hepsine hakim olan Samvaraṇa’nın oğlu Kuru olarak bilinen biri oldu. Kral erdem ve dini bilgilere sahip oğlunu iyi bir aile kızı ile evlendirmek istiyordu.

Kral Kuru için Sudāman’ın güzel kızı Saudaminī’yi seçti. O da kızını Kuru’ya verdi. Kralın kızıyla evlenen Kuru bu güzel bayanla İndra’nın da Paulamī ile yaşadığı gibi, eğlenceli günler geçirdi ancak Dharma ve Artha’ya da hiç karşı gelmediler.

Sonra Kuru babasının krallığında kendi imparatorluğunu kurdu ve Kshetrapāla haline geldi. Her şeyin koruyucusuydu. Dini kuralların uygulatıcısıydı. Onun bu ünü iyice yayılınca, tanrılar Kuru imparatorluğunu koruma altına aldı.

Sonra kutsal Dvaitavana'ya gitti ve orada kutsal, günah yok edici Sarasvatī nehrini ve Brahman'ın kızı Hricihvā'yı gördü. Kral içinde banyo yapılarak günahlardan arınılabilen suyu gördüğünde çok memnun oldu. Sonra Samontapañcaka olarak bilinen dini yerleri ve Brahmanların kurban sunaklarını ziyaret etti.

Tanrılar dedi ki: “Ey Nārāyaṇa. Brahmanların kaç tane kurban sunağı vardır?”

Vishṇu dedi ki: “Kâinatın efendisinin beş tane sunağı vardır. Ayrıca Şambhu'ya kurban verilen daha çok sayıda sunak vardır. Prayāga orta kurban sunağı, Gayā doğu ve Viraca güneydeki kurban sunaklarıdır. Samantapāncaka ise kuzey sunağıdır. Bu bölge büyük erdeme sahiptir.”

Sonra Kuru Rudra'nın öküzü, altın saban, Yama'nın Pauṇḍraka olarak bilinen bizonu ve altın sabanı ile orayı ekip-biçmeye başladı. İndra ona yaklaşarak dedi ki: “Ey kral ne yapıyorsun?” Kral büyük tanrıya şöyle cevap verdi: “Azla yetinmeyi, dürüstlüğü, sabrı, merhameti, temizliği, hayırseverliği, saflığı ekerek yetiştiriyorum.”

Hari: “Ey kral bu tohumu nasıl elde ettin?” dedi ve oradan ayrıldı. O günden sonra büyük ermişler erdem tanrısının sabanlarıyla orayı sürmeye devam ettiler.

Kuru, sekiz kısımdan oluşan bu büyük dini her yönüyle açıkladıktan sonra bu öğretilerin onun özünden geldiğini söyledi.

Kuru: “Dharma’yı oluşturan faziletleri ektiği bu bölgenin kurbanların sunulduğu kutsal bir yer olduğunu, tanrı Mādhva, Şankara, Çandra, kral Açāvana, Mahādeva ve diğerleri tarafından korunduğunu ifade etti.”

Pṛthūdaka’nın orta kısmı kutsal nehrin faziletleri ve zengin suların aktığı, tamamıyla kutsal bir bölgedir. Eskiden boş bir alan olan bu yer Brahma ve diğer tanrılar tarafından dharmanın erdemleriyle donatıldı. Böylece Pṛthūdaka, dünya, su, ateş rüzgâr ve gökyüzünün olağanüstü bir ahenkle bir araya geldiği bir bölge haline geldi.

Bütün büyük okyanuslar, tirthalar, nehirler, göller ve havuzlar güçlü kollara sahip Vishṇu tarafından buraya kuruldu.

3.25.

Yedi Ermişin Çabalarıyla Umā ya da Pārvatī'nin Şiva ile Evliliğinin Gerçekleştirilmesi. Pārvatī ve Şiva'nın Evliliği; Brahmā'nın Tohumlarından Bālakhilyaların Doğumu

Pulastya dedi ki: “Rudra, dağın kendisine ibadet etmesinden çok memnun oldu ve büyük dağ Mandra'nın güzel mağaralarına benzeyen ulu Şankara, aklında Rşhileri çağırdı.” Rşhiler geldikten sonra şöyle dedi: “Bu büyük kutsal dağ, sizin lotusa benzeyen kutsal ayaklarınızın bir dokunuşuyla kutsandı ve tanrıların günahlarını yok etti.”

Sonra Hara dedi ki: “Dinle, Ey Kaşyapa, Atri, Vasishṭha, Vişvānitra, Gautama, Bharadvāva! Aṅgira Daksha'nın kızı Satī, benim sevgilimdi. Şimdi o, dağların efendisinin kızı olarak tekrar doğdu. Ey yüce Brāhmaṇalar, dağların efendisinden Umā'yı benim için isteyeceksiniz.” Bunun üzerine bütün Rshiler sadakatle emredersiniz efendim diyerek Himālayalara gittiler.

Dağların kralını görünce ermiş şöyle dedi: “Üç uçlu mızrak taşıyan, üç gözlü, boğa binicisi, düşman öldürücü, kendisine kurban sunulmasını seven, Şankara bizi, size gönderdi ey dağların kralı! Bütün dünyada güzelliği ile tanınan Kālī'yi yüce tanrı Şankara istemektedir.”

Himalaya ve eşi bu habere çok sevindi. Evlilik töreni için birgün seçildi. Şiva ve Umā'nın evlilik törenlerine katılmak için bütün tanrılar gelmişti. Şiva tanrılarının annesi Aditi tarafından giydirilip süslendi. Apsaraslar ve Gandharvalar şarkılar söyleyip dans ettiler. Ermişler ve Rakshasalarda bu eğlenceye katılmıştı.

...

Bir zamanlar Brāhma güzel bir kızla çiftleşti ve bu büyük günah nedeniyle Brahma'nın başı Şankara tarafından yok edildi. Brahma'nın başlarından birinin yok edildiği yer Sannihita gölüdür. O günden sonra bu kutsal yerde Rshiler ve Siddhalar içtenlikle ibadet etti. Brahma'nın bir başının kesik bir görüntüye sahip olması, tanrı Şankara'nın bir ürünüdür. Sonra Kâinatın efendisi Şiva'yı görünce önünde başını eğerek onu metheden bir ilahi okumuştur.

Methiyeyi okuyarak bütün günahlarından kurtulan dört yüzlü tanrı Brāhma, Şiva liṅgasını³⁵ bu kutsal göle inşa etti.

İlk inşa ettiği liṅgayı Hari'nin kutsal hac yerine, ikincisini de kendi hac yerine inşa etti. Üçüncüsünü, Batı'ya ve dördüncüsünü Sarasvatī nehrinin kıyısına inşa etti. Brahmanlar, bu tirthaları ziyaret ederler ve oruç tutarlardı, böylece sonsuz mutluluğa erişirlerdi.

³⁵ Tanrı Şiva'ya ait olduğu düşünülür ve taştan ya da benzeri bir maddeden yapılmış bir sütunla veya daha küçük bir şeyle simgelenir. Şiva kendisinin görünmediği ama kendisine ait on iki biçiminin olduğunu söyler ki bunlar Hindistan'da on iki farklı yerde bulunan on iki liṅgadır. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:113-114).

Eski Satya çağında Şankara tarafından Sarasvatī'nin kuzeyine inşa edilen kutsal līṅga, Çatumukha adı ile anılırdı. Kālī çağı yaklaştığında ise Vasishṭha'nın kutsal barınağında yaşayanlar Çaturmukha'yı kurdular ve dinsel huzurun zirvesine ulaştılar.

Böylece ünlü Sthāṇu tirthayı duyan birinin bütün günahlarından kurtulacağını sana anlattım.

3.26.

**Pārvatī'nin Açık Tenli Bir Formu Elde Edebilmesi İçin Yaptıkları;
Tanrıça Kauṣikī'nin Doğumu, Şiva'nın Mahāmaithunası; Agni'nin
Şiva'nın Tohumlarını İçmesi; Gaṇeṣa'nın Doğumu**

Pulastya dedi ki: “Rudra Viṣvakarman'dan rahat bir şekilde yaşayabilecekleri bir ev inşa etmelerini istedi.” Bunun üzerine Viṣvakarman Rudra ve eşi için yedi büyük odası bulunan bir ev inşa etti.

Şiva ve Umā evlerinde mutlu bir şekilde yaşarken, bir gün Rudra Umā'ya Kālī diye hitap etti. Kālī ismi de Umā'nın isimlerinden biriydi ama bu isim aynı zamanda siyah biri olduğunu ifade ediyordu. Bunun üzerine Umā sarı bir cilde sahip olabilmek için çile çekerek dua etmeye başladı. Açık bir ten rengine sahip olabilmek için yüz yıl boyunca Brahma'ya yalvardı. Sonunda Brahma göründü ve “Ne istiyorsun, ey çile çekerek bana dua eden kadın? diye sordu. Umā “Lütfen beni açık tenli yap.” dedi.

Brahma onun isteğini kabul etti. Koyu ten rengi, onun bütün vücudundan sıyrılarak tanrıça Kātyāyanī'yi oluşturdu. Umā'nın bu siyah ten renginden oluşan tanrıçaya Kauşikī adı verildi. İndra Kauşikī'yi kız kardeşi olarak almak için Brahma'ya dua etti. Bu isteği kabul edilince kendisinin kız kardeşi olarak ilan ettiği Kauşikī'yi Vidyadharalar ülkesine götürdü ve oraya yerleştirdi. İndra ona binek hayvan olarak bir de aslan verdi ve şöyle dedi: “Lütfen burada kal ve tanrıları koru. Düşmanları öldür. Böylece tanrıların hepsi sana itaat edecekler.”

Şiva ve Umā asırlar boyu mutlu bir şekilde yaşadılar. Ancak İndra Şiva'yı bir erkek çocuğu sahibi olmasını istedi. Bu durum Umā'yı kızdırdı. Umā Rudra olmadan da bir erkek çocuğu sahip olabileceği göstermeye karar verdi ve kendi vücudundan dörk kolu olan bir erkek çocuğu meydana getirdi. Sonra bu çocuğu Şiva'ya takdim etti. Rudra bir oğlu olduğu için mutlu olmuştu.

Şankara “Ben olmadan meydana getirdiğin bu çocuk Vināyaka olarak tanınacak” dedi. Sonra Rudra onu Ganaların kralı olarak tayin etti.

3.27.

Şumbha-Nişumbha'nın Hikayesi_ Vindhya'da Tanrıça İle Savaş; Çannda ve Muñda'nın Öldürülmesi. Tanrıçanın Uzuvarından Mâtıların Doğumu ve Asurlarla Savaşı; Rakta-bīca, Nişumbha ve Şumbha'nın Öldürülmesi; Tanrıların Tanrıçaya Övgüsü

Ermış Kaşyapa'nın Danū adında bir karısı vardı. Danu'dan Şumbha, Nişumbha ve Namuçi adında üç erkek çocuğu olmuştu. Bu çocuklar ve bu çocukların soyundan gelenler Davanalar olarak biliniyordu. Bu üç çocuktan her biri İndra'dan daha güçlüydü.

İndra'nın kendisini öldürmek için harekete geçtiğini gören Namuçi İndra'nın kendisine ulaşmaması için güneşin iki tekerlekli at arabasının tekerleklerine saklandı. İndra Namuçi'ye asla onu bir savaş aleti ile öldürmeyeceğinin sözünü verdi. Bunun üzere Namuçi bu söze güvenerek saklandığı yerden çıktı ve yer altında yaşamaya başladı. Fakat İndra sözünü tutmadı ve kutsal silahı vacra ile Namuçi'yi öldürdü.

Bir kişinin sözünden geri dönmesi büyük günahdır ve bu nedenle İndra Namuçi'yi öldürdüğü için büyük bir günah işlemişti. Bu günahın bedelini ödemek için birkaç tīrthada banyo yaparak bu günahından arındı.

Namuçi'nin kardeşleri Şumbha ve Nişumbha İndra'nın Namuçi'yi öldürdüğünü duyduklarında çok sinirlendiler. Çok büyük ve güçlü bir orduyla tanrılara saldırdılar. İndra'nın komutanlığını yaptığı tanrılar cesurca savaştılar ancak bu denli sinirli ve kuvvetli ifritlerle savaşmak kolay değildi. Davanalar, tanrıları açık bir şekilde yendiler, Şumbha ve Nişumbha üç dünyanın da hükümdarı oldular.

Raktabīca, Çanḍa ve Muṇḍa, Mahisha'nın arkadaşlarıydı. Bir gün Çanḍa ve Muṇḍa, Şumbha'ya Vindhya dağlarında yaşayan güzel bir kız olduğunu söylediler. Bu kızın Şumbha için iyi bir eş olabileceğini düşündüler. Bu kız İndra tarafından Vindhya dağına götürülen tanrıça Kauşikīydi. Şumbha, Sugriva adındaki bir ifritle bu güzel dağ tanrıçasına haber yolladı.

Sugriva tanrıçaya ulaştığında şöyle dedi: “Üç dünyanın efendisi Şumbha benim de efendimdir. O, üç dünyanın tamamının ebedi sahibidir. Sen de sahip olduğun üstün faziletler sayesinde bir mücevher gibisin. Bu yüzden sen Şumbha veya onun kardeşi Nişumbha ile evlenmeye en uygun kişisin.” dedi.

Kauşikī memnun bir şekilde dedi ki: “ Ancak kendisiyle evleneğim kişinin beni bir savaş meydanında yenebilecek güç ve kabiliyette olmasını isterim. Lütfen bu isteğimi Şumbha'ya iletiniz. Eğer beni yenmeyi başarabilirse bu gücün hakimi ile gönül rahatlığıyla evlenebilirim.”

Sugriva gitti ve tanrıçanın söylediklerini Şumbha'ya ilettili. Tanrıçanın kendinden emin bu tavrı karşısında ifritler çok sinirlendi ve güçlü bir savaşıçı olan ifrit Dhūmrāksha'yı tanrıçanın ikametgahı olan Vindhya dağlarına gönderdiler. Fakat Dhūmrāksha tanrıça Kauşiki'yle karşı karşıya geldiği an keskin ve yakıcı bakışları ile bütün Danava ordusunu yakıp kül etti. Bunun üzerine Şumbha, Çanđa ve Muñđa ile beraber Ruru adında başka bir ifriti Kauşiki'nin üstüne yolladı. Tanrıça binek hayvanı olan aslan ile beraber ifritlerin ordusuyla savaşımaya başladı ve birçoğunu da öldürdü. Durgā'nın anlından Kālī adında başka bir tanrıça ortaya çıktı. Vücudunun her yerinden kan damlıyor ve boynunda kafataslarından oluşun bir kolye vardı. O da ifritlerle savaşımaya başladı. İfrit Ruru Kālī'ye saldırdığında onu bir kılıç darbesiyle öldürdü. Sonra avuçlarıyla kafatasındaki saçları yoldu. O sırada saçından bir tel yere düştü ve bu saç telinden Çanđamāri adında başka bir tanrıça ortaya çıktı, vücudunun yarısı açık renkli geri kalanı da tamamen koyu renkliydi. Bu sahnelere tanık olan Çanđa ve Muñđa, Çanđamāri'nin galibiyetini takdir ederek kabul ettiler. Ancak tanrıça onların ellerini kollarını sallayarak gitmelerine izin vermedi, gökyüzüne kadar onları kovaladı ve sonunda yakaladı. Onları tanrıça Kauşiki'ye geri götürdüğünde başlarını uçurdu ve kafataslarını diğer kafataslarının yanına ekledi.

Kālī geriye kalanları muhteşem silahlarıyla yok etti. Ancak yenilgiyi kabul edemeyen davanalar son kozları Raktabīca'yı da savaşıa kattılar. Ancak Raktabīca'nın vücudundan ne zaman bir damla kan yere düşse, düşen her

damladan Raktabīca gibi bir ifrit ortaya çıkıyordu. Raktabīca savaş esnasında yara aldığından savaş alanı yüzlerce, hatta binlerce Raktabīca ile doldu.

Kauşikī bu olağanüstü durumu görünce Kālī'ye: "Bu asurayı ancak ortak bir mücadele ile yok edebiliriz." dedi. "Ben kutsal silahlarımla onu vuracağım ve sen de benim yanımda yer alarak onun vücudundan çıkan her kan damlasını yere düşmeden yutacaksın. Böylece kanı yere düşmemiş olacak."

Kālī söylenenleri yaptı böylece Raktabīca'yı yok etmeyi başardılar. Bunun üzerine Nişumbha bir kılıçla Kauşikī'ya saldırdı. Fakat tanrıça oklarıyla onun kollarını doğradı. Nişumbha ölünce Şumbha mücadeleye katıldı ama tanrıça onu da oklarıyla öldürdü.

Liderlerinin öldüğüne gören diğer ifritler kaçtılar. Böylece dünya bir kez daha ifritlerin elinden kurtularak özgürlüğüne kavuşmuştu. Tanrılar tanrıça Kauşikī'ye dua etmeye başladılar. Kauşikī ne zaman ona ihtiyaçları olursa geri döneceği sözünü vererek ortadan kayboldu.

3.28.

Şankara'nın Kaybettiği Tecalarını Tekrar Elde Edebilmek İçin Gösterdiği Mücadele; Kedāra-tīrtha'nın Oluşumu; Asura Mura Efsanesi; Dört formlu Vişṇu; Vişṇu'nun Dört Formunun Betimlemesi; Mura'nın Vişṇu Tarafından Öldürülmesi

Nārada dedi ki: “Mura olarak bilinen kişinin ve babasının kim olduğunu, Mura'nın niçin Vişṇu tarafından öldürüldüğünü lütfen bana anlatır mısınız?”

Pulastya dedi ki: “Dinle, tanrılar ve ifritler arasında geçen bu kutsal ve harikulade hikâyeyi sana anlatacağım.”

Ermiş Kaşyapa'nın Mura adında bir oğlu vardı. Bu oğul ifritlerin savaş alanında tanrılar karşısında mağlup olduğunu gördü.

Mura öldürülme korkusuyla yıllar boyunca tanrı Brahma'ya ibadet ederek dua etti. Brahma sonunda Mura'nın dualarından memnun olarak ona bir lütuf bahşetmeye karar verdi. Yüce tanrı Brahma Mura'ya şöyle seslendi: “Ey oğul. Sana bahşetmem için benden bir lütuf dileyebilirsin!”

“Savaş alanında bir kişiye dokunduğum an o kişinin ölümsüz olup olmadığına bakılmaksızın orada ölmesini sağlayabileceğim bir güce sahip olmak istiyorum.” dedi.

Brahma, ona bu gücü bahşetti. Bu şaşırtıcı lütuf onu yenilmez biri haline getirdi. İfrit bu lütufla onurlandırılır onurlandırılmaz tanrıların cennetine saldırdı. Orada bulunan herkese tanrı, Yaksha ya da Kinnara demeden meydan okudu. Amarāvati'ye ulaşarak İndra'ya şöyle dedi: “Ey bin gözlü İndra! Ya benimle savaşsın ya da cenneti terk edersin.”

İndra büyük fili Airāvata ve vacrasını Mura'ya kaptırdı ve tanrıların kralı karısı ve çocukları ile birlikte Kālindī nehrinin kıyısına yaptığı şehirde yaşamaya başladılar.

Mura bir seferinde dünyayı ziyarete gelmişti kral Raghu tanrılara ibadet etmekle meşguldü.

Mura Raghu'ya şöyle dedi: “ Benimle dövüş ya da artık tanrılara adanma ve ibadet etme. Zira tanrıların hepsi benimle yaptıkları savaşta yenildiler.”

O sırada ermiş Vaşishṭha araya girdi ve şöyle dedi: “Niçin senin tarafından kolayca mağlup edilebilen insan ırkıyla dövüşmek istiyorsun? Onlar zaten senin tarafından yenilgiye uğratılmıştı. Senin gücünle boy ölçüşebilecek birisiyle dövüşmelisin. Niçin gidip Yama ile dövüş müyorsun?”

Bunun üzerine Mura Yama'nın şehri istila etti. Yama ifritin yenilmezliğinin şöhretini daha önceden biliyordu. Bu nedenle aceleyle bir bufaloya binip yardım istemek için Keşava'nın yanına gitti.

Keşava Yama'nın anlattıklarını dinledi ve şöyle dedi: "Git ve o büyük ifriti bana yolla."

Yama şehrine geri dönüp Mura ile karşılaştığında şöyle dedi: " Ey Mura! Ey ifritlerin lideri! Ne yapmak istiyorsun niçin benim şehrimdesin anlat bana."

Mura dedi ki: "Ey Yama! Her şeyin benim kontrolümde olduğunu kabul edeceksin. Aksi takdirde başını kopartacağım."

Bu sırada Yama dedi ki: "Ey Mura. Eğer şu an beni yöneten ve sınırlayan güçten korursan şüphesiz ki senin yönetimine girip sana boyun eğeceğim."

Mura ona şu soruyu sordu: "Seni yönetenin kim olduğunu bana söyle. Hiç şüphe yok ki onunla dövüşüp onu öldüreceğim."

Yama şöyle cevap verdi: " Beni yöneten kutsal disk ve topuzun taşıyıcısı, ebedi tanrı Vishnu'dur.

Dünyaların efendisi Kshīroda olarak isimlendirilen okyanusta yaşar. Eğer gidip onunla savaşır ve kazanırsan senin yönetimine girip sana itaat edeceğim.”

Bu konuşmadan sonra Mura Şesha yatağında dinlenen Canārdana'nın ikametgâhına ulaştı. Vishnu: “Ne istiyorsun? Niçin buraya geldin? diye sordu. Mura; “Seninle savaşmak istiyorum.” diye cevap verdi.

Vishnu “Benimle dövüşmek için bu kadar isteklisin de niçin kalbin bu kadar çok atıyor? Korkuyor musun? Ben kalbi korkudan bu denli hızlı çarpan biri ile dövüşmem.” dedi.

Bu sözlerin üzerine Madhu'nun katledicisi Mura, söylenenlerin gerçek olup olmadığını anlamak için ellerini göğsüne doğru götürdü ve kim, nasıl titriyormuş derken Hari diskini, düşmanının kalbine doğru fırlattı; diğer tanrıların da Vishnu'ya yardımı ile ifrit yok edildi.

İfrit Mura'nın yok ediliş hikayesini anlatan bu efsane, insan-aslan (Nṛsimha) tanrının (Mura'nın yok edicisi) Murāri olarak ün kazanmasına sebep olmuştur.

2. BÖLÜM

SAROMĀTMĀYA

3.29.

Brahma-saraların Yüceliği ve Kapsamı

Sarasvatī ve Dṛshadvatī arasındaki Kuruncāngala'da bulunan gölün yüceliği hakkında ermiş Lomaharshana ve büyük Brahmanlar konuştular. Saygıdeğer Brahmanlar dedi ki: “Gölün erdemini, tīrthaların özelliğini, tanrıların görkemini ve Vāmana'nın doğumunu bize anlatır mısınız?”

Bu sözleri duymaktan hoşnut olan ermiş: “Brahmanları selamlayıp, Brahma, Vishṇu, eşi Lakshmī ve tanrı Şiva'nın önünde eğilerek onlara olan saygısını gösterdi ve büyük tīrtha Brahmasaraları size anlatacağım.” dedi.

Kali ve Dvāpa arasında yer alan ve Vişveşvara'dan Devavara'ya, Nṛpāvana'dan Sarasvatī'ye kadar uzanan bu büyük gölün ve diğer kutsal yerlerin Vāmana Purāṇa'da anlatılan hikâyelerini dinleyin.

Başlangıçta Rāmahrada olarak bilinen, Tarantuka ve Arantuka arasında yer alan bu kutsal sunak Kuru tarafından işlenerek Kurukshetra adını almıştır.

3.30.

Vāmana Efsaneleri, Bali'ye Daityaların Kralı Olarak Taç Giydirilme

Töreni

Ṛshiler dedi ki: “Vāmana'nın yüceliği ve onun doğumunu, Bali'nin krallığının İndra tarafından nasıl ele geçirildiğini bize anlatır mısın?”

Lomaharshana dedi ki: “Ey ermişler! Vāmana'nın doğumunu, ününü ve ikametgâhı Kurucaṅgala ile ilgili hikâyeyi dinlemekten hoşnut olacaksınız.”

“Ey büyük Brahmanlar! Eski günlerde doğan ifrit ailelerinden Virocana'nın oğlu Bali'nin öyküsünü dinleyin.”

Geçmişten bugüne değin Daityaların en başta geleni Hiraṇyakshipu'nun oğlu büyük bir üne sahipti ve kral Hiraṇyakshipu öldükten sonra üç dünyanın da krallığının yönetimini ele geçirdi.

Sonra Bali ifritlerin yaşadığı krallığını kurdu ve bu krallığının gücünü ispatlamak için İndra ile savaştı.

Lakshmī ona şöyle dedi: “Ey ifritlerin görkemli kralı Bali! İndra ile savaşacağın için mutluyum. Hiç şüphe yok ki senin gibi büyük Asura ailesinin soyundan gelen biri, İndra ile iyi mücadele edecektir. Böylece büyükbaban

Hiraṇyakshipu seninle gurur duyacaktır. Bu mücadele bütün tanrılar ve tanrıçalar tarafından da memnuniyetle karşılandı.

Dans ve müzik yeteneğine sahip Apsaraslar ve bütün kâinat, Bali'ye itaat etti. Bali, Brahman'ın öğretilerinin yenilmez koruyucusuydu.

3.31

Vāmana Efasanesi, Devalar Kaşyapa İle Brahmaloğa'ya Giderler

Ermişler dedi ki: “Bize tanrıların hangi koşullar altında dövüştüğünü ve en yüce tanrı Vishṇu'nun Vāmana formuna nasıl girdiğini anlatır mısınız?”

Lomaharshana dedi ki: “İndra, üç dünyasında Bali tarafından işgal edildiğini görünce annesi Aditi'nin erdemli ikametgâhına gitti ve ona şu soruyu sordu: “Ādityalar, Dānavalar tarafından nasıl mağlup edilebilir?”

Aditi şöyle cevap verdi: “Ey oğul İndra. Bali senin ya da Marutlar tarafından yok edilemez. O ancak savaş meydanında Vishṇu tarafından öldürülebilir. Bali'yi başka biri öldüremez.”

Bunun üzerine Brāhma'yı iyi bilen babam Kaşyapa'ya ifritin nasıl yok edilebileceği bunun için neler yapmam gerektiğini danışmaya karar verdim.

Sonra tanrılar Aditi ile beraber Kaşyapa'nın yanına gittiler. Tanrıların ilk koruyucusu güneş gibi parlak, vücudu siyah bir geyik derisi kaplıydı. Güzel kokusu etrafa yayılırken etrafını ateş gibi parlatıyordu. Vedanın öğreticisi Brahma'nın koruyucusu ve tanrıların babası Kaşyapa var olan her şeyin yaratıcısıydı.

Aditi ile beraber gelen bütün tanrılar, kahramanlar ve ermişler onun önünde eğildiler ve Aditi şöyle dedi:

“En üstün güce sahip olan oğlumuz Indra ve Bali savaşacaklar. Ancak biliyorsunuz ki Bali, Indra tarafından mağlup edilemez.” Oğlu ile ilgili bu sözleri duyan dünyanın yaratıcısı Kaşyapa aklından Brāhman'ın cennetini yaratıp oraya doğru ilerleyerek şöyle dedi: “Ey Indra, biz Brāhman'ın gizemli cennetine gidiyoruz. Onu Bali'nin yenilmez gücüne karşı bilgilendireceğiz.”

Brāhma'yı görme arzusu ile Brāhman'ın cennetine ulaştılar. Brāhma'nın görkemli cennetinde ilerlerken vedalardan ilahiler hep bir ağızla muhteşem bir ahenk içinde seslendiriyorlardı. Kâinatın büyük babası, tanrıların ve ifritlerin koruyucusu Brāhma vedalara dayanan bilgileri ile orada oturuyordu. Prācapatiler ise ona ibadet ediyordu. Büyük Brahmanlar, Marutlar, Vişvakarman, Vasular, güneş, ay, gün, gece, geceyarısı, ay ve altı mevsimde oradaydı. Kaşyapa ve diğerleri onu görünce bütün günahlarından, tutku ve arzularından sıyrılarak onun ayaklarına kapandılar. Tanrı Brāhman, tanrıların

lideri, onların bu samimiyetlerini görünce bütün ihtişamıyla çok memnun olduğunu söyledi.

3.32.

Vāmana Efsanesi, Brāhma Tanrılara Śveta-dvīpa'ya Gitmelerini ve Orada Kurban Sunmalarını Tavsiye Etti

Brāhma dedi ki: “Bende erdemli bir amaç uğruna çabalayan siz değerli tanrıları düşünüyordum.” Ey büyük tanrılar hiç şüphe yok ki istekleriniz yerine getirilecektir. Sadece ifrit Bali değil, üç dünyanın tamamında düşmanları tarafından ele geçirilen bütün tanrılar serbest bırakılacaktır.”

Bütün dünyaların tanrısı ve kâinatın ebedi efendisine Kaşyapa ve diğerleri “Başlangıçta var olan ilk tanrı” diye haykırarak sadakatlerini dile getirdiler.

Brāhma onlara Amṛta olarak bilinen bölgeye gitmelerini ve orada inzivaya çekilerek tanrıların düşmanlarının elinden kurtulmasını sağlayacak nimet için çile çekmelerini söyledi.

Ardından Aditi ve Kaşyapa da bu nimete sahip olabilmek için Brāhma'nın ayaklarına kapandılar ve onu selamlayarak bağlılıklarını ifade ettiler.

Aditi ve Kaşyapa şöyle dedi: “Bali’yi yenebilecek, tanrıları düşmanlarının elinden kurtarabilecek güce yalnız sen sahipsin. Lütfen bizim oğlumuz olarak bize bu yüce lütfu bağışla.”

3.33.

Kaşyapa’nın Nārāyaṇa’ya Övgüsü

Kaşyapa dedi ki: “Selamım senin üzerine olsun ey Devadeva (tanrıların tanrısı)! Ekaṣṛṅga (ilk olan), Vṛshārcci (ışığın efendisi), Śindhuvṛsha (okyanusun lideri), Suravṛsha (tanrıların en iyisi), Anādisambhava (başlangıcı olmayan ve yok edici), Kapila (ermiş Kapila), Sarvabhūtapati (büyük yaratılmışların efendisi), Dharmādharma (doğruyu ve yanlışını bilen), Amṛteṣaya (Amṛta’da uzanan), Sanātma (sonsuz), Padmanābha (lotus göbekli), Bahurūpa (birçok forma sahip olan), Haṁsa (kainatın toprağı), Hṛshīṣa (duyu organlarının yöneticisi), Viraca (tutkusuz), Argaca(ilk doğan), Dharmaca (Dharma’nın oğlu), Dharmanābha (kanunun merkezi), Śatakratuṇābha (yüzlerce kurban töreninin merkezi), Sūryateca(güneş ışığı), Sahasraṣiras (yüz başlı), Sahasrabāhu (bin kollu), Sahasramūrti (bin formulu), Saharāsyā (bin yüzlü), veda-vadya (vedalarda bilinen), Dyau (cennet), Mātariṣvan (rüzgarlı), Metṛ (dünyasal sistemin lideri), Samidhas (kurban ateşinin odunu), Pramayaçña (yüce kurban), Soma (Soma içeceği), Sthavira (yaşlanmyan), Trinayona (üç gözlü), Viṣva (kainat), Viṣvagoptṛ (kainatın koruyucusu), Pavitra(kutsal), Viṣvabhava (kainatın kaynağı), Divalpati (gökyüzü tanrısı), Vācaspati (tanrının sesi ve konuşması), parlayan ateş,

Varuṣa (yaratana), Varārthinām Varada (nimetleri veren), kurbanların ruhu sana selam olsun.

3.34.

Vāmana Efsanesi, Viṣṇu'nun Nimet Bahşediliciği, Aditi'nin Gōvde Gōsterisi

Bu efsane Lomaharsashna'nın Şu sōzleriyle başlar: "Brahman'ın en mōkemmell ilahisi işitiliyor." İlahide ōzet olarak Brahman'ın Kaşyapa tarafından korunduğu ve tanrı Nārāyaṇa'nın bundan ōok memnun olduğu anlatılmaktadır. Tanrılar dedi ki: "Ey bōyōk tanrımız! Onu tanrıların koruyucusu, muhafızı ve sığınağı olması iĉin bağışla!"

Aditi dedi ki: "Selam, kōtōlōđōn ve bōyōnōn ortadan kaldırıcısı; selam sana lotus ŉelengi, en ōstōn tanrımız, iyi şans, ilk yaratıcı, lotus gōzllō, lotus gōbekli ve o ki lotus ŉiĉeđinin tam ortasında oturan sevgili Lakshmī, kendini tutan ve bōtōn dōnyayı tutan, lotusun ve kılıcının destekleyicisi, altın tohumlu, kurban adanan, bilgin, yoginin meditasyon nesnesi, eşsiz, her Şeyden ōstōn olan."

"En ōstōn gōrōř ve yeteneğe sahip olan ve bōtōn her Şeyin yaratıcısı doğmamış ve değişmeyen, doğum ve ōlōmōn hākimi Viṣṇu'yu selamlıyorum."

3.35.

Vāmana Efsanesi, Vishṇu Ona Bir Nimet Bahşeder. Vishṇu Aditi'nin Rahmindedir

Lomaharshana dedi ki: “Böylece o (Vishṇu) teskin edildi. Vasudeva, bilinen ve bilinmeyen bütün bu olanların onun görüşü ve bilgisi dahilinde olduğunu düşündüğünü ona söyledi.”

Aditi dedi ki: “Ey Efendimiz sana bütün sadıklığımızla itaatkârız ki eğer sen sadıklığımdan memnun isen, bana oğlum İndra'yı üç dünyanın da efendisi olması için ver.”

Aditi hamile kaldı. Bütün dünya, yerküre titredi. Artık Kṛshṇa rahimde oturuyordu. Yüce yüksek dağlar çalkalandı, büyük okyanuslar alt üst oldu. Vishṇu rahmin içinde bulunuyordu ve ifritlerin huzursuz hareketleri Brahman tarafından bastırıldı.

3.36.

Vāmana Efsanesi, Prahlāda'nın Vishṇu'ya Övgüsü

Lomaharshana dedi ki: “Bali Prahlāda'ya büyükbabasını sorar. Vefalı ve sadık büyük ifrit dedi ki: “Prahāda ifritlerin efendisi büyük tanrı Hari'yi aklında ara. İfrit, meditasyonla onun aklını yönetti ve Prahada ciddi bir şekilde düşünmeye başladı. Canardana nerede olabilirdi.” Prahlāda Aditi'nin rahmindeki Vāmana formunu gördü. Bu formun tanrıların tanrısı kâinatın özü, doğurgan, başlangıçsız, kâinatın başlangıcı, arzu edilen, Hari olarak bilinen ve nimetlerin bahşedicisi olduğunu anladı. Uzağın ve yakının efendisi, önceki ve sonraki sığınağımız, ölçünün ölçüsü, efendilerin efendisinin, Vishṇu'nun kendi kendine yarattığı Vāmana olduğu anlaşıldı.

Onun yarattığı sayısız başlangıç okyanustaki ardı ardına gelen dalgalar gibidir ve dalgaların kıyıya her vuruşu yok oluşu temsil eder. Bu yok oluşlar ise yeni doğumların kaynağıdır ve bunu yapan akıl almaz, yüce Vasudeva'dır. Ona itaat ediyorum. Kendi kendine ışık veren tanrıların tanrısı olarak bilinen saygıdeğer, günahsız ve bütün yarattıklarına da kendine verdiği gibi ışık veren ulu efendi Hari'yi saygıyla itaat eder ve selamlarım. Efsane şu şloka ile sona erer: “Dünyadaki ve bu büyük okyanustaki yaşamın Kṛshṇa'dan başka kurtarıcısı yoktur.

3.37.

Vishnu'nun Vāmana (cüce) olarak bedenlenmesi. Vāmana'nın Bali'nin yacñasına gitmesi

Prahlāda dedi ki: “Yaratıcıların en mükemmeli! “Beni en iyi şekilde yaratmasına rağmen yaptığım budalalık nedeniyle bir günahkâr olmaktan kurtulamadım ve o beni kötü arkadaşlarımdan dolayı lanetledi.”

Prahlāda dedi ki: “Cahilliğim, öfkem ve hiddetim nedeniyle bir hata yaptım ve bu nedenden dolayı sizin tarafınızdan lanetlendim. Çünkü benim ayırt edici üstün aklım ve bilgeliğim baskı altında tutuldu.”

Lomaharshana dedi ki: “Bugünden itibaren büyük, sonsuz Hari'ye adanmalısın; ancak o senin kurtarıcın olabilir.” “Bütün istek ve arzuların yerine getirilmesi ile ilgili Aditi, istenilen nimeti bahşetti ve görkemli tanrımız, başka bir forma bürünerek rahimde hızla akarak oluştu.” “On aylık bir süreden sonra tanrı Govinda'nın doğma zamanı gelmişti ve Vāmana biçiminde dünyaya geldi.” “O tanrıların tanrısı Vishnu tarafından vücutlandırılan ve tanrıların annesi olan Aditi tarafından dünyaya getirildi.”

Brahman dedi ki: “Selam sana yenilmez, sınırsız olan değişmeyen, sabit olan, kâinatın yol göstericisi. Selam her şeyin tamamlayıcısı olan, sonsuz tanrı, hepimizin kalbinde uyuyan ve oturan. Selam sana ustaların ustası, meditasyonun bütün sihirli gücünü içine hapsedmiş ve duyguların hepsine sahip olan...”

Sonra Brahman Vishnu'ya siyah bir geyik derisi verir. Kutsal Bṛhaspati ona (Vishnu) aziz ipliği verir. Brahmanın oğlu Marīçi, bir Āshāḍha asa (sopa) verir. Vasishṭha bir kamaṇḍalu, Angira ipek bir elbise, Pulaha bir koltuk ve Pulastha bir çift sarı elbise verir.

Praṇava ve her türlü bilgi ile bezeli Vedalar, Şastralar, Sāṃkhya ve yoga sistemi tamamen ona (Vishnu) dayanır. Birbirine dolanmış saçlarıyla, asası, şemsiye ve Kamaṇḍalu ile doğan Vāmana ondan (Vishnu) yaratılmıştır. Vāmana yavaşça küçük adımlarla yürüdüğü zaman bütün dünya, dağlar okyanuslar ve adalar sarsıldı ve Bṛhaspati, ona sevinmesi ve eğlenmesi için kutsal yolu gösterdi.

3.38.

Vāmana Efsanesi, Vāmana Bali'den Kendi Üç Adımına Eşit Bir Kara Parçası İstedi. Bali Bu İsteğini Yerine Getirdi. Vāmana, Evrensel Formunu Gösterdi ve Bali Pātāla'ya Gönderildi

Lomaharshna dedi ki: “Bali dünyada dağların ve ormanların alt üst edildiğini görünce büyük bir saygıyla Şukra'nın önünde eğilerek okyanusların, dağların ve ormanların neden bu hale getirildiğini ve Asurlar tarafından sunulan kurbanın kutsal ateş tarafından niçin kabul edilmediğini sordu?”

Vedaların bütün bilgisine sahip olan Şukra, Bali'nin bu sorusunu şöyle cevapladı: “Ey büyük ifrit! Bir gün kainatın kaynağı Hari Kaşyapa'nın evinde cüce formuna bürünmüştü ve kurban vermeye gidiyordu. Ancak o kadar güçlüydü ki attığı her adım dünya üzerindeki okyanusların çalkalanmasına ve bütün dağların alt üst olmasına neden oldu. Zaten diğer bütün tanrılar, ifritler, Gandharvalar, Yakshalar, Rākshasalar, Pannagalar³⁶ dünya, su, ateş, rüzgar, gökyüzü, yani her şey onun tarafından yaratılmıştı. Her biri onun parçası olan dünyanın yaratıcısı, her şeyi bir arada tutan ve taşıyan Krshṇa idi.

İfritler ve tanrıların düşmanları onun bu gösterişli yaratıcılığının eseriydi ve bu nedenle ateş ifritlere ait bu adakları kabul etmek istemiyordu.

Vāmana'nın gücü karşısında ezilen Bali, ey Şukra! Ulu ve ebedi tanrıyı görmek için ne yapmam gerektiğini lütfen bana söyler misiniz?

Şukra dedi ki: Ey ifrit! Tanrılar vedik bilgilerde de bahsedildiği gibi kendilerine kurban sunulmasından çok hoşlanır.

³⁶ Yer altı yılanları. (J.Dowson, 1953:229)

3.39.

Mārkaṇḍeya Övgüleri, Kutsal Sarasvatī Nehrinin Kurukshetra’da

Yer Alması

Ermişler dedi ki: “En kutsal nehir Sarasvatī nasıl oldu da yüce Kurukshetra’ya doğru akmaya başladı.” Lütfen bize eski ve geleneksel tūrthaların hikâyelerini anlatır mısınız?

Lomaharshna dedi ki: “O bütün günahları yok eden, incir ağacının yetiştiği, binlerce dağın arasından geçen, kutsal suları taşıyan nehirdir. Dvaita olarak bilinen ormanın içinde yer alır. Plaksha civarında Sarasvatī’yi gören büyük ermiş Mārkaṇḍeya Sarasvatī’nin önünde eğildi ve tanrıya şükretti.

Ey Tanrıça! Sen bütün yaratılanların ve tanrıların erdemli annesisin. Ateşin odunu, bulutların dünyanın tamamına kapsadığı gibi sende Brāhmanların ve kainatın bütünü içinde barındırır ve saklarsın.

Ey tanrıça Sarasvatī! Senin üç önemli özelliğin: Görüntün, ezeli ve ebedi oluşun, mükemmel formundur.

Ey Devī! Vedalarda da açıklandığı gibi Soma kurbanı, Havir Kurbanı ve Pāka kurbanı senin mutlak varlığının ve mükemmelliğinin göstergesidir.

Senin mükemmel görüntünü anlatmaya benim gücümde yeteneğimde yetmez. Zaten sen hiçbir şekilde ve hiçbir kimse tarafından anlatılmayacak kadar mükemmelsin.

O kâinatın tamamıdır. Vishnu, Şiva ve Brâhma'dır. Ay, güneş, gezegenler, kâinatın ruhu ve büyük tanrıların hepsinin annesidir. Sâmkhya ve vedalar tarafından şu şekilde tasvir edilmiştir: Başı, ortası ve sonu yoktur. Bütün faydalı özelliklere ve bölünmez kâinatın içine işlemiştir. Dünyanın ve üzerindeki her şey onun bir parçasıdır. Yaratılmış ve var olan her şey senin bir yansımandır. Tanrıça Sarasvatî büyük ermiş Mârkeṇḍeya tarafından Vishnu'ya ait bu sözlerle memnun edilince şöyle dedi: “Ey Brâhman beni her nereye istersen götürebilirsin, hiç yorulmadan oraya kadar giderim.”

Başlarda kutsal olarak bilinen ancak sonra ermiş Kuru tarafından işlenip kutsanan Kurukshetra'nın ortasında hızlıca akmaya başladı.

3.40.

Kurukshetra'ya Övgü, Kurukshetra'nın Kuralları

Lomaharshana dedi ki: “Ermiş Mârkeṇḍeya'nın övgülü sözlerini duyar duymaz nehir Kurukshetra'nın içine doğru akmaya başladı.”

Kutsal sularıyla Sarasvatî Kurukshetra'nın içinde ilerlerken kutsal Rantukaya'ya vardı.

Kuruksheṭra’da ermişler tarafından ziyaret edilen bin tīrtha vardır. Bu tīrthaları hatırlamak büyük bir erdemdir. Oraları görmek ve orada banyo yapmak bütün günahları yok ederdi. Ayrıca tīrthaları hatırlamak tanrıları memnun ettiği gibi büyük bir inançla banyo yapanlar ise mutlak mutluluğa erişirdi.

Kuruksheṭra’ya gideceğim diyerek oraya ulaşmaya çabalayan kişiler ve orada yaşayacağım diyen kişiler bütün günahlarından kurtulurdu.

Hiç şüphe yok ki Sarasvatī’nin oluşturduğu gölde banyo yapan kişi Brāhman’ın erdemli bilgisine de sahip olurdu.

Bu kutsal tīrthalara giderek ziyaret edenler ya da aklından oraları düşünenlerin bütün günahları yok olurdu.

Ey büyük Brahmanlar! Uçsuz bucaksız ihtişamı ile bilinen Aditivana ormanı Aditi’nin bir erkek evlat sahibi olabilmek için çile çektiği yerdir. Bu nedenle orayı görüp banyo yapan kişiye tanrıların annesi Aditi tarafından bir oğul lütfedilir.

Vimala Tīrtha’da banyo yapan kişi ise Rudra’nın cennetini kazanır. Pāriplava Tīrtha’tı ziyaret eden kişi üç dünyada da korunur ve kutsandır.

Kauşiki Tırtha'ya ulaşan kişi ise sonsuz mutluluğa erişir. Dharañī Tırthaya ulaşan kişi ise bütün günahlarından kurtulduğu gibi büyük sabır göstererek yaşamına orada devam ederse sonsuz mutluluğa kavuşur.

Dakshāşra'ya giderek, Şilaka Şālāvatya'da Şiva'yı ziyaret eden kişi ise Aşvamedha kurbanının erdemini elde eder. Şālukinī'ye giderek orada Hari ile Hara'ya ibadet ederse cenneti elde eder ve bütün günahlarından kurtulur.

Ayrıca, ifritleri çok korkutan ve Rudra tarafından kurulmuş beş büyük göl vardır. Bu göller de tırthalar arasında yer alır.

Bir insan bu tırthalarda inançla banyo yapar ve Koṭīşvara Şiva'yı görürse beş büyük kurban sunmuş kadar büyük sevabı elde eder. Eğer biri kendi nefsinin kontrol etmeye alışmış ve büyük bir inançla Aşvi Tırthayı ziyaret ederse güzelliğe ve büyük bir üne sahip olur.

Vishnu tarafından bildirilen ve Varāha Tırtha olarak bilinen yeri ziyaret eden kişiler ise sonsuz mutluluğa erişir.

Ekahamṣa Tırtha'da banyo yapan kişi bin inek kurban vermiş gibi sevap kazanır. Brahmavedi (kurban sunakları) Kuruksheṭra ve Sanihita gölü kutsaldır. İnsanoğlu en üst düzeydeki mutlak huzura ulaşmak için çabalar. Gezegenler, yıldızlar, yıldız-gezegenler bir zaman sonra yok olacaklar. Ancak Kuruksheṭra'ya ulaşan insanlarda asla yok olma korkusu olmayacaktır.

Çünkü sürekli var oluşun sağlayıcıları Brahma, diğer tanrılar, ermişler Siddhalar, Gandharvalar, Apsaralar ve Yakshalar her zaman oradadır.

Hiç şüphe yok ki inançla Sarasvatī kutsal nehrinin sularının oluşturduğu Sthānu gölünde banyo yapan kişi istediği her şeye sahip olur. Tekrar tekrar af dileyerek Sarasvatīde banyo yapmak isteyen kişi Yakshalara şöyle dua etmelidir: “Ey Yakshaların efendisi, senin lütfun sayesinde kutsal ormanları, nehirleri ve Tīrthaları ziyaret etmek istiyorum, lütfen bunu önleyen bütün engelleri kaldır.”

3.41.

Ormanların, Nehirlerin ve Kurukshetra'nın Hikâyeleri

Ermişler dedi ki: “Yedi ormanlar ve dokuz nehirler olarak bilinen ve içinde banyo yapılması erdemli olan tīrthaları bize anlatır mısınız? Ey mükemmel Purāṇa okuyucusu, bize bütün detaylarıyla, kutsal tīrthaldaki kuralları ve yapılması gerekenleri de anlatır mısın?”

Lomaharshana dedi ki: “Kurukshetra'daki yedi orman, kutsal ve günahları yok edicidir. Kutsal Kāmyaka ormanı, büyük Aditi ormanı, kutsal Vyāsa ormanı, Phalakī ormanı, Sūryavana olarak bilinen yer, büyük Madhu ormanı, Sītā ormanı kutsal ve günahı yok edicidir.

Kutsal nehirlerin isimleri ise şöyledir: Kutsal Sarasvatī nehri, günah yok edici Kauṣhikī, çok kutsal olan Dṛshadvatī ve Hiraṇvatī nehirleri. Bu nehirlerin suları kutsaldır ve onların suları hiçbir zaman kirlenmez. Tīrthaların erdemleri sayesinde bu büyük nehirlerin suları kutsanmıştır.

3.42.

Kuruksheṭra Hikāyeleri

Lomaharshana dedi ki: “Hacılar ve Brahmanlar Rāma tarafından kan ile doldurularak inşa edilmiş Ramahrada’ya gittiler. Tanrılara ve atalarına Tarpaṇa sunarak memnun ettiler.”

Pitṛler dedi ki: “Sizi memnun edebilecek bir nimet seçin. Şüphesiz ki isteğiniz her neyse yerine getirilecektir.” Bunun üzerine Rāma saygıyla ellerini kavuşturarak gökyüzüne doğru dönerek atalarına şöyle dedi: “Eğer isteklerimizi yerini getirerek bizi memnun ederseniz, size en güzel biçimde dua edeceğiz.” Sizin kutsal gücünüz tarafından bütün günahlarımızdan arınmak istiyoruz.”

Bunun üzerine Pitṛler Rāma’nın bu sözlerine şöyle cevap verdiler: “Ey oğul! Senin atalarına saygın ve dindarlığın arttıkça bütün günahlarından kurtulacaksın. Senin göllerin ise günahları yok eden güçleriyle bilinecektir. Pitṛler bu nimetleri lütfedince oradan ayrıldılar.

Böylece Rāma'nın gölleri en yüce Bhārgava'ya ulaştı. Rāma'nın göllerinde ve Rāma'ya içten bir şekilde ibadet edenler mutluluğa ulaşacaklardır.

Ey Brahmanlar! Nefsine hâkim olarak Vaṁṣamūla hac yerine ulaşır, bütün ailesi ve ataları için banyo yapan kişi şüphesiz ki vücudunu bütün günahlardan arındırır.

Bu kutsal tīrthalarda banyo yaparak nefesine hâkim olan kişiler bir daha kaybetmemek üzere mutlak huzura ererler.

Sonra ulu Brahmanlar, güçlü Vishṇu tarafından Lokoddhāra Tīrtha olarak bilinen kutsal yere giderler, bu büyük gölde banyo yaparak cennetin sonsuz nimetlerini elde ederler. Ebedi Vishṇu ve sonsuz Şiva'yı memnun eden biri muhakkak ki günahlarından kurtulur.

Üç dünyada da çok ünlü olan Kapilāhrada Tīrthaya giderek tanrılara ibadet eden ve banyo yapan biri, bin kahverengi inek sunmuş ve Mahādeva'yı görmüş biri gibi olur ve günahları bağışlanır.

Sūrya Tīrthaya ulaşarak kendini kontrol edebilen tanrılara ibadet ederek oruç tutan kişi Agnishōma erdemine ulaşır ve Sūrya'nın cennetini elde etmiş olur.

Bin ışık saçan tanrı Sūrya'yı gören biri mutlak kurtuluşun bilgisi ile donatılır. Bhavānīvara'ya ulaşır dini kuralları tam anlamıyla yerine getirerek banyo yapan kişi tanrılara bin hediye sunmuş gibi olur.

Eski çağlarda Brahma'nın bilgisinden Surabhi doğdu ama nektarı içtiğinde aşağı dünyaya gönderildi. Dünya'nın annesinden onun kız kardeşleri Surabhiler doğdu. Böylece aşağı dünyanın tamamı onlar tarafından doldu. Brāhman kurbanlar verdiği onlarda Dakṣiṇā olarak sunuldu.

Saṅginī Tīrthaya ulaşan biri mutlak kurtuluşu elde eder. Devī Tirthada banyo yapan biri en güzel görüntüye sahip olur.

Ey saygıdeğer Brahmaṇalar! Büyük tanrılara ve Pitşlere ibadet eden kişi Sutīrthakada da banyo yapmalıdır. Böyle yapan biri Aṣvamedha kurbanı vermiş gibi bir erdem sahibi olur ve ilk Pitşlerinin gönlünü almış olur.

Üç dünyanın tamamında Svānulomāyana Tīrtha olarak bilinen yerde kendini tamamiyle dine adanmış ve inzivaya çekilmiş biride mutlak mutluluğu elde etmiş olur. Diğer bir tīrtha ise Dasāṣvamedhikadır. Kendini adayarak orada banyo yapan kişi on Aṣvamedha kurbanı vermiş gibidir.

Eski çağlarda avcının attığı bir ok tarafından vurulan siyah bir geyik bu kutsal göle girdiğinde insan formuna dönüşmüştü. Bu kutsal tīrthalardaki göllerde büyük bir inançla, kıskançlıktan arınmış bir şekilde banyo yapan kişi,

hiç şüphe yok ki kurtuluşa ulaşır. Böylece arınmış bu vücutlarıyla cennete giderler.

3.43.

Kuruksheṭra Tīrthalarının Hikayeleri

Lomaharshana dedi ki: “Ey büyük Brahmaṇalar! Mānushatīrtha'nın doğusunda çok sayıda Brahmaṇa'nın bulunduğu Āpagā adında bir nehir vardır.”

Günahlarından kurtulmak isteyen biri, buradaki Brahmaṇalara sütte kaynatılmış ve yağ ile kavrulmuş tahılları sunarlardı.

Āpagā nehrine ulaşarak Śrādda'yı gerçekleştirenlerin dilekleri şüphesizki yerine getirilirdi.

Erkek bir evlada sahip olmak isteyen ebeveynler ya da erkek bir toruna sahip olmak isteyen büyük anne ve babalar Āpagā girerek kurban sunarlardı.

Ey Brahmaṇlar! Eğer biri Brahmaṇ ermişlerin havuzlarında banyo yaparsa yedi Soma kurbanı sunmuş biri kadar erdem kazanır.

Kapisthala bütün günahların yok edicisidir. Orada banyo yapan ve Şiva'ya ibadet eden biri Şiva'nın mutluluk veren cennetinin sahibi olur.

Kalasi, Durgā, Kātyāyanī ya da Mayā olarak bilinen tanrıçanın tirthasıdır. Orada banyo yapan kişi dünyasal varoluşun gerçek anlamı ile karşı karşıya gelir.

Çaturdaşī'de gece yarısı Şiva'yı ziyaret eden kişinin bütün arzuları yerine getirilir ve Şiva'nın cennetini elde eder.

Anyacanma olarak bilinen tirtha ise bütün günahları yok eder. İnsan-aslan formundaki Vishṇu, güçlü Dānavaları öldürerek aslanların hayvanlar arasındaki gücünü yükseltti. Büyük tanrı Mahādeva bunu duyunca Sarabha geyiği formuna bürünerek binlerce yıl Vishṇu ile mücadele etmişti. Bu dövüşmeler esnasında iki tanrı göle düştü. Gölün kenarında Aşvattha ağacının altında meditasyon yapan Nārada onların bu halini gördü. Vishṇu dört kollu ve Şiva ise linga formuna büründü. Büyük tanrıları gören Nārada tanrı Şiva'yı ve Vishṇu'yu selamladı. Hara türlü türlü formlarına bürünürken, Vishṇu herkes tarafından bilinen formundaydı. Bütün bilgilerin kaynağı büyük Vishṇu'dur. İşte bu kutsal hikleyeden dolayı bu tirtha üç dünyanın tamamında Anyacanma olarak bilinir. Burada kurban sunan kişi İndra'nın bilgeliğiyle mükafatlandırılır. Trivishṭapa Tirtha tanrılar tarafından sık sık ziyaret edilen bir yerdir. Burada günahları yok edici kutsal Vaitaraṇī nehri vardır. Bu nehirde banyo yapan ve Şiva'ya ibadet eden kişi bütün günahlarından arınır.

Rasāvarta Tīrthada banyo yapan kişi ise doğanın mükemmel gücünü elde eder. Biri Dṛshadvatī’de banyo yapıp tanrılara kurban sunarsa Agnishṭama ve Atirātra’yı elde etmiş olur..

Kṛtacapya’ya ulaşarak Gangāda Māhādeva’ya ibadet ederek banyo yapan kişi Aṣvamedha kurbanı vermiş olur. Vāmaraka Tīrtha ise tanrı Vishṇu’nun Vāmana formunda, Bali’nin krallığını elinden aldığı yerdir. Burada Vāmana’ya ibadet eden biri bütün günahlarından sıyrılarak Vishṇu’nun cennetini elde eder.

Ey büyük Brahmanalar! Vishṇu tarafından meydana getirilmiş tīrthalara ulaşan kişiler arzu ettiklerinin hepsine sahip olurlar. Brahmanalar, Kshatriyalar, Vaişyalar ve Şūdraların hepsi kendilerini ona adayıp bu tīrthalarda banyo yaparsa en yüce mertebeye ulaşırlar.

Aklında Vāmana’nın erdemleriyle yaşayan bir insan ne kadar uzakta olursa olsun Kurukshetra’nın erdemine sahip olur.

3.44.

Kuruksheṭra-Sopṭa-Sārasvata Tīrtha'nın Hikayesi

Lomaharshana dedi ki: “Parvana gölünde banyo yaparak Şiva'ya ibadet eden biri, Şiva'nın erdemine sahip olur. Tanrılar ve Gandharvalar tarafında önemsenen Amṛta'ya ulaşan biri ise ölümsüzlüğe ulaşır.

Naimisha ise çok ünlü bir kutsallığa sahiptir. Kendini eşi Rāma'ya adanmış olan Sītā'nın doğduğu yerdir. Sītā Rāvana tarafından kaçırılmıştı ancak cesur eşi Rāma Rāvana'yı kendi ikametgahında öldürüp Sītā'yı alarak oradan uzaklaşmıştı.”

Somatīrtha'da banyo yapıp atalarına ve tanrılarına ibadet eden kişi günahsız hale gelir ve cennete gider.

Brahmaṇalar Pushkara'da oturuyor ve kurban sunuluyordu. Bütün R̥shiler ise burada kurban sunmanın erdemli bir eylem olmadığını çünkü Pushkara'nın Sarasvatī'ye uzak olduğunu söylediler. Sonra soylu Mankaṇa kutsal Sarasvatī'nin Kuruksheṭra'nın içine doğru akmasını sağladı.

Kral Gaya büyük bir kurban töreni düzenlemişti. Bu törene Sarasvatī nehrinde çağrılmıştı. Bunun üzerine Sarasvatī Kuruksheṭra'ya doğru akmaya başlamıştı.

Tanrılar ve ermişler tarafından ziyaret edilen Uttarakoşala olarak bilinen bu tırtha Uddālaka'nın meditasyon yaptığı tırthadır.

3.45.

Ermiş Maṅkana Efsanesi

Ermişler dedi ki: “Mankaṅa nasıl bir Siddha haline geldi? O, kimin oğludur? Neden Şankara tarafından dans ederken durduruldu?”

Lomaharshana dedi ki: “Ermiş Maṅkana, Kaşyapa'nın akıldan doğan oğluydu. Maṅkana, babasının elindeki vakala ile banyo yapmıştı.

Büyük bir heyecan içinde onun menisi suya düştü. Büyük ermişler ise bu meniler bir küp içinde topladı.

Küp içerisindeki bu meniler yedi farklı parçaya bölündüler ve her biri Rshiler olarak bilinen Marut ev sahibi haline geldi.

Bu eski çağlarda Siddha Maṅkana'nın elini Kuşa çalılıkları yaraladı. Maṅkana'yı inciltmekte en memnun olan bitkiler dans etmeye başladılar. Hatta sabit olan herşey dans etmeye başladı.

Bunu gören tanrılar ölçülü olmalarını ve dans etmekten vazgeçmelerini söylediler. Gördüğü bu zarar sayesinde dharmanın erdemine ulaşmış ermişlere, tanrı Mahādeva neden böyle dans ettiklerini sordu.

Ermişler şöyle dedi: “Bu yara, bitkilerdeki özün bizlerde geçmesini sağladı.” Bu nedenle bu kadar mutluyuz ve dans ediyüz.

Dharma’ya ulaşmış olmanın ermişlere verdiği huzuru gören tanrı; gülümseyerek kendi başparmağı ile Maṅkana’nın parmaklarına dokundu ve onun yara aldığı yerden kar tanelerinin düşmeye başlamasına neden oldu. Şiva’nın bu lütfundan çok mutlu olan Maṅkana onun ayaklarına kapanarak şöyle dedi: “Şiva en yüce tanrıdır. Ey Şankara! Sen hareket eden ve sabit olan herşeyin en erdemlisisin. Ey Tanrım! Senin bu güzel lütfuna layık olabilecek kadar fazilet sahibi değilim.”

Tanrı Şiva ermişin sözüne keserek şöyle dedi: “Sen bin yıl içinde ulaşmak istediğin fazilete sahip olabilirsin. Bunun için çabalamalısın. Saptasarasvata’da banyo yaparak ibadet eden biri için hiçbir erdeme ulaşmak imkânsız değildir.”

3.46.

Brāhmā’nın Doğumu; Sāṃnihatyasaraların Oluşumu; Bāla-khilyaların Doğumu, Şiva liṅga’nın Devadaru Ormanına Düşmesi

Rshiler dedi ki: “Ey büyük ermiş, Sthāṇu Tīrtha ve Banyan ağacı, Sānnihatya gölünün oluşumunu ve toprak ile dolmasını, Liṅgaları görmenin ve dokunmanın erdemini; gölün faziletlerini bize anlatır mısınız?”

Lomaharshana dedi ki: “Ermişlerin Vāmana Purāṇa’yı dinlemesine izin verildi. Vāmana Purāṇa’yı dinleyenlerin bütün günahları Vāmana’nın merhametiyle bağışlandı.”

Ermiş Mārkaṇḍeya, Brāhma’nın oğulları ile birlikte oturan Sanatkumāra’ya yaklaşıp gölün erdemleri ile ilgili sorular sordu.

Mārkaṇḍeya dedi ki: “Ey Brāhma’nın kutsal oğlu, bu göle özgü olan erdemlerin neler olduğunu ve günahların tamamının nasıl yok edildiğini bana anlatır mısınız?”

“Hangi Tīrthalar açıkça görülebilir kesin olarak bellidir, hangileri ise gizemlidir ve kolayca erişilemez? Ey büyük Brāhmaṇa! Sthāṇu’ya yakın kutsal liṅgalar ve kutsal Banyan ağaçları ile ilgili erdemleri lütfen bana anlatır mısınız?”

“Ey tanrıların tanrısı! Şakra tarafından toprak ile doldurulmuş Sthāṇu’nun ortasındaki bu gölde soldan sağa doğru etrafında dönerek onu selamlamanın faziletlerini ve banyo yapmanın erdemlerini anlatır mısınız?”

Lomaharshana dedi ki: “Mārkaṇḍeya’nın bu sözlerini duyan Sanatkumāra daha önceleri Brāhman’dan duyduklarının hepsini anlatmaya başladı.

Sanatkumāra dedi ki: Yaratılan her şeyin efendisi, nimet bağışlayıcı Mahādeva’ya selam olsun. Şimdi sana Brāhmanlar tarafından oluşturulan tīrthaların öykülerini anlatacağım. Yumurtada oturan Brāhman uyumaya gitti ve bin yuga uyuduktan sonra uyandığında dünyadaki her şeyin yerle bir olduğunu gördü.

Lomaharshana dedi ki: “Dinle, şimdi sana bu yok oluştan sonraki tekrar doğumu, canlanmayı anlatacağım. Yüce varoluş ve Brāhman’ın kaynağını anlatacağım bu hikâyeyi suların Nāra olarak bedenlenen formundan öğrendik.

Kâinatın kutsal sulara battığı biliniyordu ve tanrı yumurtayı sallayarak kırdı ve yumurtadan o doğdu. “Om!”

Doğan bu varlıktan Bhu-Bhuva-Svah oluştu. O kadar parlaktı ki ışığı ile suyu kuruttu. Suyun çekilmesiyle fetüs meydana geldi. Onun büyümesiyle embriyo oluştu. Sonra daha da büyüyerek katılaştı. Bu katılığından dolayı ona Dharaṇī denir. Bu yumurtadan bütün her şey yaratıldı. Sannihita gölü işte bu olayın gerçekleştiği bölgededir. Brāhman yani kainatın büyükbabası da bu yumurtanın içinden meydana geldi. Meru ve dağlar onun fetüsü, okyanuslar ve

binlerce nehir onun rahim suyu idi. Brāhman'ın göbeğinde çok temiz bir su vardır. İşte bu su kutsal gölün suyudur.

Banyan ağacının ortasındaki Brāhmaṇalar, Kshatriyalar, Vaişyalar ve Śūdralar, onun ikinci kez doğup dünyayı yarattığında meydana geldi. Büyük ermişler Sanaka ve diğerleri de onun aklından doğdu. Sonra yedi Ṛshi meydana geldi ve Pracāpatileri oluşturdular. Racaların etkisi altındayken, Bālakhıyalar kendilerini Vedaları çalışmaya adadılar. Onlar tanrılara ibadet edip oruç tutuyorlardı. Bu çilecilik hayatını sürdürürlerken çok zayıflamışlardı. Hiç durmadan tanrıların tanrısı Şankara'ya dua ediyorlardı. Fakat hiçbir tanrı Şankara'yı teskin etmeye yetmiyordu. Uzun zaman sonra Şankara eşi Umā ile birlikte gökyüzünde gezerlerken tanrıça onları bu halde görünce çok üzüldü ve Şankara'nın onları bağışlamasını istedi. Tanrıçanın bu sözlerini duyan Şankara tarafından ayın büyüleyici parlaklığı ile taçlandırılmış Śrīmahā deva dedi ki: “Ey Devī! Sen gerçeği bilmiyorsun. Onlar, Dharma'yı bilmiyor onlar sadece kendi arzuları için böyle davranıyorlar. Tanrıça bunları duyunca “Erdem sahibi bu kişiler hakkında böyle konuşma.” dedi. Tanrı Şankara tanrıça Umā'nın bu sözlerini duyunca, çile çeken bu ermişlerin yanına gidip onları ziyaret etti. Oraya vardığında büyük ermişlerin veda okuyarak kutsal ateşin etrafında ibadet ettiğini gördü.

Kadınlar dedi ki: “Senin tarafından izlenen şu kutsal çilecilik yönteminin adı nedir? Ey Çileci!”

Ermiş dedi ki: “Bu yaptığımız çileciliğin hoş bir şey olduğunu düşünerek yapmalısınız.” Bunu duyan kadınlar elleriyle onu yakaladılar. Birisi aşk ile kollarını boynuna doladı. Diğerleri de aynı şeyi yaptı. Kadınlardan bazıları onun dizlerine, diğerleri saçlarına, diğerleri de ayaklarına sarıldılar. İnziva yerindeki çileciler karılarının heyecanını görerek “öldürülmeli” diye bağırarak ellerindeki taş ve sopa ile tanrının korkunç lîngasını çekip çıkararak düşmesine neden oldular. Lîngası düşürülen tanrı ortadan kayboldu. Tanrıça Devî ile birlikte tanrı Rudra barınağı Kailāsa dağına gittiler. Tanrıların tanrısının lîngası düştükten sonra bu dünyadaki tüm yaratılanlar yerle bir oldu.

3.47.

Tanrıların Şiva Methiyesi, Şiva'nın Fil Formuna Bürünmesi ve Dāru-Vana'dan Lîngayı Geri Alması

Sanatkumāra dedi ki: “Brāhman'ın dediklerini duyunca Ṛshiler dünyanın bozulan huzurunun nasıl tekrar yerine getirilebileceğini sordular.”

Brahman dedi ki: Üç uçlu mızrak taşıyan Şankara'yı barınağından alıp, tanrıların tanrısının merhameti ile onun kırılan onurunu tamir edelim.

Bu sözlerin üzerine Ṛshiler Brāhman ile birlikte Kailāsa dağına giderek Şankara'yı gördüler. O eşi Umā ile birlikte oturuyordu. Sonra Brāhman kainatın üç dünyasının en yüce ve lütuf bahşedici tanrısı Şiva'nın gönlünü almaya başladı.

Brāhman dedi ki: “Sonsuz nimet bağışlatıcı, büyüktanrı, kainatın efendisi, en kutsal ruh, lotuslara can veren, sana selam olsun.” Brāhman ve diğer ermişler tarafından gönlü alınan Mahadevā dedi ki: “Korkma! Liᅅga tekrar senin olacak. Ey Brāhmanlar! Liᅅga’yı bulunduğu yerden çıkararak onun erdemine sahip olacak kişilerin günahları affedilecektir.” Bu konuşmanın üstüne Brāhmanlar ve Dāru-Vana’ya giderek Liᅅga’yı olduğu yerden çıkardı ve Brāhma’nın eşliğinde Liᅅga’yı Rudra’nın ikametgahı Kailāsa’ya getirdi. Fakat tanrı Rudra orada değildi. Brāhman aklından onun nerede olduğunu düşündü. Tanrı Maheşvara fil formuna bürünmüştü. Sonra ᅒshiler ve tanrılar Brāhman ile birlikte onun bulunduğu kutsal gölün yanına giderek onu aradılar. Ancak orada da bulamadılar. Brāhman aklından onun yerini bulmaya çalışırken tanrıça Pārvatī’yi gördüler. Pārvatī onlara şöyle dedi: “Ey tanrılar! Bu şekilde Mahādeva’yı arayarak ona ulaşmanız çok zor. Lütfen ilk önce biraz nektar içiniz. Böylelikle Şankara’yı daha rahat bulabilirsiniz.” Bunu duyunca kutsal nektarı içtiler ve şu soruyu sordular: “Fil formuna bürünmüş olan tanrı nerede?” Tanrıça onlara gölün suyunu gösterdi. Tanrılar ve büyük ᅒshiler onu gördüğüne çok mutluydular. Ermişler şöyle dedi: “Üç dünyada da kutsal olan liᅅgayı kimse taşıyamadı. Bunu duyan Rudra, Brāhman ve diğerleri ile birlikte Dāru-Vana’ya gittiler. Fil formundaki Rudra hortumuyla liᅅgasını kolayca taşıdı. Böylelikle tanrıların başı tarafından onurlandırılan Şiva fil formunda taşıdığı liᅅgayı eski yerine getirdi.

3.48.

Sthānu-Tīrtha, Sthānu-vata ve Sthānu-liṅga. Çeşitli Liṅgaların Sthānu-Tīrthada Kurulması

Sanatkumāra dedi ki: “Büyük tanrı Şankara tīrthaların yüce görkemini anlattı. Sannihita en kutsal göl olduğu bildirdi. Çünkü bu göl benim sık sık gittiğim ve arınmanın bahşedildiği kutsal bir yerdir.

Burada insanoğlu, Brāhmanalar, Kshatriyalar ve Vaişyalar liṅgayı görerek mutlak huzur ve kurtuluşu elde ederler. İnsanoğlu samimi bir şekilde ilahileri ezberden okursa hiç şüphe yok ki bu kutsal göle ulaşabilir ve liṅganın sınırsız erdemine sahip olabilir. Kudretli tanrı Şankara bunları söyledikten sonra ortadan kayboldu. Tanrılar ve Rşhiler kendi ikametgâhlarına çekildiler.

Böylelikle suyu, tanrı Şankara tarafından kutsanan bu ilk tīrtha, suyu en kutsal olanıydı. Eğer bir insan bu tīrthada banyo yaparsa bütün kutsal yerlerde banyo yapmış gibi yüksek erdem sahibi oluyordu.

Bu gölün tamamını gören ermişler ise tanrılar tarafından onurlandırılır ve bütün günahlarından arınarak Brāhman seviyesine yükselirdi. Liṅga'ya ibadet eden kutsal azizler de en yüce mertebeye yükselirlerdi.

Uzun bir zaman sonra liṅgayı ziyaret eden ve ibadet eden bir insan ruhsal gücü elde etti ve kurtuluşa ulaştı. Tanrı Brāhman bu erdemin

gerçekleştirdiğini duyunca buraya ilk önce yedi ve daha sonra bir tane daha lînga inşa etti.

Sthānu tīrthadaki bu etki sayesinde insanların, erkek ya da kadın bütün günahları yok edildi.

Sanatkumāra dedi ki: “Şukra Tīrtha, Soma Tīrtha, Daksha Tīrtha, Skanda Tīrtha, Sthānu'nun ortasında yer alan kutsal tīrthlardır. Bu tīrthaları gören kişiler mutlak huzuru elde eder. Bu tīrthalara giderek tavaf eden kişiler, attıkları her adımda, kurbanlar sunmuş olmanın erdemine ulaşır. Onlarla beraber ermişler, Sādhyalar, Ādityalar, Vasular, Marutlarda onlara eşlik ederlerdi. Bu törene katılan herkes günahlarından arınırdı. Büyük tanrı Şankara'da eşi Umā ile birlikte oradaydı.

Banyan ağacının batısında büyük bir lînga daha Vişvakarman tarafından inşa edilmiştir ve hemen yakınlarda tanrıça Sarasvatī'nin kurmuş olduğu bir lînga vardı. Bu lîngalarıda görebilen insan mutlak huzura ulaşırdı. Banyan ağacının hemen yakınında Brāhman tarafından inşa edilmiş bir lînga vardı. Daha batıda ise büyük Rāvaṇa tarafından kurulmuş Gokarṇa adında ulu bir lînga vardır. Bu lîngaya gelerek Şankara'ya ibadet eden biri iyi bir servete, sağlığa ve arzuladıklarının en güzeline sahip olurdu. Kuzeyde bulunan Vibhishaṇa lîngayı ziyaret eden biri yaşlanmaz ve ölümsüzlüğü elde ederdi.

Büyük günah yok edici liᅅga en yüksek mertebede olan Şiva tarafından kurulmuŐtu. Onu gören biri AgniŐtoma kurbanı sunmuş gibi olur ve bütün günahları baėıŐlanırdı.

Çok önceleri güneyde İndra tarafından kurulan liᅅgayı ziyaret edenlerin tüm istekleri yerine getirilecektir. Sthāᅅu'nun batısında Mitra ve Varuᅅa tarafından kurulan liᅅgalar ise ermişler, Sādhyalar, Ādityalar ve Vasular tarafından ziyaret edildi ve bütün günahları yok edildi. Gandharvalar, Yakshalar ve Kinnaralar tarafından da birçok sayıda liᅅga kuruldu.

Brāhman tarafından Sthānu liᅅga ise RŐhilerin ve tanrıların yıllarca ibadet ettiği bir liᅅgaydı. Her kim bu liᅅgada oruç tutar ve ibadet ederse Şiva tarafından ödüllendirilirdi.

3.49.

**Kral Vena Efsanesi; Pᅅthu'nun Doğması ve Taç Giydirme Töreni;
Vena'nın Çāᅅᅅāla Olarak Tekrar Doğması Fakat Pᅅthu'nun Çabalarıyla
Bu Durumdan Kurtulması; Vena'nın Şiva'ya Övgüsü**

Mārkaᅅᅅeya dedi ki: “Ey büyük ermiş, Sthāᅅufırtha'nın itibarını nasıl elde ettiğini ve bütün günahları ve korkuları yok edebilme gücünün hangi kutsal olaydan kaynakladığını merak ediyorum.”

Sanatkumāra dedi ki: “Sthāṇūtirtha’nın bu yüceliğe nasıl ulaştığını ve bir insanın bu kutsal hikâyeyi dinleyerek günahlarının tamamından nasıl kurtulabileceğini dinle.”

Bir zamanlar dünyada büyük bir tufan oldu ve her şey yok oldu, işte o zamanlar dünyanın büyükbabası Brahman tarafından Vishṇu’nun göbeğinin üzerinde yer alan lotusta Marīçi doğdu. Marīçi’den ise oğlu Kaşyapa, Kaşyapa’dan Sūrya, Sūrya’dan ise Manu doğdu.

Manu’nun bir oğlu oldu. Bu oğul çok iyi bir kraldı. Kral Bhayā ile evlendi ve Vena adında bir oğulları oldu. Kralın eşi Bhayā’nın Kalā adında bir babası vardı ve oğulları Vena büyükbabasının bütün kötü özelliklerini almıştı.

İyi kalpli bir kral olan bir babaya sahip olmasına rağmen Vena öyle kötüydü ki Vedaları eleştirdi. Babası Vena’nın bu kötü huylarına öyle üzülyordu ki böyle kötü bir çocuğa sahip olmanın verdiği üzüntüyle tapaysa (uzun ve yorucu meditasyon) yapmak için ormana çekildi. Bu durum Vena’nın kral olmasına ve tüm dünyaya hükmetmesini sağladı. Kral olur olmaz bütün dini törenlerin durdurulmasını emretti. Tanrılara ibadet etmeye gerek yoktu. İtaat ve ibadet edilmesi gereken tek şey vardı. O da kendisiydi.

Ermişler Vena’nın bu tavırlarından çok rahatsızdılar. Bir araya geldiler ve kralı bu kötü yoldan dönmesi için ikna etmeye çalıştılar. Dharma’nın önemini anlattılar. Fakat Vena onları dinlemedi bile. Bunun üzerine ermişler

Vena'yı öldürmeye karar verdiler. Ancak Vena'yı öldürdüklerinde onun yerini alabilecek bir oğlu yoktu. Halkının başından bir kralın olmaması demek hırsızlık ve soygunların artması ve halkın acı çekmesi demektir.

Ermişler Vena'yı öldürdükten sonra günahkâr Vena'nın sol elini aşağı-yukarı salladılar ve tam bu sırada Vena'nın elinin altında bir cüce meydana geldi. Ermişler bu cüceye "Otur lütfen." dediler. Sonra ermişler Vena'nın sağ elini salladılar ve bu seferde erdemle donatılmış bir insan ortaya çıktı. Bu Pṛthu idi ve elinde bir yay ve birçok ok vardı. Pṛthu tanrılar ve ermişler tarafından kral olarak tayin edildi. Halkını çok iyi bir şekilde yönetti ve kısa zamanda halkının babası Vena'nın yaptığı kötü şeyleri unutmasını sağladı.

İyi kalpli Pṛthu, günahkâr babasını ve kötülüklerini düşündü. Babasının ölümünden sonra yaptıklarından pişman olduğunu düşündü ve onu bu günahkârlıktan nasıl kurtarabileceğinin yollarını aramaya başladı.

Pṛthu böyle düşünür endişelenirken ermiş Nārada geldi ve Pṛthu, ona babasının öldükten sonra nerede olduğunu sordu. Nārada Pṛthu'ya babası Vena'nın şu anda Vedalara inanmayanların öldükten sonra tekrar doğduğu ülkede acı çekmekte olduğunu söyledi. Nārada Vena'nın günahlarından kurtulabilmesi için kutsal hac yerlerini ziyaret etmesi gerektiğini de konuşmalarına ekledi.

Bunun üzerine Pṛthu, inançsızlar ülkesine gitti ve babası Vena'yı oradan alarak Kurukshetra'nın kutsal topraklarına götürdü.

Pr̥thu babasını Sthāṇutīrtha yıkıyarak günahlarından arındırabileceğini düşündü. Ancak bunu yapmak üzereyken ilahi sesler duymaya başladı. Bu ses şöyle diyordu: “Düşündüğün şeyi yapmaya kalkışma! Burası kutsal bir tirthadır. Günahkar babanı burada yıkayarak kutsal suyu kirletebilirsin.” Pr̥thu, “Pişman olan babamı günahlarından arındırmak için ne yapmalıyım?” dedi.

“Sthāṇutīrtha’nın kutsal sularında sen kendin yıkan. Yıkandıktan sonra da vücudundaki su damlalarını Vena’nın üstüne serp. Bu yeterli olacaktır.” Pr̥thu söylenenleri yapmaya başladı.

Yıllar önce tapınakların eşyalarını korumakla görevli bir adam vardı. Bu değerli eşyalar, tapınak koruyucusunu cezp etti ve onları çaldı. Bu günahından dolayı bekçi bir sonraki yaşamında köpek olarak doğdu. Köpek Sarasvati nehrinin sularının geçtiği Sthāṇutīrtha’da yıkandı. İşte tam o esnada Vena’da oradaydı ve korkmuş gibi görünen köpeği okşadı. Vena bunu yapar yapmaz kutsal nehrin suları onun bedenine de bulaştı ve bütün günahlarından arındı. Bu lütfundan dolayı Şiva’ya dua etmeye başladı.

Şiva bu yakarıştan dolayı çok memnun oldu.

3.50.

Sthāṇu-Tīrtha Māhātmya da Vena'nın Cenneti Elde Etmesi

Sanatkumāra dedi ki: “Konuşma sanatının ustası ve üç dünyanın tanrısı Şankara şöyle dedi: ‘Ey erdem sahibi, ey kral bu ilahilerden dolayı çok memnun oldum. Kısacası seni bağışladım. Sende benim yanımda ikamet edeceksin. Benim yanımda oturarak mükemmelliğe ulaşabilirsin.’ Her kim Vena tarafından okunan ilahiyi okur ve duyarsa yoksullukla hiç karşı karşıya gelmeyecek ve uzun bir yaşamın sahibi olacaktır.”

Vena tarafından okunan bu ilahi tanrı Şiva tarafından diğer tanrılara da duyuruldu ve fazileti yüksek olan önemli bir ilahi olarak ün kazandı. Bu ilahiyi öğrenmek isteyenler dikkatlice dinlemeli. Hasta, fakir kişiler, hırsız korkusu yaşayanlar, krallığı tehlikede olanlar bu ilahiyi okuyarak içinde buldukları durumdan kurtulabilirler. Bu ilahinin okunduğu bir evde ne Rākshasalar, ne Pişācalar ne de şeytani ruhlar barınmaz. Bu ilahiyi duyan bir erkek karısına daha merhametle yaklaşır ve bütün işleri yoluna girer.

Vena dedi ki: “Liṅga’yı görerek erdemine ulaşmış biri bütün günahlarından kurtulur. Kuruksheṭra ve kutsal göllerin ününü ve liṅganın faziletlerini duyan ve inanan kişiler bütün günahlarından arınır.

4.VĀMANA PURĀṆA EFSANELERİNDEN SEÇMELER

4.1.

Skanda'nın Doğum Hikayesi; Tanrıların Ordusunun Komutanı Olarak Taç Giydirilmesi; Çeşitli Gaşalar ve Tanrılar Tarafından Skanda'ya Verilen Savaş Aletleri

Nārada dedi ki: “Ey erdemli kişi! Skanda Krauñca dağının kullanılmasına nasıl izin verdi? Sınırsız şeref sahibi Brahmaña lütfen bunu bana detaylarıyla anlatır mısın?”

Pulastya dedi ki: “Ey Narada! Dinle, kutsal ve eski bir hikaye olan savaş tanrısı Kārtikeya'nın efsanesini sana anlatacağım.”

Ateş, Şaṅkara tarafından salgılanan meniyi içti. Ey Brahman! O, olağanüstü bir güce sahipti.

Ardından sınırsız ün sahibi Agni, tanrılardan önce Brahman'ın cennetine süratle gitti.

Yolda giderken, ateş tanrıçası Kuṭilā'yı gördü ve dedi ki: “Ey Kuṭilā bu meniyi, kontrol altına almak çok zordur.”

Maheşvara'dan düşen bu meni öyle güçlüydü ki üç dünyanın tamamına yetecek güçtedir. Bu meniyi al. Bu meniden doğacak oğlun şanslı olsun.

Agni'nin bu sözü üzerine, Kuṭilā kendinin başka bir form alabilme özelliğini hatırladı. Hatırladıktan sonra da büyük nehir tanrıçası geniş su formuna bürünerek Agni'ye “onu benim suyuma bırak” dedi.

Meninin suya atılmasından sonra Kuṭila, Şankara'nın menisini taşıdı ve büyüttü. Agni sözü edilen Şiva'nın menisini beş bin yıl boyunca taşımıştı. Bu olağanüstü kuvvetli meniden dolayı vücudu, kemikleri, kanı, yağları, bağırsakları, menisi, derisi, vücut kılları, başı ve gözleri, yani her yeri altına dönüştü. Bu yüzden de o, Hiraṇyaretaların lider, olarak adlandırıldı.

Kuṭilā beş bin yıl boyunca ateşe benzeyen bu fetüsü taşıırken, Brahma'nın ikametgâhına ulaştı.

Brahma seçilmiş bu nehri suyu ısınmış bir durumda görünce sordu: “Kimin tarafından gebe bırakıldın?”

“O Şankara'nın menisidir. Bana Agni tarafından artık onu taşıyamayacağı zaman bırakılmıştı.” dedi.

Ey Brahma! Beş bin yıldır onu taşıyorum fakat hala onu doğurmak için zamanım var ve bu yüzden onu hiçbir yere bırakmıyorum.

Bunu duyan tanrı dedi ki: “Udayagiri’ye git. Yüzlerce yocananın ve kamışların çalılıklarının yayıldığı o yerde büyük bir çatışma var.”

“Ey büyüleyici olan! Onu, oradaki dağın geniş yamaçlarına bırak ve o bin yılın sonunda orada bir çocuk olarak doğacak.”

Brahma’nın sözlerini duyan bu güzel genç kız, dağın yamacına gitti. Oraya gider gitmez, dağın kız evladı taşıdığı fetüsü oraya bıraktı.

Şarva’nın³⁷ menisiyle, geniş çalılıklardaki kamışlar altına dönüştü. Dünya doğal sürecine devam ediyor; ağaçlar büyümeye, hayvanlar ve kuşlar orada yaşamaya devam ediyordu.

On bin sonbahar geçti ve lotus gözlü bir çocuk, güneşin yüksekliğinin parlaklığıyla doğdu.

O sırtını büyüleyici kamışların çalılıklarına yaslamış ve başparmağı ağzında mükemmel bir bulutun parçasıymış gibi gürledi.

Bu arada altı büyüleyici tanrıça olan Kṛttikālar gönüllerince dolaşırken kamışların arasına uzanan bir çocuk gördüler.

³⁷ Şiva’nın isimlerinden biridir.

Onlar çocuğa merhamet edip götürdüler ve sonra onu ilk ben besleyeceğim onu ilk ben besleyeceğim diye bağrıştılar.

Onlar kendi aralarında tartışırken, çocuk Krtikeya, altı yzly bir forma büründü. Böylece Krttiklar'ın hepsi onu beslemeye başladılar ve doyurdular.

Böyle bir dadılıkla yetiştirilen, Krtikeya kuvvetli biri haline geldi.

Bir gün Brahma Agni'ye dedi ki: "Oğlun Guha şimdi kaç yaşında? Büyüdü m?"

Bunları duyan ve oğlunun olduğunu bilmeyen Agni Brahma'ya dedi ki: "Guha'nın kim olduğunu bilmiyorum."

Bu durumdan memnun olan tanrı dedi ki: "Geçmişte şankara'nın menisini imiştin ve böylelikle  dünyanın da tanrısı olan bir çocuk kamışların alılıklarında doğdu."

Brahma'nın bu sözlerini duyan Agni binek hayvanı olan kou hızla sürerek oradan ayrıldı.

Kuşil, "Ey Agni! Bu kadar hızla nereye gidiyorsun?" diye sordu. Agni "Kamışların alılıklarının arasında doğan çocuğumu görmeye gidiyorum." diye cevap verdi.

Kuřilā: “O benim oğlum” dedi ve Agni de “Hayır” o benim oğlum dedi.
Onlar böyle bir inat ve tartışmayla meşgul olurken, Nārāyaņa onları gördü.

Onlara, “Niçin kavga ediyorsunuz?” diye sordu. Onlar da şöyle cevap verdi. “Şaņkara’nın menisi sayesinde doğan çocuğun velayeti konusunda kavga ediyoruz.”

Tanrı Hari dedi ki: “Şaņkara’ya gidin. Tanrıların tanrısı sorunuzun cevabını size söyler.”

Nārāyaņa’dan bu tavsiyeyi alınca, Kuřilā ve Agni birlikte Hara’nın yanına gittiler. “Ey Narāda! O kimin oğlu bize doğru olanı anlatın lütfen.” Şaņkara çok mutluydu ve Pārvatī’ye büyük bir mutlulukla “iyi iyi” dedi.

Ardından Pārvatī, Hara’ya dedi ki: “Ey Tanrım, çocuğu görmeye gideceğim, çocuk kime benziyorsa onun (Kuřilā) ya da onun (Agni) oğlu olacak.”

Bu fikre katılan Şaņkara “tamam” dedi ve Umā’yı, Kuřilā’yı, akıllı Agni’yi alarak gecikmeden kamaşların çalılıkalarının arasına gittiler ve çocuğu Křttikāların kucağına uzanmış halde gördüler.

Onların dikkatini üstüne çektikten sonra meditasyonun gücüyle altı yüzlü çocuk dört farklı forma büründü.

Kārtikeya formundayken Şaṅkara'ya, Viṣākha formunda Pārvatī'ye, Şākha formunda Kuṭilā'ya ve Mahāsenā formunda Agni'ye benziyordu.

Şaṅkara bu durumdan çok mutlu oldu. Umā, Kuṭilā ve büyük tanrı Agni de oldukça mutluydular.

Daha sonra Kṛttikālar şöyle dedi: “Altı yüzlü bu kişi Şaṅkara'nın oğlu mudur?” ve sonrasında Şaṅkara gizli gerçeği açıkladı.

“Kuṭilā'nın bu oğlu Kumāra olarak bilinecek. Skanda diye isimlendirilen ise Pārvatī'nin oğlu olacak. Guha ismindeki ise benim oğlum olacak. Agni'nin oğlu ise Mahāsenā olarak bilinecek ve Sāradvata olarak bilinecek olan ise kamışların çalılıklarında doğan kişi olacak. Bu büyük yogin bu dünyada bu halleriyle ün elde edecek. Altı yüzlü formu ise Şaḍānana olarak isimlendirilecek.”

Tanrı Şaṅkara bu açıklamayı yaptıktan sonra Brahmanları ve diğer tanrıları zihninden çağırdı.

Şaṅkara dağın kız evladı Umā, Agni, Kuṭilā, ve Kṛttikāları selamladıktan sonra güneşe benzeyen ve tanrıların gözlerini kamaştıran büyüleyici çocuk Şaḍānana'nın bütün formlarını gösterdiler. Şaşırın tanrılar

şöyle konuşmaya başladılar. “Ey Tanrım! Bu olağanüstü özelliklere sahip oğul Şaḍānana’ya taç giydirmemiz için bize izin veriniz.”

Brahmanlar dedi ki: “Ey Tanrılar, Gandharvalar ve Kinnalar, o bizim başkomutanımız olsun ve korkutucu ifritler Mahiṣa ve Tāraka’yı yok etsin.”

Şaṅkara, “öyleyse ona taç giydirin” dedi ve bütün tanrılar ayağa kalktı ve Kārtikeya ile birlikte Kurukshetra’ya gittiler.

Oraya gider gitmez, tanrılardan İndra, Şaṅkara, Brahma, Nārāyaṅa ve diğler tanrılar ermişlerle beraber ona taç giydirdiler.

Sonra Acyuta ve diğlerleri, Guha ile birlikte, bin çeşit otlar, kutsal nehrin suyunda banyo yaptılar.

Mükemmel formdaki Kārtikeya’ya komutanları lideri olarak taç giydirildikten sonra, Gandharvalar ve Rṣiler şarkı söyledi ve Apsarāslar dans etti.

Kārtikeya’ya taç giydirildikten sonra Pārvati onu kucağına aldı ve taç giydirme törenindeki banyodan dolayı ıslak olan kafasını tekrar tekrar kokladı.

Eski günlerde İndra’nın yüzünü koklayan, tanrıların annesi Aditi kadar parlak bakan Pārvati taç giydirme banyosundan dolayı ıslak olan Kārtikeya’nın yüzünü kokluyordu.

Başkomutan olarak taç giydirilen Kārtikeya'yı gören Şaṅkara, Agni, Kṛttikālar ve ünlü Kuṭilā memnun oldu.

Sonra Hara komutanların lideri olarak taç giydirilen Kārtikeya'ya Indra'nın cesaretine eşit dört özellik verdi.

Ghaṅṭārṇa, Lohitākṣa ve Nandisena, dördüncüsü ise güçlü olanların lideri olarak bilinen zalim Kumudamālidir.

Şaṅkara tarafından Gaṇa'ların Kārtikeya'ya tahsis edildiğini görünce, tanrıların lideri Brahma da kendi emrindeki Gaṇaları Kārtikeya'nın hizmetine sundu.

Skanda'nın doğum efsanesinin edebi eleştirisi:

Tezimin konusu itibariyle Vāmana Purāṇada yer alan Skanda efsanesini şöyle özetleyebiliriz: Şaṅkara yani Şiva'nın salgıladığı meni, Kuṭila (Pārvatī'nin isimlerinden biridir) tarafından taşınmıştır. Ancak bu meni daha öncesinde Agni tarafından taşınmış ve artık taşıyamadığı için Agni tarafından Kuṭila'ya aktarılmıştır ve Kārtikeya doğmuştur. Kṛttikālar tarafından büyütülmüştür.

Efsanede vurgulanan önemli bir nokta ise Skanda'nın çeşitli formlara bürünerek Kārttikeya, Viṣākha, Śakha, Mahāsena, Saradvata, Śadānana isimlerini de aldığıdır ve efsanenin sonunda Kārttikeya'ya taç giydirilmiş komutanların lideri konumuna yükseltilmiştir ve Tāraka'yı yok etmesi istenmiştir.

Efsaneye konu olan Skanda, savaş tanrısıdır. Diğer adları Kārttikeya, Kumāra, Mahāsena ve Guha'dır. Güney Hindistan'da Subrahmaṇya olarak anılır. Skanda'nın yaratılışı ya da kökeni ile ilgili çok sayıda farklı efsane vardır.

İlk olarak Çhāndogya Upanishad ve Bhagavadgītā da Skanda ismine rastlıyoruz. “Bilen kişi ne ölümü görür, ne hastalığı ne de kederi, Bilen kişi sadece Bütün'ü görür, Bütün'ü elde eder. Ātman tek katlıdır, beş katlıdır, yedi katlıdır ve dokuz katlıdır. Yine onun on bir katlı, yüz on bir katlı olduğu söylenir. Saf beslenme, bedenin saf olmasını sağlar.”

O saflık, geleneksel öğretilenlerin kuvvetle yerleşmesine neden olur. Geleneksel öğretiler öğrenildiğinde tüm bağlardan kurtulunur. Sanatkumāra'nın karanlığın öteki tarafını gösterdiği böyle bir kimse lekelerinden kurtulur. İnsanlar onu Skanda diye, evet Skanda diye çağırırlar.” (Çhāndogya Upanishad³⁸ XII, 26:2)

³⁸ A.g.e., (2008) (Sanskrit Aslından Çeviren: Korhan Kaya), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, s:90

“Evsel din adamları arasında beni Bṛihaspati³⁹ olarak baştadır, ey Pārtha; ordu komutanları arasında Skanda’yım, su birikintilerinden okyanusum.”
(Bhagavadgītā⁴⁰ X,24)

Skanda’nın diğer bir ismi olan Kārttikeya ise Rāmāyaṇa ve Mahābhārata destanlarında Şiva ya da Rudra’nın oğlu olarak geçmektedir.

Farklı bir Skanda efsanesi ise Viṣṇu Purāṇa’da şöyle anlatılmaktadır. Tanrılar, Tāraka adında bir şeytanı öldürmesi için Şiva’ya ricada bulunurlar. O da, üçüncü gözüyle ateşe hükmeder ve gölün üzerinde hemen altı evlat yaratır. Bu çocukları Ṛiṣhlerin (ermiş) karıları (Kṛittikālar) emzirir. Bir gün, Pārvatī’nin çocuklarına sarılıp yattığı bir sırada, Pārvatī onları o kadar fazla sıkar ki, altı çocuk tek vücut olur. Kafalarının sayısı ise altı olarak kalır. Kārttikeya, bir tavus kuşunun üzerinde oturur durumda tasvir edilir. Bu binek hayvanının adı Paravani’dır. Kārttikeya’nın ellerinde çeşitli silahlar vardır. On iki kolu ve on iki elli olarak betimlenir.⁴¹

Vāmana Purāṇa ve Viṣṇu Purāṇadaki Skanda efsanelerini karşılaştırdığımızda şu benzerliklere rastlıyoruz:

- * Her iki Purāṇada da Skanda, Şiva ve Pārvatī’nin oğlu olarak anlatılmıştır.
- * Kārttikeya doğduktan sonra Ṛiṣhilerin karıları yani Kṛttikālar tarafından büyütülmüşlerdir.

³⁹ Tanrılarla insanlar arasında arabulucu olan, kişileşmiş dindarlığı simgeleyen tanrıdır.

⁴⁰ Bhagavadgītā, (2004) (Sanskrit Aslından Çeviren: Korhan Kaya), Dost Kitabevi, Ankara, s:9-10.

⁴¹ Korhan Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, İmge Kitabevi, 2.Baskı, Ankara, 2003, s:103-104

* Yaratılış amacı olarak, tanrı düşmanı ifrit Tāraka ve Mahiṣa'nın öldürülmesi ise hedeflenmiştir.

* Viṣṇu Purāṇada altı vücut halinde doğup sonrasında tek vücuda bürünüp altı başlı olarak betimlenmiştir. Vāmana Purāṇada ise altı farklı forma dönüşebildiğinden ve her formda farklı bir isme sahip olduğundan bahsedilmiştir.

Hint mitolojisinde ilk olarak Upanishadlarda rasladığımız Skanda ismi daha sonra Bhagavadgītā, Viṣṇu ve Vāmana Purāṇalarda birbirine benzer anlatılarla karşımıza çıkıyor.

Farklı üç dönemin yazılı kaynaklarını kapsayan Veda Edebiyatı'nda üçüncü döneme yerleştirilen Upanishadlar⁴², savaş tanrısı Skanda'nın bahsinin geçtiği ait ilk kaynaklar olarak gösterilmiştir. Böylece epik dönem eserlerinde yer alan bu tanrının veda kökenli olduğunun ispatı olarak sayılabilir.

Epik dönem eserlerinden Mahābhārata destanının bir bölümü olan Bhagavadgītā da geçen Skanda ismi daha sonrasında Viṣṇu Purāṇa ve Vāmana Purāṇada efsane olarak karşımıza çıkmıştır. Purāṇa edebiyatında önemli bir yere sahip olan Mahapurāṇa külliyyatının kitaplarından birine ismini vererek Skanda Purāṇa olmuş böylece vedik dönemde hint savaş tanrısı miti olarak anılan Skanda, epik dönem edebiyatı içerisinde önemini arttırmıştır.

⁴² Korhan Kaya, Hint Edebiyatı Seçkisi Okyanusun Kıyısında., İmge Kitabevi, Ankara, 2003, s: 11

4.2.

Hara'nın Vishṇu'ya Çakrayı Verme Hikayesi; Upamanyu Hikayesi; Asura Śrīdāma ve Onun Vishṇu Tarafından Öldürülmesi Efsanesi

Nārada dedi ki: “Ey Tanrım niçin tuhaf sayıdaki gözleriyle tanrı (Şiva) dünyada yüksek itibar sahibi savaş aletini, dünyanın efendisi Vishṇu'ya armağan etti.”

Pulastya dedi ki: “ Çarkın armağan edilmesiyle ilgili bu eski hikayeyi ve onurlu Şiva'nın yükselişini dikkatlice dinle.”

Bir zamanlar, Veda ve Vedik çalışmalarda derinlemesine bahsedilen, evin efendisi, büyük erdem sahibi ve öfkeden yoksun Vitamanyu olarak adlandırılan büyük bir Brahmana vardı.

Eşi Ātreya dindar, sadık, kendini kocasına adayan ve Dharmāṣīlā olarak bilinen ve erdemli davranan, uğurlu biriydi. Upamanyu olarak adlandırılan ünlü bir oğla sahiptiler.

Annesi Ātreya onu, hazırladığı karışımın süt olduğunu söyleyerek, aslında su ve Şālī (pirinç) karışımı ile besledi.

Upamanyu, Şali karışımının süt olduğunu düşünüyordu. Bu lezzetsiz olan şeyin süt olmadığını bilmiyordu.

Bir keresinde babası ile birlikteyken bir Brahmana'nın evinde çok lezzetli ve zindelik veren süt ile karıştırılmış pirinç yedi.

Ermişin oğlu süt ile hazırlananın, su ile hazırlanan ile mukayese edilemeyecek kadar lezzetli olduğunu anladı ve sonraki gün annesi tarafından hazırlanan su ile yapılmış karışımı kabul etmedi.

Sonra çocukça, şakacıktan gözyaşları dökerek, süt için ağladı. Annesi, hıçkırıklarını kesen bir sesle dedi ki:

“Umā'nın ve bütün hayvanların efendisi, üç uçlu mızrak taşıyan, tuhaf gözlü tanrı Şaṅkara memnun edilmezse süt ile hazırlanan karışımı nerede yiyebilirsin ki?”

“Ey oğul! Eğer seni besleyen sütü almak istersen tanrıların tuhaf gözlere ve üç uçlu mızrağa sahip olan efendisine itaat et.”

Dünyanın kaynağı ve her tür huzuru veren Şaṅkara, memnun edildiği zaman süt içeceği olarak bahsedilen şeyin ölümsüzlük içeceği olduğunu ifade etmişti.

Annesinin bu sözlerinden sonra “Vitamanyu'nun oğlu tuhaf gözlü tanrı olarak ifade edilen ve itaat edilen kimdir?” dedi.

Sonra Dharmāṣīlā onun oğluna dini bir konuşma yaptı. Dinle, sana tuhaf gözlü tanrının kim olduğunu anlatacağım.

Çok çok eski zamanlarda řrīdāma olarak bilinen büyük bir kötü ruh vardı. Bütün dünyayı ele geçirdi ve şans tanrıçasını alıp götürdü.

Bu kötü kişi üç dünyayada şanssızlık getirdi. Kuvvetli kötü ruh Vāsudeva'dan řrīvatsa'yı alıp götürmesini istedi.

Onun kötü niyetini bilen ve her şeye gücü yeten Viřṇu onu öldürmeyi isteyerek Maheşvara'ya gitti.

O anda ölümsüz şambhu (şiva) yoga formuna bürünmüş ve Himalaya platolarının pürüzsüz yüzünde oturuyordu.

Dünya'nın efendisi Hari, her yerde var olan şambhu'nun yanına yaklaştığında ona ibadet ederek yaklaşmaya başladı. Öyle ki meditasyonun gücüyle bin yıl boyunca ayak baş parmağının üstünde durdu.

Böylece yüce tanrı şiva'nın memnuniyetini kazanan Viřṇu oldukça üstün güzellikteki kutsal çark Sudarşana ile ödüllendirdi.

Dehşet veren, tanrıların tanrısı Şankara, ölüm çarkına benzeyen bu diski verdikten sonra Vishnu'ya şöyle dedi:

“Ey tanrıların tanrısı! Bu hızlı Sudarşana on iki tekerlek parmağı, altı tekerlek başlığı ve iki dingiliyle en iyi savaş aletidir ve diğer bütün savaş aletlerini yok eder.”

Onun tekerlekleri tanrıları, ayları, on iki burçu ve altılı inanç sistemini korumak içindir. Agni, Soma, Mitra, Varuṇa, Tanrı Şacī, Vişvadevā, Pracāpati, ünlü Hanumān, tanrı Dhanvantari, Tapalar ve Tapaysalar. Bu on ikisi orada kurulmuştur. Aylar, Çaitra ile başlar ve Phālguna ile sona erer.

Ey her yerde var olan! Bu en iyi çark aletini al ve tereddüt etmeden tanrıların düşmanlarını öldür. Bu güvenilirdir, tanrıların kralı tarafından saygı gösterilendir.

Şambhu'nun bu söyledikleri üzerine Vishnu ona dedi ki: “Ey Şambhu! Bu savaş aletinin güvenli ya da güvenilir olmadığını nasıl biliyorsun? Ey her yerde var olan! Eğer ki bu çark güvenilir ve her yerde karşı konulamaz olarak biliniyorsa, onu sana fırlatacağım, sende tereddüt etmeden yakalayacaksın.”

Vāsudeva'nın bu sözlerini duyan ve Pināka yayı'nın taşıyıcısı (Şiva) dedi ki: “Eğer öyleyse zihin gücünle tereddüt etmeden onu fırlat.”

Vishnu, Sudarşana'yı (bilinen gücüyle) hızla Şankara'ya fırlattı.

Murāri'nin elinden fırlatılan çark üç uçlu mızrak taşıyana isabet ettiğinde onu dünyanın efendisi, kurbanın efendisi ve kurban sunan olarak üçe böldü.

Onun bu üç erdeme bölündüğünü gören Hari (Vishṇu), şişman kollara sahip vücuduyla başını eğerek onu selamladı.

Dāmodara'nın (Vishṇu) ayaklarına hürmetle eğilmesini gören onurlu Bhava (Şiva) memnun oldu ve tekrar tekrar "kalk" dedi.

Ey Keşava! Hiç şüphe yok ki çark tarafından üç parçaya bölünmüş olan şimdi hayırlı bir şeye dönüşecek. Bir parçası Hiraṇyāksha olarak, diğeri Suvarṇāksha olarak ve üçüncüsü ise Virūpāksha olarak bilinecek. Bunlar insanlığa ilahi yarar getirecek.

Ey her şeye gücü yeten kalk ve tanrılara zarar vereni öldürmeye git. Ey Vishṇu! Şrīdāman öldürüldüğü zaman tanrılar çok mutlu olacak.

Hara'nın böyle söylemesiyle kuvvetli iyi tanrı Garuḍa (Vishṇu) tanrıların dağına gitti ve Şrīdāman'ı buldu.

Tanrıların kuvvetini paramparça eden kötü ruhu görünce tanrıların en iyisi Hari, sen öldün diye haykırarak çarkı fırlattı.

Sonra, eşsiz güçteki çarkın hızıyla kötü ruhun başı kesildi. Kafası kesilince tepenin zirvesinde çakan şimşek gibi tepeden aşağı düştü.

Tanrıların düşmanı öldürüldü ve tanrı Murāri (Vishṇu), tuhaf sayıda göze sahip olan tanrı'ya itaat etti ve en iyi savaş aleti olan çarkı ona gönderdi ve okyanustaki ikametgâhına geri döndü.

Oğlum, Virūpāksha tanrıların tanrısıdır. Ey itaatkâr olan! Eğer süt ile hazırlananı yemek istersen ona itaat et.

Annesinden bu sözleri duyunca, Vītamanyu'nun güçlü oğlu, Virūpāksha'ya itaat etti ve süt ile hazırlanmış yiyeceği elde etti.

Çok kutsal bu eski hikâye Şiva'nın vücudunun kesilmesi ile ilgilidir. Büyük ifrit, bu ünlü kutsal yerde amacına ulaşarak büyük erdemi elde etti.

Hara'nın Vishṇu'ya savaş aleti olan çarkı vermesini anlatan efsanenin edebi eleştirisi:

Hindu tanrılarını iki ana grup altında toplayabiliriz. Birinci gruba, önemini yitirerek ikinci plana düşmüş Veda tanrılarını, ikinci gruba ise Epik ve Puranik döneme ait günümüzde de popülerliğini koruyan tanrıları (onların karıları ve çocuklarını) yerleştirebiliriz. Hinduların en çok sevdiği tanrıları

Vishnu ve Şiva'dır. Bu iki yaratıcı tanrı Brahma ile birlikte Hindu tanrı üçlemesini (Trimurti) oluşturur.⁴³

Vāmana Purāṇa'da yer alan bu efsanede ise Şiva ve Vishnu arasındaki dayanışma betimlenmiştir. Üstelik Brahmaci Purāṇalar⁴⁴ sınıfında yer alan Vāmana Purāṇadaki bu efsane Şiva ve Vishnu'ya yapılan övgü ve itaat ile trīmurti inancını en güzel biçimde ortaya koymaktadır.

Efsaneyi biçimsel olarak incelediğimizde aslında iki farklı öyküyü ele aldığımızı görüyoruz. Çerçeve öykü, büyük bir azizle eşi Dharmāṣīla'nın oğlu Upamanyu'nun ölümsüzlük içeceğini elde etmek istemesidir. Annesi Dharmāṣīla ise ancak Şiva'ya inanarak ve itaat ederek onu elde edebileceğini anlatır. Bu anlatının içerisinde ise örnekleme yöntemi ile diğer öyküye geçer ve bu öyküde tanrıların düşmanı Śrīdāma adlı kötü ruhun Şiva tarafından Vishnu'ya verilen kutsal çark ile öldürülmesinden bahseder.

Vāmana Purāṇa efsaneleri dar bir dinsel görüş içermez. Dinsel çeşitlilik ve çok çeşitli Hindu görüşe ait dinsel öğeleri içerisinde taşıyarak tasvir eder.⁴⁵

⁴³ Korhan Kaya, Hinduizm, Dost Kitabevi, Ankara, 2001, syf. 11.

⁴⁴ M., Winternitz, A History of Indian Literature, c. I, University of Calcutta, Calcutta, 1927s: 531-532.

⁴⁵ Vāmana Purāṇa, Edited by A.S.Gupta, (Çevirenler: S.M. Mukhopadhyaya, A. Bhattacharya, N.C. Nath, V.K. Kerma), Varanasi, 1968, s:24-25.

Beşinci şlokada bahsedilmeye başlayan ve efsanenin başkahramanı Upamanyu, Brahmāṇḍa Purāṇa ve Mahābhārata'da da benzer öykülerle karşımıza çıkıyor. Mahābhārata, Anuṣāsana Parva, Bölüm 14'te ki efsaneyi şöyle özetleyebiliriz. Kṛtayuga'da Vyāghrapāda olarak adlandırılan bir ermişin Upamanyu ve Dhaumya adında iki oğlu vardı. Upamanyu bir gün babasının bulunduğu yerden çok uzakta bulunan başka bir tapınağı ziyarete gitmişti. Orada inekten sağılan lezzetli bir süt içti. Geri döndükten sonrada annesinden süt karışımından yapılan bir yiyecek istedi. Fakat annesi çok üzgündü çünkü hiç süt yoktu o da un ve suyu karıştırarak oğluna sundu ancak Upamanyu bu karışımı reddetti. Annesi ona sütü elde edebilmenin tek yolunun Şiva'ya ibadet etmek olduğunu söyledi. Süt Şiva'nın bir nimetiydi. Upamanyu meditasyonun gücüyle tanrı Şiva'nın nimetlerine ulaşmaya çalıştı. Sonunda Şiva ona Indra formunda geldi ancak Upamanyu, Şiva dışında hiç birinin nimetlerini kabul etmeyeceğini söylediğinde Şiva kendi öz formuna dönüştü ve Upamanyu'yu tanrıya dönüştürdü.

Bu efsanenin yirmi ikinci şlokasında ise oldukça üstün güzellikteki kutsal çark Sudarşana'nın, Şiva tarafından tanrıların düşmanı Śrīdāma'yı öldürmesi için Vishṇu'ya verildiği belirtilmektedir. Ancak Hint Mitolojisinde Vishṇu'ya ait bu kutsal çark, Vāmana Purāṇa'daki efsaneyle farklı bir menşei kazanmıştır. Bu durumda Hint Mitolojisi zenginliğinin örneklerindedir.

Sudarşana çakra'nın mitolojideki farklı anlatıları ise şöyledir: Mahāvishṇu'nun Sudarşana çakrası vardır. Vishṇu Purāṇa'da çakranın kökeni konusunda şu efsane anlatılmıştır. Sūryadeva (güneş tanrısı), Viṣvakarmā⁴⁶'nın kızı Şamcñā ile evlenmiştir. Fakat Şamcñā'nın evlilik hayatı, kocasının dayanılmaz hiddeti nedeniyle berbat bir hal aldı ve bu nedenle babasından Sūrya'nın hiddetini azaltmasını istedi. Böylece Viṣvakarmā, Sūrya'yı değirmene oturttu ve onun hiddetini köreltti. Böylece onun bu öfkesi 1/8 oranında azaldı. Sonra, Viṣvakarmā Sudarşana Çakra , Triṣūla, Puṣpakavimāna ve Şakti olarak adlandırılan savaş aletlerini yarattı. Bu savaş aletlerinden Triṣūla'yı Şiva'ya, Puṣpakavimāna'yı Kubera'ya, Şakti'yi Brahmāya verdi. Denize yatırılmış bir şey gibi parlayan Sudarşana çakrayı ise Vishṇu'ya verdi. (Vishṇu Purāṇa, 3.Kısım, 2.Bölüm)⁴⁷

Mahābhārata'da ise denizin içinde yer alan Çakra'nın Vishṇu'ya verilmesi ile ilgili efsane şöyle nakledilmektedir. Kṛṣhṇa ve Arcuna, Yamunā kıyılarında dolaşıyorlardı ve Agnideva onlara yaklaşarak Khāṇḍava ormanını onlara vermeyi teklif etti ve Takṣaka (İndra'nın arkadaşı) o sırada yoğun yağmurlar yağan ormanda uzanıyordu. Kṛṣhṇa ve Arcuna, Agni'nin ormanı İndra'ya da verebileceğini düşündü ve ormanı ele

⁴⁶ Viṣvakarmā/ Viṣvakarman: (Soyut tanrılar) Adının anlamı “Her Şeyi Yaratın”dır. eîgveda'nın X. Kitabında iki ilahisi vardır (X, 81-82). Bir kez Indra'ya, bir kez Sūrya'ya“Viṣvakarman” diye seslenilir. Viṣvakarman'ın yüzü, gözleri, kolları ve ayakları vardır. Her şeyi, herkesi görür, bilir. O bir aziz, din adamı ve Ata'dır. Düşünce kadar hızlıdır. Lütuf bahşeder. Sözü efendisidir. Bilgi ve enerji doludur. Tanrılara adlarını o vermiştir. Yeri ve göğü yaratmış kurucu ve düzenleyicidir. Veda sonrası dönemde ise sanatçı tanrıdır. Genellikle tanrıların silahlarını ve arabalarını yapan tanrıdır. Vishṇu Purāṇa ve Mahābhārata'da bu özellikleriyle görülür. Diğer Purāṇalarda ise sekizinci Vasu olan Prabhasa ile güzel ve erdemli karısı Yogasiddhā'nın karısıdır. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:208-209)

⁴⁷ Mani Vettam, Purāṇic Encyclopaedia, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1996 s:750-751.

geçirmeye karar verdiler fakat nasıl olacaktı? Agni, onları savaş aletleriyle destekleyeceğini söyledi. Savaş arabası, maymun sembolü taşıyan bayrak ve asla bitmeyen ok ve yayları onlar için hazırladı. Bu savaş aletlerinden Cakra'yı Kṛshṇa'ya ve diğer bütün savaş aletlerini Arcuna'ya verdi. (Mahābhārata, Ādi Parva, Bölüm, 297.)⁴⁸

Śrīdāma bütün dünyayı ele geçirerek, şans tanrıçasını alıp götüren kötü bir ruhtur ve Vishṇu tarafından öldürülmesi istenmektedir. Tezime konu olan bu efsanede olduğu gibi gerek hint mitolojisinde gerekse bütün mitolojilerde koruyucu ve esirgeyici tanrı tarafından kötü ruhlar yok edilmeye çalışılmıştır. Hindu Mitolojisinde Vishṇu'nun bütün dünyaları ifritlerin elinden kurtararak ifritleri yok ettiği en ünlü mitsel efsane ise Vāyu Purāṇada yer almaktadır. Yedinci Tretā çağında bütün dünyalar Bali'nin egemenliğinde iken ve üç katlı dünyayı ifritler ele geçirmişken, Vishṇu'nun cüce avatarı ortaya çıktı. Kolunu bacağına büzüp önde Bṛhaspati ifritlerin efendisinin kurban yerine gitti. Bu uğurlu anda, yüce Aditi ailesinin neşesi, brahmin oldu ve Viroçana'nın oğlu Bali'ye dedi ki: “Üç katlı dünyanın kralı sensin. Her şey sende yerleşmiştir. Ey kral, üç adımda alınan yeri bana vermelisin.” “Bunu kabul ediyorum” diye yanıtladı kral Bali. Cüce, efendi, cenneti, gökyüzünü, yeryüzünü, bütün bu evreni üç adımda aştı; o ünlü, kendi enerjisi ile güneşi bastırdı. İnsanlara heyecan veren koca kollu Vishṇu bütün dünyaları ıştırarak parlattı ve

⁴⁸ Mani Vettam, a.g.e, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1996. s:752-753.

ifritlerin tamamını torunları ve oğulları ile birlikte yollandı ve orada yok edildi.⁴⁹

Bazen de bu yok etme işini büyük tanrıların oğulları hatta eşleri üstlenebilir. Vāmana Purāṇada yer alan diğer bir efsanede de Tanrı Şiva'nın karısı Durga üstlenmiştir bu rolü. Mahishasura olarak bilinen şeytanın kılı sırtını ezmekte ve içindeki kötü ruhun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Boğanın içinden çıkan adamı da kılıcıyla öldürüp tüm evreni bu kötü ruhtan kurtarmıştır.⁵⁰

Upamanyu'nun Şiva'ya inanması ve itaat etmesi ile Şrīdāma adlı kötü ruhun Şiva tarafından Vishṇu'ya verilen kutsal çark ile öldürülmesini konu alan bu efsane, Hint dini ve mitolojisinin yoğunluğuna tipik bir örnektir.

⁴⁹ W.D. O'Flaherty, Wendy, Doniger, a.g.e, Çeviren: Kudret Emiroğlu, Ankara,1996 s:157.

⁵⁰ Korhan Kaya, a.g.m., Sayı 6, Ankara, Nisan-Haziran 1998.

4.3.

Umā-Pārvatī'nin Menā'dan Doğumu; Umā'nın Şiva'nın eşi olabilmek için ödediği bedel

Pulastya dedi ki: “Menā, güzellik ve erdem bahşedilmiş üç kız evlat doğurdu. Dördüncü olarak Sunābhū olarak isimlendirilen bir erkek evlat doğurdu.”

Ey ermiş! Menā'nın kız evlatlarından en büyüğü Rāginī olarak isimlendirildi. O kırmızı ten rengine, kırmızı gözlere ve kırmızı elbiselere sahipti.

İkinci kızının ismi Kuṭilā'dır. O açık ten rengine sahipti; gözleri lotusun taç yapraklarına benziyordu; saçları mavi ve kıvrıktı; beyaz bir elbiseye sahipti ve beyazlara bürünmüştü.

Menā'nın üçüncü kızı Kālī⁵¹ olarak adlandırılırdı. Onun ten rengi mavi bir göz damlasına benziyordu ve onun güzelliğine benzer bir güzellik yoktu.

Ey ermiş! Onların doğumundan altı yıl sonra, bu üç kız çile çekerken tanrılar bu üç güzel kızı gördüler.

Ay ışığının güzelliğine benzeyen sade görünüşüyle Kuṭilā, Ādityalar ve Vasular tarafından Brahman'ın cennetine alındı.

⁵¹ Siyah anlamına gelir. Pārvatī'nin isimlerinden biridir. Kan dökücü özelliği vardır.

Sonra tanrılar dedi ki: “Ey Brahma! Lütfen bize onun Mahisha’yı öldürecek bir evlat doğurup doğurmayacağını söyleyiniz.”

Büyük tanrı Brahma dedi ki: “Bu kız, Şaṅkara’nın menisini taşımak için uygun değil. Bu zavallı kızıdan vazgeçiniz.”

Sonra Ey Nārada! Öfkeli Kuṭilā Brahma’ya dedi ki: “Ey tanrım! Taşımaya ne kadar zor olsa da Şaṅkara’nın menisini taşımaya çabalayacağım. Ey tanrıların lideri! Nārāyaṇa’nın gönlünü zor bir bedel ödeyerek nasıl alacağımı dinle. Hara’nın başını önüne eğeceğim.

Pulastya dedi ki: “Ey büyük ermiş! Brahma öfkelenmiş ve kainatın yaratıcı tanrısı, her şeyin efendisi, zalim Kuṭilā ile konuştu.”

Brahma dedi ki: “Ey hain Kuṭilā! Benim sana yapmayı düşündüklerime dayanamazsın. Benim lanetle yanacaksın ve seni söndürebilecek bütün suyu da azaltacağım.”

Böylece, Hamivat’ın kızı, Brahma tarafından lanetlendi. Ey ermiş! Şiddetle akan nehir ve bütün sular Brahma’nın cennetini doldurmaya başladı.

Su taşkınlarını gören Brahma Ṛg, Sāma, Atharva ve Yacur vedalara bağlılığıyla onu tamamen kontrol etti.

Suyun tamamını kontrol altına aldı, Brahma'nın keçeleşmiş beyaz saçları hafifçe ıslanmıştı ancak Hamivat dağının kızını orada bıraktı.

Sonra Rāgavatī olarak adlandırılan kız, tanrılar tarafından cennete getirilip eş olarak önerilince Pracāpati onunla aynı tavırla konuştu.

Yumuşak bir tavırla, o dedi ki: "Aslında çekilmesi gereken çilenin, üstünden gelebilecek biri olarak benim ismim de Mahisha'yı öldürenlerden biri olarak anılacak."

Brahma, onu şöyle diyerek lanetledi: "Ey günahkâr, sen Sandhyā (alacakaranlık) biri haline geleceksin. Çünkü sen benim kesinlikle ihlal edilemez emirlerime itaat etmiyorsun."

Ey büyük ermiş! Rāgavatī de Sandhyā'yı, dinine bağlı biri olarak yerine getirdi. Sonra Menā, olanları bilerek, iki kızının onu terk ettiğini, diğer kızını da bu bedeli ödemekten korumak isteyerek "Umā (bu bedeli ödemeyi) deneme" diye haykırdı.

Sonra o en haşin sertlikle üç uçlu mızrağı yerinden alarak, kalbindeki boğa formundaki Rudra ile harekete geçti.

Brahma diğer tanrılara: "Gidin, Hamivat'ın bütün kızlarını ve Himālayalarda da sert davranışlar sergileyen Kāli'yi buraya getirin." dedi.

Sonra tanrılar bir araya geldiler ve Himālaya dağının kızını gördüler ve onun parlaklığının üstesinden gelinemez ve ona yaklaşılamazdı.

İndra tanrılarla beraber onu, ihtişamından mahrum bıraktılar. Brahman'ın en üstün olduğunu anlatılırken, onlar oldukları yerde kaldılar.

Sonra Brahma dedi ki: “Şüphesiz ki o Şaṅkara'nın eşidir. Aslında onun parlaklığı, ışıldaması onun üzerinden başka bir tarafa alındı ve o mat bir hale geldi.”

“Farklı yerlerde yaşayan o ifritlerin yanına git. Tāraka ve Mahiṣa'yı yakala ve onları savaş meydanında öldür.”

Tanrı Brahma'dan bu tavsiyeleri alan İndra ve diğer tanrılar hiç vakit kaybetmeden kendilerinin ikametgâhlarına gittiler ve bütün endişelerinden de böylece kurtuldular.

Dağların kralı Himavat eşi ile beraber, Umā'nın çekeceği çileden vazgeçerek evlerine döndüler.

Şaṅkara nirāṣraya olarak bilinen ağır yemini tutarak, Meru'nun zirveleri gibi yüce olan bu dağın zirvelerinde dolaştı.

Böyle dolaşırken büyük Himālaya dağına geldi. Sonra dağların lideri, eşıyle beraber ona saygıyla ibadet ettiler. Şańkara orada bir gün kaldı. Büyük dađ diğer gün onu davet ederek şöyle dedi: “Ey büyük olan burada çile çekmek için dur.”

Himālaya bunu söyleyince, Şańkara nirāşraya yemininden vazgeçti ve āşramay ziyaret etti. Orada kalmak konusuyla ilgili olarak aynı düşünceye sahipti.

Büyük tanrı Şańkara Āşramite haline geldiğinde, dağların kralının kızlarından en güzeli Kālī’de oraya geldi.

Şańkara aziz Satī’nin ona doğru geldiđini görünce, saygı ve nezaketini göstermek için meditasyondan bile vazgeçti.

Sonra güzel Kalī arkadaşlarıyla beraber oraya gelerek, Şańkara’nın ayaklarına doğru eğilerek onu selamladılar.

Dağların efendisini kızı ona saygı gösterirken, Şańkara dedi ki: “Sadece bu yeterli değil.” Böyle diyerek Gańalarla⁵² beraber ortadan kayboldu. Duyulan her şeyin bilgisine sahip olan dağın kızı Kālī Şiva’nın bu sözlerinden korkarak üzgün bir halde babasına gitti ve dedi ki: “Ey Baba! Zorlu çilemi çekerek tanrı Şańkara’yı teskin edebilmek için büyük ormana gideceğim.”

⁵² Şiva’nın hizmetkarlarıdır.

Bu sözleri duyan baba Himālaya onunla aynı fikirdeydi. Şaṅkara'yı teskin etmek için Lalitā takma ismini alarak zorlu çileyi çekmeye başladı.

Arkadaşları da oraya geldi ve kendilerini çiçekler, kökler ve kutsal ateşin odunları olarak sunmaya adadılar.

Onlar onun aklının gücüyle parlaklığını kazanmış bir fikirle üç uçlu mızrak taşıyan Hara şeklindeki bir çamur hazırladılar. Umā, "Elveda" dedi.

Böyle söyleyerek, ona tapınmaya başladı ve Tripura'nın yok edicisine tekrar bir baktı ve tanrı Şaṅkara onun kendisine bağlılığını görünce oldukça mutlu oldu.

Daha sonra Brahmacārin'in formuna bürünerek, elindeki Palāşa asasıyla belindeki Muñca kemeriyle ve kutsal ipi, şemsiyesi ve siyah antilop kürklü giysisiyle, elde ettiği Kamaṅḍalusu ve vücut morluğundaki külleriyle Şaṅkara Kālī'nin inziva yerine gelene kadar bir inziva yerinden diğerine gitti.

Ey Nārada! Umā arkadaşları arasında artan onuruyla devamında şu soruyu sordu: "Bana hemen söyler misin nereden geliyorsun ey çileci, senin inziva yerin nerededir ve nereye gideceksin."

Çileci dedi ki: "Ey erdemli ve sade genç kız. Benim inziva yerim Vārāṅsīdir. Buradan sonra, kutsal bir yer olan Pṛthūdaka'ya gideceğim.

Devī dedi ki: “Ey büyük Brahman. Pṛthūdakada hangi erdemi elde ettin? Orada banyo yapmanın sonucu ne oldu ve başka hangi yerlerde banyo yaptın?”

Çileci dedi ki: “Başlangıçta Prayāga’da banyo yaptım ve ardından kutsal Kubcāmra, Cayanta ve Caṇḍikeşvarada ve Bandhuvṛnda, Kardandha, kutsal Kanakhala, Sarasvatī, Agnikuṇḍa, Bhadrā, Tripiṣṭapa, Konaṭa, Koṭi Tīrtha ve Kubcaka’da banyo yaptım. Ey merhametli olan! Ben bu yerlerde hiçbir şey istemedim. Sonra inziva yerine geldim.”

“Burada seninle bu konuşmayı gerçekleştirdikten sonra Pṛthudaka’ya gideceğim. Lütfen sana sorduklarım seni kızdırmasin.”

“Ey adil genç kız. Övgüye değer bir Brahmana ödediğim bedel sayesinde kendi kendimi koruyabiliyorum ve çocukluğumda bile kendimi kontrol edebiliyordum.”

“Hayatında ilk kez hangi sebep için şiddetinin sertliğini gösterdin, ey adil olan? Aklımda bir kuşku belirdi.”

“Ey genç kız. Kadınların gençliklerinde, kocalarının yanında sanki gençliklerinin sakın dönemlerindeymiş gibi durgunlaşmasından, kocalarının duyduğu memarı amaçlarından hoşlandın.”

“Dağın kızı biraz hareket ederek ve sonrasında sabit kalarak, güzelliği elde etmeye heveslenerek, ünlü ve sert duruşuyla mutluydu.” Bunlar senin zenginliklerindir.

“Öyleyse niçin örgülü saçlarını uzattın, süslerinin abartısı ve güzel kumaştan ipekli kıyafetleri niçin giyiyorsun?”

Pulastya dedi ki: “Ey Nārada! Somaprabhā, Devī’nin arkadaşı, ondan üst düzeyde sertliğiyle, çileciyle uygun bir dille konuştu.”

Somaprabhā dedi ki: “Ey büyük Brahmaṇa, Pārvatī’nin çektiği çilenin öyküsünü dinleyiniz. Bu Kālī, Hara’nın karısı olmayı arzulamaktadır.”

Pulastya dedi ki: “Somaprabhā’nın bu sözlerini duyunca, onaylayan bir tavırla başını önüne doğru eğip bir kahkaha patlattı ve çileci şunları söyledi.”

Çileci dedi ki: “Ey Pārvatī! Sana soruyorum, sana bu tavsiyeyi kim verdi? Genç yapraklar gibi narin ellerin, nasıl Şaṅkara’nın elindeki bilezik gibi olan yılanı taşıyacak? Sen ipekli giysiler içindesin, Şaṅkara ise aslan kürkü ile donatılmıştı. Sen narin bir zırh ile kaplıyken, o küllere bürünmüştür. Bu durumda bana, sen ona uygun gibi görünmüyorsun.”

Pulastya dedi ki: “Ey büyük Brahmaṇa, ne zamanki o bunları söyledi, Pārvatī çileciye dedi ki: “Ey çileci, bu tavırla benimle konuşma. Hara, erdemde en üstün olandır.”

“İyi huylu ya da kötü huylu, zengin ya da parasız, süslü ya da süssüz her ne olursa olsun, o tanrıların efendisidir ve benim de efendim olacak. Bu çileciye engel olunuz. Onun dudakları konuşmaya devam etmeye hevesli biri gibi dudakları hareket ediyor. Onu dinleyenlerine bir günahkârmış gibi çamur atıyor.”

Böyle söyleyince, nimet bahşedilen Pārvatī kalkmak istedi. Sonra Şaṅkara, çileci formundan çıkarak kendi formuna döndü.

Böyle yapınca, o dedi ki,” Sevgilim, babanın kaynağına git. Senin hatırın için büyük ermişleri Hamivat’ın ikametgâhına gönderiyorum.” Senin yaptığın topraktan Şiva’yı burada bırakıyorum. Şaṅkara’ya dua edenler için burası Bhadeşusra olarak bilinecek ve tanrılar, ifritler, Gandharvalar, Yakshalar, Kimpuraşalar, Uragalar ve insanların kendileri için iyilik istediği bir yer olacak.

Tanrının böyle söylemesi üzerine dağların kralının kızı, babasının konağına gökyüzüne doğru gitti.

Çok kuvvetli Şaṅkara dağın kızını terk ederek onu yalnız bıraktı ve kutsal emir gereği Pṛthūdaka’ya banyo yapmak için gitti.

Sonra bütün günahlardan bağımsız kalabilen ilk tanrı Maheşvara Pṛthūdaka'nın derinliklerindeki büyük dağ Mandara'ya, Nandi, Gaṇalar ve taşıyıcılarıyla beraber ulaştı.

Şaṅkara Tripura'nın yok edicisi, Gaṇalar ve yedi büyük ermişle dönerken, Gaṇaların büyüleyici ve lezzetli meyveleri, kutsal su, Kanda ve diğer bitki kökleri ile donatılmış ilk dağ, üç gözlü tanrı Şaṅkara tarafından saygı gösterilmesinden çok memnun olmuş ve kalben huzur dolmuştu.

Umā-Pārvatī'nin Menā'dan Doğumu; Umā'nın Şiva'nın eşi olabilmek için ödediği bedel ile ilgili efsanenin edebi eleştirisi.

Efsaneye konu olan Umā-Pārvatī, tanrı Şiva'nın karısı, Himalaya Dağlarının kızıdır. “Ona Mahadevī, Devī, Adriva (dağda doğmuş), Kanyakumarī (genç kız), Ambikā (ana), Satī (erdemli), Şivadutī (Şiva'nın elçisi), Bhīmadevī (korkunç tanrıça), Matangī (haşin) vb. isimlerde verilmiştir. Mahābhārata destanında ona bu adlarıyla hitap edilmiştir. Purāṇalarda da Devī önemli bir yer tutmaktadır.

Kūrma Purāṇa'da Devī'ye en yüce tanrı olarak yakarılır. Agni Puraṇā'da Durgā inancından söz edilir. Durgā, Devī'nin korkunçlaştığı zaman ki hallerinden biridir. Durgā on kolludur ve ellerinde çeşitli silahlar vardır. Sarı renkli güzel bir kadındır. Bir kaplanın üzerinde oturur biçimde betimlenir. Kara derili Kalī, ağzı kan dolu, boynu kafataslarından yapılmış kolyeyle süslüdür. Bütün bunlar onun korkunçluğunun ve kan dökücülüğünü vurgulamak içindir.

Devī, Şiva'nın dişil enerjisi (Şakti) olarak biri uysal, diğeri hiddetli iki halde bulunur. Uysal halde iken Umā'dır (Parıltı); Pārvatī'dir (Dağlı), Harmavatī'dir (Himalayalı). Pārvatī Şiva'nın karısı olarak onunla birlikte boğanın üstünde oturur durumda tasvir edilir.” Sert ve öfkeli bir haldeyken Durgā'dır (Erişilmez); Kalī (Siyah); Bhairavī'dir (Korkunç).

Parvatī ile ilgili Şiva Purānadaki anlatı ise şöyle özetlenebilir: “Yeryüzü yılan ve kaplumbağasıyla titredi, iki güçlü ilahın, tanrıyla Şakti'sinin aşk oyunlarının ağırlığıyla bunaldı. Kaplumbağanın yükü nedeniyle her şeye destek veren hava sıkışıp katılaştı ve üç dünya korkuya kapıldı... Ulu tanrı Şiva, her şeyin efendisi, bizi burada bırakıp dağın kızı Pārvatī'nin yaşadığı yere gitti. O, çeşitli aşk oyunlarında uzmandır...”⁵³

Mahābhārata destanında ise Pārvatī'nin Gaurī formuna girmesiyle ilgili efsane şöyledir: Şiva ve Pārvatī balaylarını bütün dünyayı gezerek geçirdiler. Yılları bu şekilde mutlu ve huzurlu geçerken bir gün Şiva Pārvatī'ye “Kālī, Kālī” diye iki kez seslendi. Kālī, siyah biri anlamına geliyordu. Pārvatī bir safir gibi siyahtı. Pārvatī Şiva'nın kendisine böyle hitap etmesine bir anlam verememişti. Belki de kendisine ilk kez böyle seslenen Şiva onun bu siyah vücudundan hoşlanmıyor olabilirdi. Bu düşüncenin üzüntüsüyle titreyerek şöyle dedi: “Benim siyah ten rengi ile doğmam benim hatam değil. Bir daha bu siyah rengimle sizin yanınıza gelmeyeceğim. Gidiyorum.” Büyük bir kederle, çile çekmek için ormana gitti. Bir ayağının üzerinde yüz yıl kalmak gibi çok sert çileler çekti. Brahma, Pārvatī'yi bu şekilde görünce ona

⁵³ Mani Vettam, a.g.e, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1996, s:577.

neden bu şekilde çile çektiğini sordu. Sonra Pārvatī olan her şeyi ona anlattı. Brahma onun hikayesini dinledikten sonra şöyle dedi: “Erdemli kadın, bu günden sonra senin siyah ten rengin, lotus çiçeğinin taç yapraklarının rengine dönüşecek ve bu nedenle sen “Gaurī” olarak bilineceksin.” dedi. Mahābhārata destanının, Ādi Parva, Vana Parva, Bhishma Parva, Aṣvamedha Parva’da yer almaktadır.⁵⁴

Tanrıça Devī, Buddhist mitoloji içine de girmiştir. Buddhizmin ilerleyen devrelerinde görülen sihirbazlık konusunda da bu ana tanrıça inancının oynadığı rol büyüktür.⁵⁵

Vāmana Purāṇa’da Umā ve Şiva’nın bir araya gelmesi, evliliği ve hayatları ile ilgili birçok efsane vardır. Çalışmamızda tam metninin çevirisini verdiğimiz efsane Umā’nın Mena’dan doğan üç kızından biri olduğunu, Şiva’nın kendine eş olarak Umā’yı seçtiğini ve Umā’nın yüce Şiva’nın karısı olabilmek için yaptıklarını anlatmaktadır. Üstelik Şiva, Umā’yı eşi olarak kabul etmek için çeşitli oyunlar oynayarak Umā’yı sınamıştır.

⁵⁴ Mani Vettam, a.g.e, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1996, s:577-578.

⁵⁵ Korhan Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü., İmge Kitabevi, Ankara, 2.Baskı-2003, s: 74.

4.4.

Gacendra efsanesi ve Grāha; Gacendra-mokṣa-stotra

Nārada dedi ki: “Gacendramokṣana ve akıllı ifrit Prāhlada'nın tanrıya olan bağlılıkları ile okuduğu ilahileri lütfen bana anlat.”

Pulastya dedi ki: “Ey ermiş dinle! Şeytan rüyalarından temizlenmiş olarak duyulan ve hatırlananlardan birini sana anlatacağım.”

İlk olarak Gacendramokṣana ilahisini dinle! Bundan sonra iki kutsal mekan olan Sārasvata ve Pāpapaṣamana ilahilerinde nakledileni de duyacaksın.

Triūṭa olarak adlandırılan güzel dağ -Semeru dağları kralının oğlu- tanrılar Rṣiler, memnuniyet veren Apsaraslar ve çok sayıda çağlayanlarla çevriliydi. Onu yüzeyi kalabalıktı, Gandharvalar, Kinnaralar, Yakshalar, Siddhalar, Cāraṇalar, Pannagalar, Vidyādharalar eşleriyle birlikteydi ve bilinçli ermişlerin heryeri Punnāga, Karṇikāra, Bilva, Āmakala, Pāṭala, Cūta, Nīpa, Kadambha, Candana, Aguru, Campaka, Sāla, Tāla, Tamāla, Sarala, Arcuna, Parpaṇa ve çeşitli diğer ağaçlar ile süslendi. Mineral zenginliğine sahip zirvelerinin her tarafından su akıyordu. Parlak görüntüsü ve geyik, maymun ve aslanlarla dolu üç geniş zirvesi güzelliğini yansıtıyordu. Fillerin yaşam alanları bile çakalların, kekliklerin ve tavuskuşlarının sesleriyle doluydu. Güneş, altın zirvelerin birinde yer alıyordu ve orası çeşitli çiçeklerle kaplıydı, çok türde çiçek kokusu yayılıyordu. Gümüş zirve olarak adlandırılan ikinci zirve kar kümesine benzeyen beyaz bulutlarla kaplıydı. Safir ve

lapis Larzuli (değerli lacivert bir taş) adını taşıyan üçüncü zirve ise elmas gibi parlıyordu. Bu zirve Brahman'ın ikamet yeridir ve tepelerin en erdemlisidir.

Nankör, hain, tanrı tanımaz olanlar, zorluklarla karşılaşacak ve bu günahkârlar, bu dünyada onu göremeyecekler.

Dağın yüzeyinde altın lotusları olan, Kāraṇḍavalar, flamingolar ile dolu bir göl vardı. Kırmızı ve mavi lotuslarla, beyaz su zambakları, beyaz lotuslar, Kamala ve altın Şataptra lotuslarıyla süslüydü. Her tarafı zümrüt benizli yapraklarla, altın renginde çiçekler ve rüzgâr sebebiyle hareket eden bambu kümeleriyle çevriliydi.

Bu gölde su boyu boyunca her yeri kaplıyordu. Burada fillerin düşmanı kısık gözleriyle kötü ve çirkin bir timsah vardı.

Hortumuyla görkemli bir yüze sahip olan fillerin lideri öfkeli ve timsahın bulunduğu suyu içmeye istekli bir şekilde karar verdi. Hareket eden dağ Airāvata'ya benzeyen ve özünden salgıladığı güzel kokusuyla dağ, öfke barındıran gözleriyle koruyucu fil Añcana'ya benziyordu. Susamış bir şekilde suya doğru eğildiği sırada, diğer filler lotus ormanında otluyorlardı. Aklına muzip bir fikir geldi. Kendi gerçek görüntüsünü belli etmeyecek, acınacak bir halde ağlayan dişi bir fil görüntüsünde kötü timsah tarafından yakalanmış olacaktı.

Güçlü timsah kuvvetli fili lotus ormanına doğru sürüklemeye başladı. Varuṇa'nın ipi ile çaba harcamadan taşıdı.

Çok korkunç ve güçlü düğümlerle bağlanınca, gücünü en iyi düzeye yükseltti ve çok yüksek sesle haykırdı, korkunç timsah tarafından yakalanmasıyla endişelendi ve büyük bir felaketin içine düştüğünü anlayınca, aklından Hari'yi çağırdı.

Başarılı, ünlü ve seçilmiş fil kendini bütünüyle Nārāyaṇa' ya adanmış, tamamıyla tanrıya sığınmıştı.

Çok dikkatli, kendinden emin, tamamen aklıyla diğer yaratılanlarında yaptığı gibi Nārāyaṇa'ya kendisini adanmıştı ve büyük tanrı Keşava'dan başka hiçbir tanrıya ibadet etmedi. Bu beladan kurtulma umuduyla, hortumunun ucuna mükemmel bir altın lotus aldı ve Nārāyaṇa'yı memnun etmeye başladı. Parlaklık, özün çalkalanarak oluşturduğu köpük gibiydi. Deniz kabuğu, çark savaş aleti ve gürz taşıyan tanrıların ilki, binlerce uğurlu isim bahşedilen, her zaman var olan, her şeyin sahibi olan tanrı.

Büyük fil dedi ki: “Om! Selam sana Mūlaprakṛti. Fethedilemez, asil ruhlu, hür, her şeye sahip olan tanrı, selamım senin içindir.

Selam sana ilk olan, her şeyi kapsayan, koruyucu, sonsuz olan, tekrar ve tekrar selam sana.

Tekrar ve tekrar selam, esrarlı, gizlenebilen, erdemli, erdemle tahammül eden, anlaşılmaz, ölçülemez, karşılaştırılmaz olan.

Selam, saf, sakin, ünlü, eski zamanlardan beri var olan ve ilk olan, tekrar selam.

Selam kainatın destekleyicisi, inek koruyucu ve en yüksek tanrı.

Lotus göbeğine benzeyen ve yoganın kaynağına selam olsun. Bütün yarattıkları da kendisi gibi parlayan kâinatın efendisine, es saf olan ve tekrar yaratılışın sağlayıcısı Hari'ye selam.

Kendini hiç bir şeyden esirgemeyerek, bütün yarattıklarında parıldayana selam olsun. O, Sattva, Racalar ve Tamalarda vücut bulan, Nārāyaṇa, kainat ve tanrıların yüce ruhudur.

Sonsuz kahramanlık sahibi Nārāyaṇa'nın Vāmana formuna selam olsun. Şaṅga yayı, çark, kılıç ve gürz taşıyan en yüce varlığa selam olsun.

Vedalarda bahsedilen ve gizlenen, büyük karınlı, aslana benzeyen, görkemi ve güçleriyle, ifritlerin öldürücüsü, yüce tanrıya selam olsun. İyilik bahşedici Nārāyaṇa, Brahma, İndra, Şiva, azizler, Cāraṇalar ve en güçlü tanrılar tarafından teskin edildi.

Yılanların liderinin vücuduna oturmasını ve yatmasını çok seven, yok olmayan ve güzellikte en üst seviyede yer alan tanrıya selam olsun.

Nimet bahşedici, tanrıların tanrısı, süt okyanusunda oturmasıyla ünlü Brahma'nın göbeğindeki lotustan doğmuş olana selam olsun.

En mükemmel, tutkulu, yoganın efendisi, sadakati seven, mükemmel parlaklığıyla yakışıklı, tamamen açmış lotusun yaprakları kadar büyük gözlere sahip tanrıya selam olsun. O, İndra'nın engellerini yok edebilendir.

Tanrılar kâinatın ulu tanrısı, dünyasal var oluşun yok edicisi ve kendisinin en iyi formu Nārāyaṇa dır.

Ulu ruh, yoga'nın efendisi, tanrıların tanrısı, ilk olan, ulu varlık, dünyanın yok oluşunun sınırlandırıcısı, inanılmaz formların sahibi, duyguları anlaşılamayan, değişmeyen, ilk tanrı, yaratıcı Nārāyaṇa'ya sığındım

Görülmeyen, sezilmez, inanılmaz, yok olamaz, ilk olan, ulu varlık, gizemli tanrı, Vedaların içeriğinde sonsuz olarak nitelenen büyük Ṛshilere sığındım.

Yok olmayan, her yerde var olan, Brahman, salt hakikat olarak adlandırılana yaklaştım. Ölümün ağzından kurtarılması gereken birinin olduğunun farkına vararak, her şeye gücü yeten tanrı, mükemmel nitelikleriyle teskin edildi. Son sığınma yeri, sonsuz Viṣṇudur.

Büyük tanrı, etki, eylem ve sebebin sahibi Viṣṇu Canārdana'ya sığındım. O, sonsuz, altın kollu, büyük lotus göbekli, çok güzlü ve Veda'nın koruyucusudur.

Vücudu tamamıyla, hükümdarlık tacı, kolluğu, çok değerli Nişkakar, en iyi mücevherler, sarı kıyafetler, altın olarak bilinen Bhakti süsleriyle parıldayan ve çelenk giymiş Keşava'ya sığındım.

Dünyasal var oluşun kaynağı tanrı Nārāyaṇa ve vedanın sırlarını bilenler, son derece seçkindiler. Çok mükemmel yoga ruhu ve Sāṁkhya'yı bilenler, Ādityalar, Rudralar ve Aşvinikumāralar ve Vasuların görkemli parlamasına sahip olan ve kendi erdeminin görkemini kurandır.

Göğsünde Śrīvatsa işareti olan, gizemli tanrı, eşsiz, zarif, değişmeyen aşırı derece seçkin, güvenin sağlayıcısı, büyük tanrıya sığındım.

Bütün varlıkların özü herhangi bir sıfatla nitelenemeyen, yüce hükümdardır ve ermişlerin son amacı dünyada olan bütün bağılıklarından vazgeçmektir.

Ünlü, erdem sahibi, her zaman var olan lotus gözlü, Nārāyaṇa'nın koruması için dua etmeye çabalıyorum. Her kim ona sığınır, onu çokça sever ve düşkün olursa onu korur ve ıstırabını yok edebilir.

Her şeyin büyük babası, üç dünyanın tanrısına sığındım. Büyük Nārāyaṇa, yoganın özüdür ve üç dünyayı üç adımda dolaşabilendir.

Kendimi doğmamış bütün hayırlı şeylerin kaynağı, açıkça görülebilen ve görülemeyen, sonsuz, hiç bir şey ile karşılaştırılmayan ve Brahmanların arkadaşı, Nārāyaṇa'nın ayaklarına attım.

Büyük tanrıya ve bütün ölümsüzlere selam. Ben, her zaman tanrıların önderi olan tanrıya sığındım, o hiçbir şeyle karşılaştırılmayandır.

Dünyanın gerçeği, en uludan daha ulu, bin başlı, sonsuz, asil ruhluya selam olsun.

Rshiler, Vedalarda iyi bilinen ve en ulu tanrı olarak övülen Brahman ve diğerlerinin sığınacağı son yerdir.

Lotus gözlü Nārāyaṇa'ya selam olsun. O inanlarının güvenliğinin sağlayıcısı, bunu yaptığın için sana selam olsun. Ey Subrahmaṇya, senin yardımına muhtaç olan beni koru.

Pulastya dedi ki: “Filin bağlılığına merhamet ederek, büyük deniz kabuğu, çark silahı ve gürz taşıyan, boşuna var olmayan, Viṣṇu memnun oldu.”

Kâinatın tanrısı, dünyanın destekleyicisi, yüksek ilahi güce sahip, Kaṣeva Garuḍa'yı bağladı ve gölde kendi varlığı belirdi.

Madhusūdana, anlaşılabilir bir tavırla, timsahın elindeki ünlü fili aldı ve timsahı gölün dışında bıraktı.

Mādhva, timsahı çark silahı ile yere indirdi ve mükemmel filin ipi, onu kurtarmaya gelen tarafından serbest bırakıldı.

Büyük Gandharva Hūhū Devala'nın lanetiyle timsah formuna dönüştürüldü ve Kṛshṇa'nın elinde ölümle tanıştı ve cennete gitti.

Vishṇu'nun dokunmasıyla fil, gerçek görüntüsüne büründü, fil ve seçkin Gandharva, o anda ıstıraptan kurtuldu.

Tanrıların efendisi kendisine sığınanların samimiyeti ve bağlılığı nedeniyle çok memnun oldu.

Tanrı dedi ki: “Büyük bir inançla beni aklından çıkarmayan bu filin hikayesi ve timsahın parçalanması; Gulma, Kīcaka, Renu, Meru'nun oğulları, Peepal ağacı, güneş ve Naimiṣārāṇya'nın hikayelerini anımsatır ve tanrı büyük bir bağlılıkla şarkı söyleyenlerin sesini duyar.

İnsanoğlu aklından Matsya, Kūrma, Varāha, Vamāna, Garuḍa, Narasimha ve büyük fili çağırırsa, yaratılışa ve yok edilişe sebep olur. Sabah yataktan kalkınca günahlarından da kurtulmuş olur ve kutsal mekân Loka'ya ulaşır.

Ey Brahman! Kutsal bir vücuda bürünen büyük fil, yalnızca Nārāyaṇa'ya ibadet etti ve Madhusūdana'ya sığındı.

Sonra bir mucize eseri, ünlü Nārāyaṇa günahın tutsaklığındaki lanetlenmiş fili serbest bıraktı ve Ṛshiler tarafından övülen varlıklar büyük tanrıya itaat ettiler. Tanrı Vishṇu bilinmeyen bir sebeple oradan ayrıldı.

Büyük filin serbest bırakıldığını gören İndra ve diğer tanrılar, tanrı Nārāyaṇa'nın önünde eğilerek ibadet ettiler.

Büyük Ṛshiler ve Cāraṇalar filin bırakıldığını görünce büyük bir bağlılıkla gözlerini açıp Nārāyaṇa'yı öven şarkılar söylemeye başladılar.

En mükemmel filin serbest bırakılışına tanıklık eden ve Nārāyaṇa tarafından başılaşmasına tanık olan Brahma Pracāpatilerin liderine şunları söyledi:

“Sabahları günlük olarak erken kalkan ve onu dinleyen insanoğlu, en yüksek mükemmelliğe ulaşır. O bütün günahları ve kötü rüyaları yok edendir. Gacedramakşona günahların silindiği, kutsal bir yerdir. Bu çok kutsal hikâyede olanlar, Nārāyaṇa'nın erdemlerinin en güzel kanıtıdır.”

Doğrulmamış, en mükemmel, büyük lotus göbekli, kutsal bilgileri tamamına sahip, tanrıların tanrısı, gizemli tanrı, ilk var olan, dünyanın tanrısı Nārāyaṇa'nın önünde eğilerek itaat etti.

Pulastya dedi ki: “Senin sayende, en güzel övgüleri Nārāyaṇa'ya sunarak onun erdemini ve lütfunu kazandık. Filin öğüt verici hikayesi, günahlarından arınmak isteyen bir insanın haykırışıdır.”

Gacendra efsanesi ve Grāha; Gacendra-mokṣa-stotra efsanesinin edebi

eleştirisi:

Vāmana Purāṇa'nın birçok yerinde tirthalara yani kutsal hac yerlerine rastlamak mümkündür. Bu kutsal yerler eski zamanlarda oralarda meydana gelen ibret verici bir olay sonucu kutsal sayılmıştır.

Gacendra efsanesinde Viṣṇu inancına bağlı birinin lanetlenerek fil haline dönüşmesi ve bu durumdayken başına gelenler anlatılır. Sonrasında bu efsanenin geçtiği yer kutsal sayılarak tirtha haline gelmiştir. Efsanenin sonunda, fil efsaneye konu olan timsahtan Viṣṇu'nun yardımıyla kurtulur. Böylece özgürlüğüne kavuşur. Bu efsanede vurgulanan öğretisi Viṣṇu inananlarının her türlü zor durumdan sıyrılabileceği ve bunun için sadakatla Viṣṇu'ya bağlı olmaları gerektiğidir. Ayrıca efsanede Viṣṇu'nun Matsya, Kūrma, Varāha, Vāmana, Garuḍa ve Narasiṃha avatarlarından bahsedilmiştir.

Efsanenin yirmi dördüncü şlokasında ise Vedik tanrı panteonu kökenine dayanan Varuṇa ve İpi de yer almaktadır. Varuṇa⁵⁶, R̥gveda'da adı geçen en büyük tanrılardan biridir. Genellikle Mitra ile birlikte bir tanrı ikilisi oluşturmaktadır.

⁵⁶R̥gveda'da adı geçen en büyük tanrılardan biri de Varuṇa'dır. Genellikle Mitra ile birlikte bir tanrı ikilisi oluştururlar. Ona tek başına yakarılan ilahi sayısı ise bir düzineden biraz fazladır. Varuṇa'nın yüzü, gözü, kolları, elleri ve ayakları vardır. Yürür, araba sürer, oturur, yer, içer. İnsanları gözlediği gözü güneştir. Aryaman, Mitra ve Varuṇa'ya "güneş gözlü" denir. Varuṇa fiziksel ve ahlâksal düzeni ayakta tutmasıyla övülür. O, doğa yasalarının efendisidir. Cenneti ve dünyayı kurmuş, onları kendi yasasıyla birbirinden ayrı tutmuştur. Havada dolaşan rüzgâr onun soluğudur. Onun emriyle gece ay parlar, yıldızlar ışıldar; gündüz ise hepsi kaybolurlar. Buradan onun, gece ve gündüz görülen bütün ışıkların efendisi olduğu anlaşılır. Bazen mevsimlerin düzenleyicisi olarak karşımıza çıkar. On iki ayı bilir. (K.Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü, 2003:198-199)

Varuṇa'nın yüzü, gözü, kolları, elleri ve ayakları vardır. İnsanları gözlediği gözü güneştir. Çok uzakları görebilir. Bin gözlüdür. Her türlü hileyi parlayan ayağı ile ezer. Varuṇa'nın emirlerine tanrılar uyarlar. Gücü o kadar büyüktür ki, ne gökte uçan kuşlar ne de yerde akan nehirler onun egemenliğinin sınırlarını gösterebilir.

Epik dönemde Varuṇa, daha çok suların yöneticisi, denizlerin ve nehirlerin tanrısı olarak ortaya çıkar. Evi okyanusta Makaralar ülkesindedir. Binek hayvanı da Makaradır. Makara timsah, yunus, köpekbalığı karışımı bir canavardır. Purāṇalarda suların hakimi Varuṇa'nın günahları bağladığı bir ipi vardır. Bu ipe nāgapāṣa denir.

Teziminde tam çevirisini verdiğim Gacendra-mokṣa efsanesi Bhāgavata Purāṇada ise özetle şöyle yer almaktadır:

Īndradyumna kendini çocukluktan beri Viṣṇu'ya adanmış ve yaşlılığında Malaya dağında inzivaya çekilmişti. Bir gün inzivadayken ermiş Agastya oraya geldi. Meditasyonun büyüğü içerisindeki Īndradyumna onun gelişini fark etmedi. Bu duruma kızan Agastya onu lanetleyerek bir fil haline dönüştürdü. Böylelikle Īndradyumna, yıllarca bir fil olarak ormanda dolaştı. Sonunda Trikūṭa dağına ulaştı. Orada ermiş Devala'nın kenarında inzivaya çekildiği bir göl vardı. Günün birinde Hūhū adındaki Gandharva birçok sayıda Apsārā kadınla birlikte gölün kenarına gelerek eğlenmişlerdi. Bu durumdan hoşnut olmayan Devala, Hūhū'yu lanetleyerek bir timsah haline getirdi ve göle bıraktı. Fil su içmek için göle yaklaştığında timsah onu ayağından yakaladı. Ne fil ne de timsah bir türlü galip gelemiyordu. Aralarındaki mücadele yaklaşık bin yıl sürdü. Sonunda, büyük Viṣṇu bu çatışmaya son vermek

için gölün yanına geldi ve timsahı öldürdü. İndradyumna ise tekrar eski formuna dönüştü.⁵⁷

4.5.

Andhaka efsanesi; Andhaka, Pārvatī'ye olan aşkından dolayı acı çekmektedir, Prahlādā, onu başka birisinin karısını elde etmek ile ilgili uygunsuz olan bu isteğine Kral Daṇḍaka ve Araca arasındaki benzer hikayeyi anlatarak uyarır; dört kızın hikayesi; Cītrāṅgadā ve diğerleri; Daṇḍaka ve Araca ile benzerlikleri

Nārada dedi ki: “Kötü ruh Andhaka'nın aşağı dünyaya ulaşarak ne yaptığını ve ayrıca Şankara'nın Mandara'da yaşarken yaptıklarını lütfen anlatır mısınız?”

Pulastya dedi ki: “Aşağı dünyaya yerleşen Andhaka'ya aşk tanrısının ateşi tarafından eziyet edildi. İstirap içinde bütün kötü ruhlara dedi ki: ‘Dağın kızını bana getirenler, arkadaşım, dostum, erkek kardeşim ya da babam gibi olacak.’ Şehvetten gözü kör olmuş kötü ruhların tanrısının bu konuşması üzerine Prahlāda bulutların sarsıntısına benzer, derin bir sesle şöyle dedi:

“Dağın cesur kızı (Pārvatī), senin öz annendir ve üç gözlü Şiva ise babandır. Sana böyle söylememin sebebini dinle.”

⁵⁷ Mani Vettam, a.g.e., Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1996 s.:290.

“Ey ifrit! Geçmişte bir erkek evlat sahibi olabilmek için her zaman doğrulara adanmiş baban tarafından Mahādeva’nın gōnlü alındı.”

“Ey ifrit! Baban bir erkek çocuğu için hevesli olduğundan ona üç gözlü (şiva) tarafından kör bir erkek çocuğu verildi.”

“Ey Hiraņyākřa! Bir keresinde meditasyundayken Umā’nın cilveleşmeleri üç gözümü de kapladı. Bundan dolayı kör bir karanlık oluştu.”

“Ey ifrit! Bu karanlığın dışında mavi bulutların sesine benzeyen bu oğul doğdu.”

“Bu oğul, insanlara dışmanca davranarak kötü işler yapacak, üç dünyanın annesine de bu durumdan etkilenecek ve din adamlarını öldürecek, o kötü ruhlarla savaştığı zaman ise onun vücudunu, kendi vücudumla arıtacağım. Böyle söyleyerek şambhu Mandara tepesindeki yerini düzelitti. Aynı zamanda seninle birlikte baban da aşağı dünyaya geri dōnecek.”

Bu sebeple, dağın kızı senin annendir ve senin baban şambhu aslında bütün dünyanın babasıdır.

Sen ermişlik vazifelerine sahip, kutsal kitapların bilgisi ve erdemli davranışlarla donatıldın.

Senin gibi biri böyle utanç verici bir günaha meyilli olamaz.

Ey tanrı-öldürücü! Bhava üç dünyanın tanrısıdır, akıl almaz niteliktedir, yaratılan her şey tarafından hürmet edilendir ve mağlup edilemeyendir.

Sen dağların kralının kızını Rudra'yı ve onun emrindeki Gañaları mağlup ederek elde edemezsin. Bu isteğinin gerçekleşmesi şu an çok zor.

O, iki koluyla denizleri aşabilen, güneşi dünyaya indirebilen, Meru dağı kökünden sökebilen ve mızrak taşıyan Şiva'yı zapt edebilendir.

Bu kabiliyetleri, kuvvetli insanoğlunun başarabileceği yetenekler olsa da, benim ileri sürdüğüm gerçeklerle Hara'nın mağlup edilmesi olası değildir.

Ey ifrit! Akılsız kral Dañda'nın bir başkasının karısına göz koymasıyla krallığı sürecinde nasıl lanetlendiğini duymadın mı?

Çok sayıda kişiden oluşan ordusu ve maiyetiyle Dañda olarak isimlendirilen bir kral vardı. O kuvvetli Bhārgava'yı dini lider olarak tayin etti.

Şukra tarafından korundu. Çeşitli kurbanlar verdi. Şukra, Aracā olarak isimlendirilen bir kız evlada sahipti.

Bir keresinde, Şukra Asura soyundan Vŗshaparvan'ın yanına gitti. Uzun s¼redir orada olan y¼ce Bhārgava'ya onun tarafından ibadet edildi.

Ey b¼y¼k ifrit! G¼zel v¼cutlu Aracā evinde kutsal ateŐi seyrederek oturuyordu. Kral (Dańda) oraya geldi.

“Şukra nerede? diye sordu.” Kadın hizmetçiler: “Kral bir kurban g¼t¼rmek için ifritin (Vŗshaparvan) evine gitti” diye cevap verdiler. Kral sordu: “Bhārgavanın kutsal mekânında oturan kim? Onlar cevap verdi. “Ey kral! Koruyucunun kızı Aracā orada oturmaktadır.

Şukra'nın kızını g¼rmek için kuvvetli kollara sahip Ikshvāku'nun oğlu kutsal mekāna girdi ve orada Aracā ile g¼z g¼ze geldi.

Ey Andhaka! Kaderinin g¼c¼yle kışkırtılan kral, hemen Őehvetle kederlendi.

Sonra kuvvetli kral hizmetkārını, erkek kardeŐlerini, en iyi arkadaşlarını ve Şukra'nın taraftarlarını bile g¼nderdi ve yalnız başına y¼r¼d¼.

Onun geldiğini g¼r¼nce, Şukra'nın ¼nl¼ kızı kalkarak onu selamladı, kardeŐçe hislerle ona saygı g¼sterdi.

Sonra kral ona dedi ki: “Ey genç bayan! Benim gibi ateşin şehveti tarafından ıstırap çekerken, senin kucağındaki su ile bugün beni hoşnut et lütfen.”

O dedi ki: “Ey kral! İstırap çekiyorsunuz. Kendinize bunu yapmayın.”
Babam büyük öfke içinde tanrıları bile yakabilir.

Bu düşünce çok yersiz ve saçma. Sen benim erkek kardeşimsin ve ben sizin manevi (ahlaki) kız kardeşimsin. Sen, babamın öğrencisisin.

O dedi ki: “Ey utangaç, ince belli! Şukra beni bu günahımdan dolayı yakacak bile olsa, sana olan aşkım zaten beni küle çevirdi.

O kral Dağda’ya dedi ki: “Biraz bekle ve babama yalvar. Şüphesiz (beni) sana verecektir.

Dağda cevap verdi: “Ey güzel, ince vücutlu, hiçbir ertelemeye tahammülüm yok.

Aracā şöyle cevap verdi: “Ey kral! Sizinle evlenme kararını kendi kendime veremem. Kadınlar bu kararı vermekte özgür değildirler.

Ey kral, daha yararlı şeylerden konuşalım. Hizmetçilerin, akrabaların ve arkadaşlarıyla birlikte Şukra’nın lanetine uğramanı istemiyorum.

Sonra kral dedi ki: “Ey hoş vücutlu. Tanrıların yaşadığı çok eski zamanlarda yaşamış Çitrāᅇgadā’nın hikâyesini dinle.”

Çitrāᅇgadā, Vişvakarman’ın iffetli kız kardeşiydi. Güzellik ve gençlik ile donatılmıştı, Padmini sınıfında lotussuz (güzel koku yayan güzel bir genç kız bir genç kızdı.

Lotus gözlü bir keresinde kendi arkadaşlarıyla birlikte Naimişa olarak adlandırılan ormana banyo yapmak için gitti.

Banyo yapmak için hazırlandığında (eğildiğinde), ermiş kral olarak adlandırılan Suratha’nın oğlu Sudeva oraya geldi. Yakışıklı kral ince yapılı geç kıızı gördüğünde şehvetle etkilendiğini hissetti.

Onu bu durumda görünce, arkadaşlarına şu gerçekçi sözleri söyledi: “Bu Prens aşk tanrısının oklarıyla vurulmuş, bu yüzden kendimi yakışıklı prene vermem gerek.” Arkadaşları dedi ki: “Ey günahsız genç bayan! Buna cesaret etmemelisin. Kendini birisine vermek için özgür değilsin. Senin her işte deneyimli ve erdemli bir baban var.”

“Kral ile bir araya gelemezsiniz, bu ümidinden kendiliğinde vazgeçmelisin.” Aşık tanrısının okları ile vurulan bilgili ve doğru sözlü kral Surath dedi ki: “Ey büyüleyici gözlerin sahibi genç bayan! Sen beni bakışlarınla büyüledin. Beni göğüslerinde yatırmak için yaklaş.”

“Aksi takdirde bunun sebebi olarak, lotus gözlü (genç bayan) her uzvu güzel olan! Aşk tanrısı, beni tekrar tekrar yakacak.” Sonra, her ne kadar arkadaşları tarafından korunsa da kendini krala verdi. Böylece zarif genç bayan geçmişte kralı hoşnut etmişti.

“Öyleyse Ey güzel kalçalı! Beni hoşnut etmek için hazırlan.” Aracā, Daṇḍa’ ya cevap verdi: “Daha sonra ne olduğu bilinmiyor mu? Anlatacağım. Kendi seçimiyle narin vücutlu (genç bayan) kendini kral Suratha’ya verince, babası onu bu yüzden lanetledi. “Şeytan ruhlu, erdemden ve kadınsal doğallıktan yoksun bir şekilde kendini ona verdiği için, evlilikten tümüyle yoksun edildi ve asla karı-koca mutluluğuna sahip olamadı.

“Erkek bir evlatda sahip olamadığı gibi bir eşle de birleşemedi.” Lanetlenir lanetlenmez Sarasvatī, mutsuz kralı on üç fersah uzağa taşıdı. Kral, uzaklaştırılınca, o (genç bayan) da bayıldı.

Sonra arkadaşları Sarasvatī’nin suyunu ona serptiler. Soğuk suyun aniden serpilmesiyle, kuvvetli kollara sahip kral, ölmek üzere olan Vişvakarman’ın kızının bedenini alarak aceleyle uzaklaştılar.

Bazıları yakacak toplamaya giderken diğerleri, ateş getirmeye ormana gittiler. Sonra, güzel kız kendine gelerek etrafına bakındı. Kral ya da sıcakkanlı arkadaşlarını göremedi.

Dağda dedi ki: “Ey narin belli, daha sonra ona, babasına ve kral Suratha’ya ne olduğunu duymaya hazır mısın?”

Kralın kızı büyük ormanda kendine geldiğinde, Ancana olarak isimlendirilen bir yakşa gökyüzünde hareket ederken onun farkına vardı.

Bu genç bayana yaklaşarak teselli edici bir tavırla dedi ki: “Sevimli güzel bayan, Suratha için umutsuzluğa düşmeyin, kesinlikle onunla bir araya geleceksin. Bunun biran önce gerçekleşmesi için tanrı Şrikanṭha’yı ziyaret ediniz.

Yakşa tarafından böyle yönlendirilen hoş gözlü genç kız aceleyle Kālindi’nin dağ kümesinin güney kıyılarında bulunan hoş gözlü Şrikanṭha’ya ulaştı.

Büyük tanrı Şrikanṭha’yı ziyaret etti ve Yamunā’nın suyunda banyo yaptı. Güneş tanrısının kızı, güneş gökyüzünün tam ortasına ulaşınca değin orada durdu ve ibadet etti.

Bu sırada ermiş Ṛtadhavaca -Sāmaveda konusunda uzman, Pāṣupata okulunun öğretmeni- tanrıya ibadet ederek orada banyo yapmaya geldi.

Ermış ince vücutlu, uzanmış güzel genç kızın erdemli Rati gibi aşk tanrısı tarafından terk edildiğini gördü.

Onu görünce kim olabileceğini anlamak için meditasyon yaptı. O sırada o (genç kız), saygıdeğer ermiŐe (saygıdan) ellerini kavuŐtularak yaklaŐtı.

Ona dedi ki, “ocuğum, bir cennet prensesine benziyorsun, kimin kızı olabilirsin? Erkekten ve geyikten mahrum bir Şekilde bu ormana nereden geldin?”

Sonra ince belli genç kız bütün olayı ermiŐe anlattı ve olanları duyan ermiŐe çok kızdı ve Vişvakarman’ı lanetledi.

Bu yüzden kızını sevdiğine vermeyerek ayıran gnahkr (Vişvakarman), kızını kaybetti. Genç kız sevdiğiyle bir araya gelirken babası bir maymuna dönüştürüldü.

Böyle yaptıktan sonra büyük ermiŐe ayinin hazzı ile tekrar yıkandı ve akŐam duasını ettikten sonra Şankara’ya hürmetini gösterdi.

Hara’ya tapınarak Şöyle dedi: “Güzel kaŐlara ve güzel diŐlere sahip genç kız kocası için zlem duyuyor.” dedi.

Sonra güzel bayana dönerek dedi ki: “Ey güzel bayan! Yedi Godvari’nin (nehirlerin) bulunduğu kutsal noktaya giderek buluŐun. Büyük tanrı HtakeŐva’nın gönlünü alın.”

“Oraya vardığın zaman ilk olarak ifrit Kandaramālin’in kızı dindar ve ünlü Devavatī oraya gelecektir.

Sonra ermiş Guhyaka’nın ermiş kızı Añcana, Parcanya’nın erdemli kızı Vedavāti de orada bir araya gelecekler.

Yedi Godāvarī’nin yoğun suyunda bu üçü bir araya geldiği zaman sende eşin ile tekrar birleşeceksin.

Ermüş tarafından anlatılanları duyar duymaz Çitrāṅgadā aceleyle kutsal yedi Godāvarī’nin yoğunlaştığı yere gitti.

Orayı ararken olabildiğince temiz bir hayatı yaşamayı sağlayacak meyveleri ve kökleri keşfetti ve tanrıların efendisi üç gözlüye itaat etti.

Bilgelik bahşedilen ermiş de onun gibi onun mutluluğunu isteyerek tanrı Śrīkaṅṭha’nın huzuruna bir mısradan oluşan büyük bir öykü yazdı.

Böyle, ne bir tanrı ya da ifrit, yakşa ya da insan ya da gece yaşayan Rākshasa vardır. Onun bu kahramanlığını devam ettiren geyik gözlü birinin üzüntüsüdür.

Böyle söyleyerek, ermiş görkemli tanrı Pushkaranātha'yı ziyaret etmeye gitti ve Payoshñī nehri çok sayıda ermiş tarafından methedildi.

Andhaka Efsanesinin Edebi Eleştirisi:

Bu efsaneyle gerçek hayatta yaşanabilmesi mümkün bir olay, mitolojik kahramanlar arasında geçmiş gibi aktarılarak sosyal bir mesaj verilmiş gibi gözüküyor. Efsanede Andhaka, Şiva'nın eşi, güzeller güzeli Pārvati'ye aşık olur. Ancak Andhaka başkasının karısına aşık olarak sosyo-kültürel bir hata işlediği için aşk tanrısı tarafından cezalandırılmıştır. Ayrıca mitoloji içinde Andhaka, Şiva ve Pārvati'nin öz oğludur. Bu durum ahlaki açıdan çok büyük bir çıkmaza neden olmaktadır.

Yukarıda bahsedilen bu çerçeve konunun içerisinde daha önce de benzer bir olayın Daṇḍaka ve Araca arasında yaşandığı belirtilmiş ve nasıl cezalandırıldığı anlatılmıştır. Bu farklı tarihlerde yaşanan benzer olayların Hint kültüründe hiçbir zaman hoş karşılanmadığının üzerinde durulmuştur.

Andhaka mitinin Klasik Sanskrit edebiyatı içerisinde farklı bir anlatımı da şöyledir: “ ... Calandhara ve Andhaka, Şiva'nın üçüncü gözünün ateşi ile doğmuş ifritlerdir. İki ifritte Pārvati'yi Şiva'dan ayırmak istemiştir. Ancak başarılı olamamışlardır.

Calandhara mitosunda Pārvatī ile oğlu arasında tuhaf bir ilişkidenden söz edilirken Andhaka mitosunda bu durum açıkça belirtilir. Şiva'nın ise ana-oğul arasındaki fücure oğluna zarar vererek karşı çıktığı gözlemlenmiştir.”⁵⁸

⁵⁸ Wendy Doniger O'Flaherty, a.g.e, (Çeviren: Kudret Emiroğlu), Ankara,1996 s:139.

SONUÇ

“Hint edebiyatını bir sınır içinde sunmaya çalışmak olanaksızdır. Sanskrit diline dayanan bu edebiyatın uçsuz bucaksız derinliğinde insanoğlu, kendi tarihinin bütün deneyimlerini, tatlarını ve renklerini bulabilir.”⁵⁹ Bu denli büyük ve zengin olan Hint edebiyatı “Vedik ve Epik” dönem olmak üzere ikiye ayrılır. Bizim tez konumuz epik dönem edebiyatı içinde yer almaktadır. Ancak böyle bir çalışma yapılırken kronolojik olarak daha erken zamanları işaret eden ve epik dönemin de köklerini oluşturan Vedik dönem edebiyatını da göz ardı etmemek gerekir. Zira iki dönem arasındaki benzerlikler ve farklılıklar değişen ya da yenilenen Hint kültürünün yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu farklılaşmanın en temel örneği Vedik dönem tanrılarında Indra’nın epik dönemde ikinci planda kalması yani eski önemini kaybetmesidir. Bu konuyla ilgili saptadığımız diğer bir sonuçta Indra’nın bazı efsanelerde tanrı Şiva’ya kafa kutacak kadar yüceltilirken tanrı Vishnu’nun önüne geçebilecek kadar ön plana çıkartılmamasıdır. Bu durum eserdeki Vishnu’nun etkinin baskınlığının bir sonucudur.

Diğer bir örnek ise Vedik dönemde çok ön planda olmayan Vishnu’nun epik mitolojide en önemli üç tanrı arasında yer almasıdır. Zaten Hint mitoslarının tek ve temel bir biçimleri yoktur. Her biri yıllar içinde farklı farklı üretilmiş ve başka anlatılar kazanmıştır. Bizce bu durum Hint toplumunda meydana gelen inanç ve düşünce devriminin bir göstergesidir.

⁵⁹ Korhan Kaya, a.g.e., İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003, s: 7.

Yukarıda belirttiğimiz örneklerden de anlaşılacağı gibi Klasik Sanskrit Edebiyatı eserlerinde mitolojik öğeler önemli bir yer tutar. Dönemsel olarak incelendiğinde ise epik dönem eserlerinin mitsel yoğunluğunun daha fazla olduğu söylenebilir. Özellikle Purāṇalar, bu mitlerin efsaneleriyle daha da ilgi çekici bir hal almaktadır. Bu eserler Hint düşüncesinin ansiklopedileridir.

İncelemesini yaptığımız Vāmana Purāṇa, tanrı Brahma, Viṣṇu ve Śiva'yı anlatan ya da öven onlarca efsaneden oluşmaktadır. Ayrıca dinsel olgunluğa ulaşmak ya da söz konusu tanrıların merhametini kazanabilmek, lütuflarına sahip olabilmek için yapılması gerekenlerin anlatıldığı yoğun bir eserdir. Dinsel kavramlar, hac yeri yani tīrthalar, cehennem betimlemeleri, krallar ya da hanedan üyelerinin hikayeleri öğüt verici bir nitelikte anlatılmıştır. Örneğin Prahlāda'nın kral olan babasının bütün eziyetlerine rağmen iyi bir Viṣṇu tapınıcısı olarak tanrı Viṣṇu'nun merhametini kazanması ya da tanrı düşmanı ifrit Mahiṣasūra'nın tanrıça Dūrga'nın ayak darbeleri ile öldürülmesi gibi. Eserde yer alan bu efsaneler eserin mitsel zenginliğinin birer kanıtı iken aynı zamanda hikayelerde anlatılan konuların akılda kalıcılığını da arttırmaktadır. Bu durum aynı zamanda bir dinsel başvuru kaynağı olarak nitelendirilebilen Purāṇaların anlatımını ve aktarımını da kolaylaştırmaktadır.

Eserde ögüt verici bu efsanelerin yanı sıra naraka yani cehennem betimlemelerine de yer verilmiştir. Cehennem tasvirleri yapılırken hangi günahın nasıl cezalandırılacağı ya da kişiyi hangi cehenneme götürebileceği anlatılır.

Örneğin Vedaları, Brāhmanları ve tanrıları eleştiren günahkarlar, Puraṇaların öğretilmesine saygı duymayanlar, yaratıcısı ve koruyucusuna karşı hata yapanlar, tanrıya kurban verilmesini engelleyenler ve bu kurbanların tanrılara sunulurken süslenmesini istemeyenlerin tamamı cehenneme giderler. Eserin ilerleyen bölümlerinde dharma yani erdemli tavır ya da iyi bir dindar olmak için yapılması gerekenler uzun uzun anlatılmıştır. Dindar biri olarak tanrıların merhametini kazanmanın kolay olduğundan ve yapılması gereken dini merasimlerden ve kurban törenlerinden bahsedilmiştir. Bu bahisler genelde örnek olabilecek hikayeler anlatılarak yapılmıştır. Bizce bu durum özellikle halkın anlayabileceği ve aklında tutabileceği niteliktedir.

Tanrı Vishṇu ve Śiva'ya ait övgülerin yer aldığı efsanelerde bazen Vishṇu, bazen de Śiva daha ön plandadır. Ayrıca Padma Purāṇa'daki listeleme de ve Winternitz'e göre; Brahmacı Purāṇalar sınıfında yer alan bu purāṇa da epik dönem trīmurtisini oluşturan tanrılar eş değer tutulmuştur diyebiliriz. Esere ismini veren Vāmana avatarının tanrı Vishṇu'ya ait olması ve eserde Brahma'ya ait bir efsanenin yer almaması eseri Brahmacı bir Purāṇa olarak ilginç kılan diğer bir unsurdur.

Ancak şunu da belirtmeliyiz ki; her ne kadar Brahma'ya adanan ya da ondan bahseden açık bir efsane olmasa da Brahma ile ilgili olarak ilk yaratıcı, ata, ilk ve ebedi olan vb. sıfatlarla hemen hemen her efsanede adından övgü ile bahsedilmiştir.

Efsanelere bakıldığında Vishnu'nun merhameti ve nimet verici özelliği üzerinde durulmuşken Tanrı Şiva'nın eşi Durga'nın dünyayı ve tanrıları ifritlerden koruması konularına yer verilmiştir. Ayrıca Şiva'nın güzel karısı Pavarti'nin Şiva'ya olan bağlılığı ve bu bağlılıkla ilgili çektiği çileler oldukça fazla yer tutar. Zira Hint kültüründe kadınların eşlerine olan bağlılığı ve sadakati ile ilgili tema edebi eserler içinde önemli bir yer tutar. Örneğin Rāmāyaᅇa destanın başkahramanı Rāma'nın karısı Sītā'nın kocasına olan bağlılığının anlatıldığı bölüm eserde önemli bir yer tutar. Bu durum Hint kültür ve sosyolojisinin eserdeki yansımaları güzel bir örnek ve bizim çıkarımımızdır.

Şiva'ya ait Liᅇga kültü ile ilgili efsaneler silsilesi de bu eserde önemli bir yer tutar. Bu inanış ile ilgili, eserde şu anlatılar yer alır: “Liᅇgaları ziyaret eden kişiler mutlak huzura, sağlığa, arzuladıklarının en güzeline ve bolluğa sahip olurlar hatta yaşlanmazlar ve ilahi ölümsüzlüğü elde ederler.” Bu ve benzeri açıklamalardan yola çıkarak liᅇga inancının bolluk ve bereketi sembolize ettiği sonucuna vardık. Bu kültürün kökeni ve tapınma yolları ilgi çektiği kadar bu inancın dağların efendisi Şiva'ya atfedilmiş olması da ilginçtir.

Epik dönemin en güçlü tanrılarında Vishnu'nun nimet bağışlayıcı özelliği genelde daha ön plandayken aynı zamanda yok edici ve hırçın özelliği ile bilinen Şiva'nın "liᅅga inancının" liderliğini üstlenmiş olduğunu görüyoruz.

Vāmana Purāᅇa, zengin mitolojik içeriği ve işlediği konularıyla vedik dönem tanrılarında da değinerek epik dönem trimūrtisini oluşturan tanrılarını hemen hemen eş değeri tuttuysa da Vishnu etkisi altındaki efsanelerin çokluğu, Brahmacı bu Purāᅇada Vishnu inançlarının etkisinin daha baskın geldiği kanaatindeyiz.

Tarihi yüzlerce yıl öncesine giden bu eser, içerdiği konular ve efsaneleri ile Hint halkını etkilemiştir. Bugün bile Hindistan'da tek ayağı üzerinde oturan Şivacı bir ermişi ya da liᅅga süsleyerek dilek dileyen bir Hindu'yu görmek çok zor değildir.

KAYNAKÇA

Campbell, Joseph; **Doğu Mitolojisi**, Çev: Kudret Emiroğlu, İmge Kitapevi, Ankara, 2003.

Can, H. Derya; **Hint Mitolojisinde Rakshasalar**, A.Ü,D.T.C.F Dergisi, Ankara 1997.

Vishnu Purāṇa'dan Efsaneler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. S.B.E., Ankara, 2000.

Rāmāyaṇa (Çev: Asuman Belen Özcan-H.Derya Can), Dost Kitabevi, Ankara 2002.

Hintlilerin İlk Aşk Öyküsü: Purūravas ve Urvaṣī, A.Ü., D.T.C.F. Dergisi, cilt 42, sayı 1-2, Ankara 2003.

Vishnu Purāṇa'dan İki Efsane, Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 9, Ankara, Bahar 2003.

Dowson, John; **A Classical Dictionary of Hindu Mythology and Religion**, Geography History and Literature, Routledge and Kegan Paul Ltd., London,1953.

Hazra, R.C.; **Studies In the Puranic Record On Hindu Rites and Customs**, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1987.

Hopkins, E.W.; **Epic Mhyhology**, Strassburg Velag Von Karl J Trübner, 1987.

İtil, Abidin; “**Bhavişyamahapurāṇam**”, A.Ü. DTCF Dergisi Cilt III. Sayı 1,
Ankara, 1944.

Kaya, Korhan; **Hindu İnançında Cehennem Betimlemeleri**, Bilim ve Ütopya
Dergisi, Sayı 37, İstanbul, 1997.

Durgā'nın Mahiṣasūra'yı Öldürmesi, Argos Gemicileri Dergisi,
Sayı 6, Ankara, Nisan-Haziran 1998.

Hinduizm , Dost Kitabevi, Ankara, Şubat 2001.

Bhagavadgīta, (Çeviri), Dost Kitabevi, Ankara, Ekim 2001.

Rāmāyaṇa, Hint Destanı, (Çeviri), İmge Kitabevi, Ankara, Ağustos
2002.

Hint Halk Destanları (Rāmāyaṇa, Mahābhārata, Harivaṃṣa),
İmge Kitabevi, II.Baskı, Ankara, , 2002.

Hint Mitolojisi Sözlüğü, İmge Kitabevi, II.Baskı, Ankara, Şubat, ,
2003.

Okyanusun Kıyısında (Hint Edebiyatı Seçkisi), (Çeviri-Derleme)
İmge Kitabevi, Ankara, 2003.

Upanishadlar, Sankrit Aslından Çev: Korhan Kaya, İş Bankası
Kültür Yayınları, İstanbul, 2008

O'Flaherty, Wendy Doniger; **Hindu Mitolojisi**, Çev: Kudret Emiroğlu,
İmge Yayınları, Ankara 1996.

Stutley, M. and J.; **A Dictionary of Hinduism**, Munshiram Manoharlal, Delhi, 2002.

Walter, Ruben; **Eski Hint Tarihi**, Çev: Cemil Ziya Şanbey, İdeal Matbaa,
Ankara, 1944.

Hint Epopelerine Dair, A.Ü. DTCF Dergisi; Cilt 4, Sayı 2,
Ankara; 1946.

Mani, Vettam; **Puranic Encyclopadia**, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi 1996.

Wilkins, W. J.; **Hindu Mythology**, Indology Book House, Delhi, 1988.

Williams, Monier; **A Sanskrit-English Dictionary**, Clarendar Press, Oxford,1988.

Winternitz, M; **A History of Indian Literature**, Calcutta University
Publishers, Calcutta. Vol. I., 1927.

Vāmana Purāṇa; Edited by A.S.Gupta, Çevirenler: S.M. Mukhopadhyaya,
A. Bhattacharya, N.C. Nath, V.K. Kerma, Varanasi, 1968.

ÖZET

Hint Edebiyatı içinde Hinduizme ait dini metinler önemli bir yer tutar. Bu metinler Hint kültür ve sosyal hayatını yansıtır. Purāṇalar yaklaşık olarak üçüncü yüzyıldan başlayarak on birinci yüzyıla kadar yazılmış eserlerdir. En eski Veda efsanelerinden en yeni geleneklere kadar derin bir içeriğe sahiptir.⁶⁰

Purāṇalar yaratılış, dünyaların yeniden oluşturulması, tanrı ve ermişlerin soy kütükleri, insanoğlunun ataları olan Manu devirlerini vb. konuları içerir. Bu eserler Hint mitolojisinin de başlıca kaynakları sayılabilir. On sekiz büyük Purāṇa vardır ve isimleri şunlardır: Brahma, Pādma, Viṣṇu (Vaishnava), Śiva (Śaiva/Vāyavīya), Bhāgavata, Nārada (Nāradiya), Mārkaṇḍeya, Agni (Āgneya), Bhaviṣya (Bhaviṣyat) Brahmavaivarta, Liṅga (Laiṅga), Varāha, Skānda, Vāmana, Kūrma (Kaurma), Matsya, Gāruḍa, Brahmāṇḍa.

Orijinal metninin yaklaşık 40.000 beyit olduğu tahmin edilen Vāmaṇa Purāṇa'nın şu anda ulaşabildiğimiz nüshaları sadece 10.000 şlokadan oluşmaktadır. Eser tanrı Viṣṇu'nun cüce (vāmana) avatarını anlatarak başlar. Sonrasında Śiva ile Umā'nın evlilikleri, Kārtikeya'nın doğumu, Liṅga tapınışları ve tīrtha betimlemeleri yapar. Eser genel olarak iki bölümden oluşmaktadır.

⁶⁰ Korhan Kaya, Hinduizm, Dost Kitabevi, Ankara, 2001, s: 46,47.

Ancak ikinci bölüm olarak nitelendirilen kısım eserde Saromāhātmya olarak isimlendirilmişken birinci bölüme herhangi bir isim verilmemiştir.

Çalışmamızda sadece Vāmana Purāṇa değil Purāṇa Edebiyatı dönemine kadar gelişen Klasik Sanskrit Edebiyatı eserleri hakkında da bilgi verilerek genel hatlarıyla bahsedilmiştir. Ayrıca Vāmana Purāṇa'nın özeti ve bazı efsanelerin çevirileri tam metinli olarak verilmiş edebi eleştirileri yapılmıştır. Bu efsaneler incelendiğinde bazılarının Ṛgveda'ya kadar dayandığı görülmektedir.

ABSTRACT

Religious text in Indian Literature have an important place in Hinduism. These texts reflect the culture and social life of India. Purāṇas are the works which started to be written nearly third century. These Works were written till eleventh century. That include the oldest veda legends and the newest traditions.

Purāṇas include the topics of creation, reconstitutins of worlds, ancestry, Manu Periods which is the ancestors of the human being. These texts are the main sources of the Indian mthology. There are eighteen big Purāṇas and their names are Brahma, Pādma, Vishṇu (Vaishnava), Śiva (Śaiva/Vāyavīya), Bhāgavata, Nārada, Māraṇḍeya, Agni, Bhavishya (Bhavishyat), Brahmavaivarta, Liṅga (Laiṅga),Varāha, Skānda, Vāmana, Kūrma (Kaurma), Matsya, Gāruḍa, Brahmāṇḍa.

It is supposed that the original text of the Vāmana Purāṇa has 40.000 verses. The copies that we could get consist of 10.000 verses. The text starts narrating the dwarf incarnation of god Vishṇu. Then the marriages of the Śiva and Umā, the birth Kartikeya, the worship of Liṅga and the descriptions of the tīrthas. The text cosists of two chapters. While the second chapter is called Saromahatmya in the text, the first chapter hasn't a got name.

At my work I mentioned about Vāmana Purāṇa and also I gave some informations about Clasiccal Sanskrit Literature which the works reaching up to that time.

During the study of legends that form the basic content of thesis, it was found that some of them went down to Ṛg Veda and came out only in that period.

Additionally thesis includes Vāmana Purāṇa's abstract and some fully translated legends and their animadversion.